

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav jižní a centrální Asie

Bakalářská práce

Matěj Stahl

Arabsko-perský vliv na hindštinu a urdštinu

Arabic and Persian influence on Hindi and Urdu

Rok 2017

Vedoucí práce: PhDr. Jaroslav Strnad PhD.

Prohlašuji, že tuto bakalářskou práci jsem vypracoval sám a za použití řádně citovaných pramenů a literatury.

Matěj Stahl
V Praze 13.8.2017

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce, PhDr. Jaroslavu Strnadovi, Ph.D. za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Klíčová slova

jazykové míšení, hindština, urdština, arabština, perština, hybridizace, S.H. Manto, jazykověda

Key Words

Code mixing, Hindi, Urdu, Arabic, Persian, hybridization, S.H. Manto, linguistics

Abstrakt

Cílem práce je charakterizovat a rozčlenit arabsko-perské komponenty v hindštině a urdštině, a zároveň popsat jazykový vztah, který je mezi hindštinou a urdštinou a to, jakým způsobem se liší hindské překlady téhož urdského textu. První část práce se zabývá charakteristikou kontextu jazykové výměny na indickém subkontinentu, především arabsko-perským vlivem a jazykovými sférami, které byly nejvíce zasaženy. Druhá část práce je analýza urdského textu Mantoovy povídky *Ṭoba Ṭek Sing* a paralelních hindských překladů s cílem vymezit a definovat hranici arabsko-perského vlivu mezi urdštinou a hindštinou, a v hindštině samotné. Bylo zjištěno, že hranici mezi jednotlivými hindskými překlady nelze vymezit a míra tolerance přejímek se liší v závislosti na překladateli.

Abstract

The aim of the thesis is to characterize and divide the Arab-Persian components of Hindi and Urdu languages, as well as to describe the linguistic relationship between Hindi and Urdu and how Hindi translations of the same Urdu text differ. The first part of the thesis deals with the characteristics of the context of the language exchange on the Indian subcontinent, especially the Arab-Persian influence and the linguistic spheres, which were affected the most. The second part is an analysis of the Urdu text, tangibly Manto's short story *Ṭoba Ṭek Sing* and parallel Hindi translations, to help delineate and define the boundaries of Arab-Persian influence between Urdu and Hindi and within Hindi itself. It was discovered that the boundaries among Hindi translations can not be defined and the degree of borrowing acceptance varies depending on the translator.

Obsah

Obsah	6
1 Úvod	8
1.1 Klasifikace hindštiny	8
1.2 Transliterace	8
2 Počátky muslimské nadvlády	11
2.1 Nástup perštiny	12
2.2 Nástup urdštiny	14
2.3 Vztah hindštiny a urdštiny	15
3 Fonologické změny v arabsko-perských výpůjčkách v hindštině	17
3.1 Fonologické změny v arabsko-perských výpůjčkách v urdštině	19
3.2 Modifikace arabského písma v urdštině	20
3.3 Hyperkorekce	21
3.4 Oživení arabských slabých hlásek	22
3.5 Asimilace arabského určitého členu	22
4 Gramatické vlivy arabštiny a perštiny	24
4.1 Gramatické vlivy na hindštinu/urdštinu	25
4.1.1 Perské a arabské stupňování v hindštině a urdštině	27
4.1.2 Arabský a perský plurál v hindštině a urdštině, arabský duál	27
5 Vliv arabštiny a perštiny na hindskou slovní zásobu	31
5.1 Kategorie lexikálních výpůjček	31
5.1.1 Lexikální pseudovýpůjčky	32
5.1.2 Míra ovlivnění jazyka	33
5.2 Odvětví slovní zásoby pod vlivem arabštiny a perštiny	35
5.3 Členění arabsko-perských přejímeček podle slovních druhů	38
5.3.1 Substantiva	38
5.3.2 Adjektiva	42
5.3.3 Arabsko-perské spojky a předložky v hindštině	45
5.3.4 Arabsko-perská adverbia v hindštině	45
5.3.5 Arabsko-perská slovesa v hindštině	45
6 Hybridizace jazyka	46
6.1 Hybridizace arabsko-perského základu hindskými afixy	46
6.2 Hybridizace arabsko-perského základu arabsko-perskými afixy	47
6.3 Hybridizace hindského základu arabsko-perskými afixy	47
6.4 Verbo-nominální výrazy s arabsko-perským prvkem	47
6.5 Verbo-nominální výrazy tvořené z komponentů arabského původu	48
6.6 Verbo-nominální výrazy tvořené z komponentů perského původu	49

7	Prostředník pro přejímky arabských slov v hindštině	51
7.1	Posuny ve významech slov	52
8	Sa ^c ādat Ḥasan Maṇṭo - Ṭoba Ṭek Sing	54
8.1	Analýza paralelních textů	54
8.1.1	Změny gramatických vazeb	55
8.1.2	Změny lexikální	57
8.1.3	Ostatní změny v hindském překladu	60
8.2	Srovnání s jinými překlady	60
9	Závěr	76
10	Seznam literatury:	77
10.1	Analyzovaný text	78

1 Úvod

Práce se zabývá primárně arabsko-perským vlivem na hindštinu a urdštinu, a hodnotí skrze analýzu textů jejich vzájemný vztah. Cílem práce je charakterizovat a rozčlenit arabsko-perské komponenty v hindštině a urdštině, a zároveň popsat jazykový vztah, který je mezi hindštinou a urdštinou a to, jakým způsobem se liší hindské překlady téhož urdského textu. Tím vznikne jasně formulovatelný závěr, který vymeze hranici, která je mezi hindštinou a urdštinou.

Práce je rozdělena do dvou částí, kdy první část práce stručně podává nástin historických událostí a charakterizuje kontext jazykové výměny na indickém subkontinentu. Postupně se vyjadřuje k těm sférám jazyka, které byly zasaženy arabsko-perským vlivem, tj. gramatika, fonologie a slovní zásoba. Kapitola o slovní zásobě je rozdělena do dvou samostatných kapitol, kdy je kapitola 6 věnována velké kategorii hybridních lexémů. Všechny kapitoly uvádí praktické příklady.

Druhá část práce je postavena na základě analýzy textu Mantoovy povídky *Toba Tek Sing* v urdském originále a třech různých překladech do hindštiny. Jazykové změny ve všech textech byly seřazeny a zaznamenány do přehledné tabulky, opatřeny příklady přímo z povídek a komentovány.

1.1 Klasifikace hindštiny

Hindština se řadí do jazykové rodiny Indo-evropských jazyků, k větvi jazyků Indo-árijských. Ústava z roku 1950 hindštině dává postavení oficiálního jazyka. V dnešní době je hindština oficiálním jazykem svazových států: Bihár, Čhattísgarh, Dillí, Džhárkhand, Harijána, Himáčalpradéš, Madhjapradéš, Rádžasthán, Uttarákhand a Uttarpradéš.

Podle počtu mluvčích se jedná o třetí nejvíce užívaný jazyk světa. To ovšem může být relativní, pokud se zamyslíme nad dialektikou hindštiny. Do celkového počtu hindských mluvčích se totiž počítá celá řada dialektů, které se v některých případech velmi liší od moderní standardní hindštiny, ovšem přesto jsou tyto dialekty chápány a řazeny k hindštině.

1.2 Transliterace

Transliterační znaménka byla vybrána tak, aby pokryla všechny těžkosti, které vyplývají z přepisu čtyř různých jazyků v jedné práci – arabštiny, perštiny, hindštiny a urdštiny. Hlavní problém byl s přepisem urdských/hindských celebrál, kdy se diakritická znaménka shodují s arabskými emfatickými hláskami. Při přepisu z urdštiny bylo nutné najít speciální znak pro arabské emfatické. Další změna nastává v při přepisu arabské hlásky ج, která se v transliteraci neshoduje s hindským přepisem. U většiny uvedených slov je uvedena etymologie

slova, podle které se řídí přepis do latinky. Následující přehled shrnuje transliteraci, která je v této práci použita.

Transliterační tabulka

Hindština		Urdština		Arabština		Perština	
अ	<i>a</i>	ا	<i>a</i>	ا	<i>'ā</i>	ا	<i>a</i>
आ	<i>ā</i>	ب	<i>b</i>	ب	<i>b</i>	ب	<i>b</i>
इ	<i>i</i>	پ	<i>p</i>	ت	<i>t</i>	پ	<i>p</i>
ई	<i>ī</i>	ت	<i>t</i>	ث	<i>t̄</i>	ت	<i>t</i>
उ	<i>u</i>	ٹ	<i>ṭ</i>	ج	<i>ǧ</i>	ث	<i>t̄</i>
ऊ	<i>ū</i>	ث	<i>t̄</i>	ح	<i>ḥ</i>	ج	<i>j</i>
ऋ	<i>ṛ</i>	ج	<i>j</i>	خ	<i>kh</i>	چ	<i>c</i>
ए	<i>e</i>	چ	<i>c</i>	د	<i>d</i>	ح	<i>ḥ</i>
ऐ	<i>ai</i>	خ	<i>kh</i>	ذ	<i>d̄</i>	خ	<i>kh</i>
ओ	<i>o</i>	ح	<i>ḥ</i>	ر	<i>r</i>	د	<i>d</i>
औ	<i>au</i>	د	<i>d</i>	ز	<i>z</i>	ذ	<i>d̄</i>
क	<i>k</i>	ڈ	<i>ḍ</i>	س	<i>s</i>	ر	<i>r</i>
ख	<i>kh</i>	ذ	<i>d̄</i>	ش	<i>š</i>	ز	<i>z</i>
ग	<i>g</i>	ر	<i>r</i>	ص	<i>ṣ</i>	ژ	<i>ž</i>
घ	<i>gh</i>	ڑ	<i>ṛ</i>	ض	<i>ḍ</i>	س	<i>s</i>
ङ	<i>ṅ</i>	ز	<i>z</i>	ط	<i>ṭ</i>	ش	<i>š</i>
च	<i>c</i>	س	<i>s</i>	ظ	<i>ẓ</i>	ص	<i>ṣ</i>
छ	<i>ch</i>	ش	<i>ś</i>	ع	<i>ʿ</i>	ض	<i>ḍ</i>
ज	<i>j</i>	ص	<i>ṣ</i>	غ	<i>ǧ</i>	ط	<i>ṭ</i>
झ	<i>jh</i>	ض	<i>ḍ</i>	ف	<i>f</i>	ظ	<i>ẓ</i>
ञ	<i>ñ</i>	ط	<i>ṭ</i>	ق	<i>q</i>	ع	<i>ʿ</i>
ट	<i>ṭ</i>	ظ	<i>ẓ</i>	ک	<i>k</i>	غ	<i>ǧ</i>
ठ	<i>th</i>	ع	<i>ʿ</i>	ل	<i>l</i>	ف	<i>f</i>
ड	<i>ḍ</i>	غ	<i>ǧ</i>	م	<i>m</i>	ق	<i>q</i>
ढ	<i>dh</i>	ف	<i>f</i>	ن	<i>n</i>	ک	<i>k</i>
ण	<i>ṇ</i>	ق	<i>q</i>	ه	<i>h</i>	گ	<i>g</i>
त	<i>t</i>	ک	<i>k</i>	و	<i>w/ū</i>	ل	<i>l</i>

थ	<i>th</i>	گ	<i>g</i>	ی	<i>j/ī</i>	م	<i>m</i>
द	<i>d</i>	ل	<i>l</i>	ء	'	ن	<i>n</i>
ध	<i>dh</i>	م	<i>m</i>			و	<i>v</i>
न	<i>n</i>	ن	<i>n</i>			ه	<i>h</i>
प	<i>p</i>	و	<i>v</i>			ی	<i>y</i>
फ	<i>ph</i>	ه	<i>h</i>				
ब	<i>b</i>	ی	<i>y</i>				
भ	<i>bh</i>	ن	<i>nazalizace</i>				
म	<i>m</i>	ھ- aspirace Samohlásky nejsou zapisovány. ے- e na konci slova					
य	<i>y</i>						
र	<i>r</i>						
ल	<i>l</i>						
व	<i>v</i>						
श	<i>ś</i>						
ष	<i>ṣ</i>						
स	<i>s</i>						
ह	<i>h</i>						
ं ँ	<i>nazalizace</i>						

2 Počátky muslimské nadvlády

Po smrti proroka Muhammada roku 632 započali Arabové svou expanzivní politiku do všech světových stran. Během vlády prvních čtyř pravověrných chalífů byl ovládnut celý arabský poloostrov, historický *Šám* (velká Sýrie), dnešní Egypt a Írán. Během osmého století po Kristu se arabská expanze zaměřila na sever Afriky a pronikla až do Španělska, kde byla vytvořena svrchovaná nadvláda, která se udržela až do roku 1492, kdy byl zničen poslední muslimský stát na evropské půdě – dynastie granadských Nasrovců.

První kontakty s Indií byly mnohem dříve, než islám vznikl. Jednalo se především o obchod. Z Indie se dováželo velké množství komodit, primárně koření. Arabský termín pro koření *bahārat* až příliš nápadně koresponduje s indickým slovem *bhārat*. Ibn Mas'údí, který navštívil Indii mezi lety 915–917 popisuje Indii ve svém cestopise jako bohaté a prosperující místo. Sindh však už za Indií nepovažuje. Podle Mas'údího je Indie vše, co leží za Sindhem¹. První arabský výboj do Indie se udál roku 636, Arabové se tehdy vylodili nedaleko Bombaje a vyplnili tamní kraj. Jednalo se pouze o loupežnou výpravu.² Vážnější charakter mělo střetnutí roku 711, kdy se z podnětu Umajjovského chalífy dostal do arabského držení Sindh. Šlo o trestnou výpravu kvůli napadené lodi převážející zboží ze Srí Lanky. Tento vpád může být považován za mezník, kdy se Sindh dostává poprvé oficiálně pod muslimskou správu.

Z hlediska této práce je důležité zmínit se o indicko-arabském soupeření o Afghánistán. Tyto boje trvaly přibližně dvě stě let, se střídavými vojenskými úspěchy. Definitivní konec nastal roku 870, kdy se Kábulu zmocnila natrvalo dynastie Saffárovců.³ Toto soupeření nás přivádí k otázce, do jaké míry se afghánské jazyky podílely na ovlivňování indo-árijských jazyků. Afghánci po celou dobu historie byli v daleko těsnějším kontaktu s Indií než jakýkoliv jiný národ. Podle arabského cestovatele ibn Battuty a historika al-Birúního byli obyvatelé Afghánistánu chápáni jako lidé, kteří spadají do Indie.⁴

Arabský vpád se dál než do Sindhu nedostal. Vše souviselo s oslabením chalífátu a s potížemi uvnitř muslimské obce (*umma*). Sindh se rozpadl na malé státy. V Ghazně se chopil moci otrok tureckého původu, Sabuktiddín. Ten započal válečná tažení do Pandžábu. Jeho syn, Mahmúd z Ghazny pokračoval v agresivní politice a ve válečných taženích. Válečná tažení měla spíše charakter loupežných výprav. Ve 12. století se v Ghazně chopil moci Muhammad z Ghóru a dostal se hluboko do Indie. Přelomová bitva se stala roku 1192, kdy byl poražen král

¹MAS'ÚDÍ, Abu l-Hasan 'Alí ibn Husain al, *Rýžoviště zlata a doly drahokamů*, Vyd. Odeon: Praha, 1983, s. 147

²MILTNER, Vladimír. *Indie má jméno Bhárat, aneb, Úvod do historie bytí a vědomí indické společnosti*. Panorama, Praha, 1978., s. 106

³STRNAD, Jaroslav, a kol. *Dějiny Indie. (Dějiny států)* Lidové Noviny: Praha, 2003, s. 321

⁴VOGELSANG, Willem, *Dějiny Afghánistánu*, Grada Publishing, Praha, 2010, s. 27

Prthvirádž. Touto bitvou vzniká oficiální nadvláda muslimů na indickém subkontinentu. Po Muhammadově smrti zanikla i jeho dynastie a k moci se dostala dynastie otroků, kdy se Kutbudín Ajbak prohlásil za Dillíského sultána.

2.1 Nástup perštiny

V době Muhammada z Ghóru a Dillíského sultanátu byla administrativa vedena v místním jazyce prostřednictvím místních lidí, kteří zastávali administrativní pozice. Panovník a jeho okolí se nikterak nezajímali o život běžných lidí. Byla to doba rebelií a násilí. Hinduistické chrámy a školy byly ničeny a tradiční indické vzdělávání potlačováno. Přestože perština nebyla mateřským jazykem žádného z panovníků Dillíského sultanátu – většinou šlo o lidi s turkickým, tatarským, nebo smíšeným původem, tak byla perština používána na místech, která nepřijímala místní obyvatele, jako například královský dvůr, vojenské tábory, harémy aj.⁵

Dillíský sultanát je tedy další důležitý mezník na cestě perské kultury skrze Indii. Jak již bylo řečeno, jeho počátky se váží k expanzím Muhammada z Ghóru. Po těžkém a vytrvalém odporu Rádžpútů se muslimové ujali vlády nad severní částí Indii prostřednictvím vazalství. To se ale velmi často ukázalo jako příliš nestálé. Muhammad po sobě nezanechal mužského potomka a vlády nad Dillíským sultanátem se ujal velmi schopný generál Kutbuddín Ajbak. Nepanoval však dlouho, zabil se pádem z koně roku 1210 a vlády se ujal jeho zeť Šamsu ad-dín Iltutmiš.⁶ Iltutmišova osobnost je pro historii indického islámu velmi důležitá. Podařilo se mu stabilizovat stát ekonomicky a zároveň udržovat klid mezi náboženstvími. Zavedením *hanafíské* právní školy upravil vztahy mezi věřícími a nevěřícími (prostřednictvím daně z hlavy *džizja*).

Co se literatury týče, z doby Dillíského sultanátu se dochovalo relativně malé množství literárních památek. Jazyková situace po nástupu islámu je charakteristická utvářením novoindických jazyků (kolem roku tisíc po Kristu). Během této doby se objevují různé literární dialekty hindštiny. Literární památky jsou ale stále prostoupené jazykovými prvky z předchozího stádia vývoje hindštiny – middle indo-aryan.

Ze třináctého století je dochováno dílo básníka Amíra Khusraua, který začíná psát v dialektu kolem Dillí, který on sám označuje jako *hinduí*. Jedná se o hindský dialekt, který obsahuje větší množství arabsko-perských výpůjček. Přestože tento dialekt byl jeho mateřským jazykem, jeho nejvýznamnější práce jsou psány v perštině.

Perština se začíná dostávat do popředí ruku v ruce s tím, jaké postavení si vybudovala v zemích střední Asie. Po arabské expanzi na území dnešního Íránu se s perštinou nestalo to, co například s původními hamitskými jazyky na severu Afriky, které byly vlivem arabštiny prakticky vyhubeny. Perština sice přijala odhadem více než padesát procent arabské slovní

⁵ BAHRI, Hardev. *Persian Influence on Hindi*. Allahabad: Bharati Press Publications, 1960, s. 4-5.

⁶ STRNAD, Jaroslav, a kol., c.d., s. 327-332

zásoby, ale uchovala svou kulturu, literaturu a zároveň se stala *lingua franca* oblasti celé střední Asie. Perština si velmi brzy vydobila obrovskou literární a kulturní prestiž, která zapříčinila její rozšíření na indickém subkontinentu.⁷

S posílením postavení perštiny souvisí i islám, který ji praktickým způsobem rozšířil mezi lidi. Mimořádnou zásluhu na tomto dílu měly především *súfijské* řády, které zprostředkovávaly islám místnímu obyvatelstvu přijatelným způsobem. Tyto řády byly nejen velmi tolerantní, ba dokonce byly schopné do sebe absorbovat mnoho indických prvků, které islám blíže přiblížily široké veřejnosti. Nejvýznamnější z řádů, které v Indii působily, byl řád *čišťija*, který nese jméno podle svého zakladatele Muinuddína Čišťiho.

Kulturní rozvoj a vrchol přichází s dynastií Mughalů, která přichází do Indie roku 1526, kdy se udála známá bitva u Pánípatu mezi Báburem, budoucím císařem, a Afgháncem Ibrahímem Lódím. Tato událost znamená konec Dillíského sultanátu.⁸ Oficiálním jazykem se stala perština a vydržela ve svém postavení až do roku 1836. Bahri uvádí, že je možné, že perština byla daleko více studována v Indii než v samotné Persii.⁹ Takové masivní používání cizího jazyka vyvolalo přirozený bilingvismus, situace je dobře srovnatelná s dnešním používáním angličtiny. Zároveň se do hindštiny začínalo dostávat stále více perských vlivů.

Systém vzdělávání, který byl zajišťován v *maktabách* a *madrasách* (tradiční islámská učiliště), podpořil šíření perštiny. Persky mluvící lidé, státní úředníci, vojáci, služky v harému a jiní pak fungovali jako pomyslný distributor arabsko-perského elementu mezi lidmi.

Bahri shrnuje historii vztahu hindštiny a urdštiny do následujícího přehledu časových intervalů, které popisují jazykovou výměnu.¹⁰

Období	Komentář
rok 1200-1400 po Kristu	Velmi slabý vliv, týkající se pouze slov v konotaci s Islámem (<i>muḥammad</i> , <i>'allāh..</i>).
rok 1400-1600 po Kristu	Vliv se zvětšoval, přejímala se slova označující nově vytvořené termíny (<i>talāq</i> , <i>hukm</i> , <i>muslim</i> , <i>dīvān</i>).
rok 1600–1650 po Kristu	Během této periody byl největší rozkvět perštiny a podpora perské literatury v Indii. V tomto období byl také největší kontakt a harmonie mezi hinduisty a muslimy a jazyk byl ovlivňován nejvíce.
rok 1750-1836 po Kristu	Perština je na ústupu, literatura se objevuje ve staré urdštině.

⁷ BAHRI, Hardev., c.d., s. 6

⁸ MILTNER, Vladimír., c.d., s. 116

⁹ BAHRI, Hardev., c.d., s. 8

¹⁰BAHRI, Hardev., c.d, s. 16-18

rok 1837–1900 po Kristu	Urdština se stává oficiálním jazykem administrativy, plně se rozvíjí literatura a hindština přijímá prostřednictvím urdštiny množství arabsko-perských výpůjček.
počátek dvacátého století	Začíná éra obrody hindštiny proti arabsko-perským komponentům. Objevuje se tendence rozlišení urdštiny (zapisované perským upraveným písmem) ¹¹ a hindštiny.

2.2 Nástup urdštiny

Termín, který pojmenoval poprvé urdštinu, se objevil v polovině osmnáctého století. Jak udává Bahri, první s termínem *zabān-e urdū-e muʿallā* přišel Khan Arzu.¹² Celým jménem Sirádž ad-Dín Alí Khan se zapsal do historie jako básník a jazykovědec na dvoře Mughalského panovníka. Psal primárně persky, a kromě perštiny plynule ovládal i arabštinu. Jako první zavedl pojem *urdū*, a sám v tomto jazyce napsal několik prací.

Tento termín je arabsko-turecko-perského původu. Perské slovo *zabān* je spojeno *izāfatem* s tureckým slovem *urdu* a to je spojeno stejným způsobem s arabským slovem *muʿallat*. Celá tato fráze znamená „jazyk vojenského tábora“.

Po smrti císaře Aurangzéba se perština a její kulturní a literární prestiž začala pomalu vytrácet. Mughalská dynastie zaznamenala obrovské územní ztráty a starý a zkonstatělý systém nestíhal reagovat na novou a dynamicky se měnící dobu. S narůstajícími problémy a geopolitickými změnami je známý fakt, že jako první začne upadat kultura, literatura a umění. V souvislosti s tím, že královský dvůr přestal být mecenášem literatury, básníci se velmi rychle začali orientovat jiným směrem, na běžné lidi.

V literatuře se začíná stále více prosazovat urdština, která také zaznamenává zajímavý historický vývoj. Texty ze staršího období jsou charakteristické silným vlivem perštiny, kdy stará urdština de-facto kopíruje strukturu perštiny (viz dále v této práci).

V indické společnosti začal být preferován styl jazyka, který je označován jako *rekhtah* (smíšený jazyk), který byl dobře srozumitelný a zároveň si zachovával literární styl perské poezie. Společně s jazykovými výpůjčkami byly přejaty i tyto styly persko-arabské poezie (*qasīdat*, *qitʿat*, *masnavī*, *ġazāl* a jiné). Bahri se k tomuto vyjadřuje tak, že urdština prokazuje svou neoriginalitu.¹³ Dovolím si nesouhlasit. Urdština nám ukazuje nádhernou mozaiku, která v sobě ukrývá arabsko-persko-indické prvky. Perština v Indii začala být oficiálně v silném ústupu. Urdština byla oficiálně ustanovena na území Východoindické společnosti roku 1837.

¹¹ Vice kapitola 3 této práce

¹² BAHRI, Hardev., c.d., s. 9

¹³ BAHRI, Hardev., c.d., s. 11

2.3 Vztah hindštiny a urdštiny

Jazykový vztah hindštiny a urdštiny vytváří různé otázky. Jedná se o stejný jazyk, nebo o dva různé jazyky? Masica uvádí, že po jazykové stránce se jedná o stejný jazyk, nejedná se dokonce ani o jiný dialekt. Dále tvrdí, že jde o projev různých literárních stylů, které jsou založené na stejném jazykovém základu. Masica ale připouští, že na formální a literární úrovni se hindština a urdština mohou velmi lišit po lexikální stránce.¹⁴

Jazyk se velmi často stává jazykem na základě politického rozhodnutí a nacionálního citění. Určitá podobnost (ne shoda) se situací hindštiny a urdštiny je pozorovatelná například na vztahu chorvatštiny a srbštiny. Při vyslechnutém textu nemusí být okamžitě zřejmé, jakým jazykem mluvčí mluví.¹⁵ Urdština a hindština mají společný základ v dialektu hindštiny kolem Dillí, v *khari bóli*. Ještě před vznikem termínu *urdú* byla urdština nazývána *hinduí* (viz výše).¹⁶

K vzájemnému vymezování mezi hindštinou a urdštinou začíná docházet hlavně během dvacátého století. Dvacáté století je doba zvýšeného komunalismu, nacionalismu a vzájemné nevraživosti mezi dvěma komunitami (hinduisty a muslimy). Pro pochopení vztahu obou jazyků je nutné zaměřit se na vzájemný vztah obou komunit. Poté co muslimové ztratili svou vládu nad Indií, bojkotovali britskou správu mnohem více než hinduisté. To ovšem mělo neblahý dopad na budoucnost muslimské obce, která začala politicky a kulturně stagnovat.

V druhé polovině 19. století se muslimské a hinduistické zájmy střetly. Kontroverzi vyvolal například pokus odstranit urdštinu psanou arabským písmem a nahradit ji hindštinou.¹⁷ Obavy muslimů z politického utlačení vedly k tomu, že roku 1906 byla založena organizace Muslimská liga. Té předcházelo *Aligarhské hnutí*, které vzniklo z iniciativy Mohamedánské anglo-orientální koleje, která byla založena osobností Sajjidem Ahmadem Chánem. To se snažilo přesvědčit indické muslimy, aby nezavrhovali vzdělání, které zprostředkovávali Britové.

V tomto časovém horizontu bylo založeno zároveň *Chiláfatské hnutí*, které také vyplývalo z obav indických muslimů o osud islámu v Indii. Slovo *khilāfat* z ar. *khālīfat* (*khālīfat* – státní zřízení sunnitské islámské obce) je v urdštině zkomoleno na *khilāfat*, což ale může být odvozeno i z ar. *khilāf* (protiklad, opozice, protipól).¹⁸ Toto hnutí bylo namířeno na podporu hlavy sunnitské obce, která byla představována upadajícím osmanským sultánem. *Chiláfatské hnutí* formálně zaniká po první světové válce, kdy Osmanská říše, která stála po boku Německa, byla poražena. Finální ránu tomuto hnutí zasadil Mustafa Kemal, který přeformoval Osmanskou říši na Tureckou republiku.

¹⁴ MASICA, Colin P., *The Indo-Aryan languages*. Cambridge: Cambridge University Press, 1991, s. 27

¹⁵ MASICA, Colin P., c.d., s. 28

¹⁶ MASICA, Colin P., c.d., s. 29

¹⁷ STRNAD, Jaroslav, a kol., c.d., s. 782

¹⁸ STRNAD, Jaroslav, a kol., c.d., s. 798

V průběhu dvacátých let 20. století je nezávislost Indie stále blíží. Ve třicátých letech se urdský básník Muhammad Ikbál vyslovil pro vytvoření samostatného státu pro muslimy. Zásadní příčinění měla osobnost Muhammada Alí Džináha, který se postavil proti projektu ústavy. Po porážce Muslimské ligy ve volbách roku 1937 své politické názory velmi zradikalizoval. Roku 1940 vyšla v platnost rezoluce o vytvoření nezávislých muslimských států.¹⁹

Od této doby se naplno začíná projevovat komunalismus. Komunalismus je anglický pojem (*communalism*), který spočívá v bezohledném upřednostňování jedné komunity (náboženské) nad druhou. Toto cítění se začíná naplno projevovat koncem devatenáctého století. Hinduisté mají po více než osmistech letech okupace konečně možnost převzít kontrolu země. Vznikají různé organizace, které jsou založeny na Savárkarově myšlence *hindutva*. Ten ve své práci definoval indickost, indství a tato ideologie se brzy začíná extremizovat.

Komunalistické srážky vrcholí právě konečným rozdělením země na Indii a Pákistán. Od této chvíle se jeden národ rozdělil na dva a urdština se stala oficiálním a podporovaným jazykem Pákistánu (přesto, že rodilých mluvčích je asi jen osm procent).²⁰ Vznikl tak politicky jasně vymezený jazyk, který uměle čerpá svou slovní zásobu z arabštiny a perštiny. Tato událost zklamala četné představy o indické jednotě.

Indická jazyková politika reagovala na výše zmíněné historické události. První vize, kterou měl například Gándhí byla představa o indické jednotě a zavedení *hindustání*, jako státního jazyka. Narůstající politické napětí mezi dvěma komunitami a vytvoření samostatného Pákistánu rozhodlo o konečném přijetí hindštiny, což se také neobešlo bez značných komplikací.

¹⁹ STRNAD, Jaroslav, a kol., c.d., s. 812

²⁰ SHACKLE, Christopher a Snell Rupert. *Hindi and Urdu since 1800: A Common Reader*, 1990, s. 53

3 Fonologické změny v arabsko-perských výpůjčkách v hindštině

Slovní zásoba hindštiny zahrnuje velké množství arabsko-perských lexikálních výpůjček. Arabština disponuje některými konsonanty, které hindštině zcela chybí, především se jedná o hlásky emfatické (zesílené) – *ṣ, ṭ, ḍ, ṣ̣* - ص ط ض ظ ; dále pak laryngály (hrdelnice)-*ʿajn* ع , *hamza* ء (ráz), *ḥ* ح ; velární úžinovou neznělou hlásku *kh* خ ; uvulární úžinovou hlásku *g* غ ; neznělou velární závěrovou hlásku *q* ق , interdentalní znělou úžinovou hlásku *ḍ* ڍ a interdentalní neznělou úžinovou hlásku *t̪* ٺ.

Co se týče všech emfatických hlásek, jsou v hindštině modifikovány takto; emfatické *ṣ* ص na neznělou úžinovou frikativu *s* स, například *salāh* सलाह z ar. *ṣalāḥ* صلاح (správnost), emfatické *ṣ̣* ظ na znělou úžinovou frikativu *z* ज, například arabský *zāhir* ظاهر (zjevný) se mění na hindské *zāhir* जाहिर (jasný, zjevný), výslovnost znělé úžinové frikativy *z* může alternovat s hindskou znělou alveolární afrikátou *j*, emfatické *ḍ* ض se mění také na znělou úžinovou frikativu *z* ज, například *zarūr* जरूर (určitý, nutný) z ar. *ḍarūrat* ضرورة (nutnost, potřeba), emfatické *ṭ* ط se mění na dentální neznělé *t* त, například slovo *tabīyat* तबीयत (stav), z pův. ar. slova *ṭabīʿat* طبيعة (příroda). Z toho vyplývá, že původní emfatické ar. konsonanty jsou v hindštině zcela nahrazeny. Arabská výslovnost emfatických hlásek v hindštině a urdštině nezůstává zachována, stejně jako v perštině.

Velární úžinová hláška *kh* خ v hindských přejímkách částečně zdomácněla. Arabský grafém *خ* má v hindském písmu ekvivalent ख. Často se setkáme s jevem, kdy konsonant není odlišován tečkou a výslovnost (často i způsob psaní) alternuje s hindskou neznělou aspirovanou velárou *kh*, například ve slově *khabar* खबर – z pův. ar. *khabar* خبر, (ve významu zpráva), nebo v původně perském slově *sakh't* سخت / سخت (přísný). Výslovnost této hlásky není standardizovaná.

Uvulární úžinová kmitavá znělá hláška *g* (gh), původně v hindštině nepřítomná, se přizpůsobila v zápisu podobně jako velární úžinová hláška *kh*. Arabský konsonant, zapisující se znakem (*gajn* غ), je nahrazen znakem ग. Setkáváme se s častým jevem zdomácnění, kdy realizace konsonantu může splývat s hindskou neaspirovanou znělou velárou *g* ग, a to co se týče grafického zápisu, tak i výslovnosti.

Jako ilustrativní příklad může posloužit perské slovo *bāg* باغ (zahrada), s možností zápisu बाग/बाग, nebo *garīb* गरीब, z arabského slova *garīb* غريب. U tohoto slova pozorujeme i zajímavý posun významu, kdy původní význam je „cizí, divný, západní“, v hindštině a urdštině „chudý“. Další slovo, které dobře popisuje danou problematiku, je hindské *vagairah* वगैरह, které má svůj původ v arabském *wa gajruhu/hā* – وغيره/ها. Toto slovo může mít více významů

v závislosti na jeho postavení ve větě.²¹ V arabštině se tento výraz skládá ze tří komponentů – spojka *wa* (a), samotné slovo *ġajru* a sufigované zájmeno osobní *hu/hā*.

Neznělá velární závěrová hláska *q* je v arabštině zaznamenávána jako ق. Hindský pravopis si s touto přejatou hláskou poradil obdobně jako u předešlých případů, kdy modifikoval grafický symbol pro neznělou neaspirovanou veláru *k* क na grafém क़, který označuje neznělou velární závěrovou hlásku *q*. Výslovnost této hlásky v hindštině ovšem téměř úplně zdomácněla, v Indii se vyslovuje buď jako neaspirovaná velára क, na některých místech v Indii i jako aspirovaná neznělá velára *kh* ख.²² Jako příklad uvedeme arabskou výpůjčku *qalam* قلم (pero), v hindštině psáno takto; कलम.

Velmi zajímavý je způsob nahrazení arabských laryngál v hindštině. Způsob přepisu konsonantu ^ʿ*ajn* ع se může lišit. Nejčastěji bývá nahrazen prodloužením předcházejícího vokálu, například *mālūm* मालूम (známý), z původního arabského slova *ma^ʿlūm* معلوم (známý), nebo *māf* (kījīe) माफ (prominutí) z arabského ^ʿ*āfā* عافى, part. pasivní *mu^ʿāf*, ve významu „prosit o prominutí“.²³ Tento způsob realizace nastává pouze tehdy, když se před ^ʿ*ajnem* vyskytuje krátká samohláska. Další možnost přejímky je úplné vypuštění arabského ^ʿ*ajnu*. Například původně arabské slovo *'istī^ʿmāl* استعمال (použití). Jedná se o *masdar* (podstatné jméno slovesné) X. slovesného kmene a do hindštiny přešlo takto; *istemāl* इस्तेमाल. Arabský ^ʿ*ajn* na začátku slova je nejčastěji nahrazen krátkou samohláskou, kterou nese, například ^ʿ*adālat* عدالة (spravedlnost) je v hindštině jako *adālat* अदालत (soud).

Arabská hrdelnice *ḥ* ح se realizuje bez výjimky hindskou hrtanovou glottálou *h* ह, původní výslovnost je nahrazena hindskou, například ve slově *maḥ'sūs* महसूस z ar. *maḥsūs* محسوس, nebo *hāl* हाल (stav) z ar. *ḥāl* حال (stav).

Co se *hamzy* týče, zůstává zcela ignorována, nejčastěji se nahrazuje pouze vokálem, který původně *hamza* nesla. *Hamza* v hindštině nemá využití.

Za zmínku stojí i nahrazení tzv. arabské *tā marbūṭy*, což je sufix označující ženský rod vnější. Nejčastěji je arabský formální sufix *-at* ة nahrazován v hindštině jako *-at*, například ve slově *tabīyat* तबीयत (stav), z arabského slova *ṭabīʿat* طبيعة (příroda). Vidíme zde neobvyklý způsob nahrazení ^ʿ*ajnu* a vložení konsonantu *y*. U tohoto slova se ovšem můžeme setkat i s jiným zápisem, například v urdské poezii, kdy je použito nágarské písmo, nacházíme zápis *tabīat* तबीअत. Další příklad je třeba slovo *adālat* अदालत (soud) z pův. ar. slova ^ʿ*adālat* عدالة (spravedlnost). Jiná možnost nahrazení tohoto sufixu je prosté prodloužení poslední

²¹ Může sloužit jako záporka, nebo má význam, jiný, další”.

²² KHAN, Abdul Jamil. *Urdu/Hindi: An artificial divide: African heritage, Mesopotamian roots, Indian culture and British colonialism*. Algora Pub: New York, 2006. s. 313.

²³ Arabské participium pasivní od III. slovesného kmene.

samohlásky – například slovo *izāfā* **إضافة** z pův ar. slova *'idāfat* **اضافة** (přidání), nebo slovo *irādā* **इरादा** z ar. *'irādat* **ارادة** (přání, touha). V takovém případě se v hindštině mění rod přejatého substantiva na maskulinum. Toto prodloužení se často nalézá v *maṣḍaru* IV. slovesného kmene.

Tato koncovka nám obecně vzato také může napovědět gramatickou kategorii rodu přejatého slova, protože celá řada slov končící na arabskou *tā marbūtu* (ženský rod formální) je i v hindštině femininum.

Arabské dvojhlásky *aj* a *aw* do hindštiny přechází jako *ai* a *au*.

Co se perštiny týče, obsahuje celou řadu již zmíněných hlásek, které byly přejaty z arabštiny. Perština obohatila hindštinu pravděpodobně o původně neexistující úžinovou frikativu *z* **ز** a neznělou bilabiálu *f* **ف**. Také se v hindštině projevuje perská výslovnost v některých arabských slovech.

Perské němé *h* **ه** je realizováno v hindštině téměř bez výjimky dlouhým vokálem *ā*. Za ilustrativní příklad může posloužit hindské slovo *baccā* **बच्चा** (dítě) z perského *bacceh* **بچه**.

Zajímavý je i ten fakt, že perská výslovnost, která je v hindštině a urdštině, odpovídá afghánské perštině, nikoliv íránské. Jedná se hlavně o výslovnost samohlásek. Například ve slově *rūz* **روز** (den), kdy je v íránské perštině vyslovováno dlouhé *ū*, v hindštině a urdštině výslovnost odpovídá afghánské perštině s výslovností *o* tedy *roz*.

Výslovnost na celém území areálu hindštiny není jednotná. V celé Indii je neshoda ve výslovnosti *z*, které se často mění na *j*. Stejný problém nastává při výskytu *f*, které se často vysloví jako *ph*. Analogicky alternují konsonanty *kh*, *g*, nebo *q*, které se mohou přibližovat hindským ekvivalentům. Obě možnosti výslovnosti se mohou vyskytovat ve všech společenských vrstvách. Alternující výslovnost není všeobecně v hindštině považována za chybu.

3.1 Fonologické změny v arabsko-perských výpůjčkách v urdštině

Urdština na rozdíl od hindštiny přijala variantu arabského písma, z čehož vyplývá, že původní arabský (perský) pravopis v přejímkách zůstává zachován. Na rozdíl od hindštiny jsou rozdíly mezi některými konsonanty striktně dodržovány, například mezi znělou palatálou *j* **ج** a úžinovou frikativou *z* **ز**, nebo neznělou labiodentálou *f* **ف** a aspirovanou znělou bilabiálou *ph* **پھ**. Dodržování rozdílů mezi konsonanty je nejspíše způsobeno systémem písma, kdy zmíněné jednotlivé hlásky mají zcela odlišnou grafickou podobu, ve srovnání s hindštinou, kde se konsonant nedůsledně odlišuje pouze tečkou.

Arabské laryngály sice jsou v urdštině formálně graficky zachovány, ale způsob výslovnosti se většinou od hindštiny neliší (viz výše). Druhý možný způsob výslovnosti, se kterou se můžeme v urdštině setkat, je vyslovení *ʿajnu* jako rázu (*hamzy*). Dyšné arabské *h* je vyslovováno stejně jako v hindštině. Arabský grafém ale zůstává zachován.

Pokud jde o *hamzu*, její funkce v urdštině může být gramatická, kdy se podílí na tvorbě tzv. *izāfatových vazeb*. V tomto případě musí být *hamza* napsána pokaždé, když první část perského genitivního spojení končí na tiché *h* nebo na dlouhou samohlásku *a* nebo *u*, např. *daryā-e sindh دریائے سندھ* (řeka Indus), *jidbe-e dil جذبہء دل* (pocit srdce). *Hamza* má také úlohu grafické značky, která umožňuje napsat vedle sebe dvě samohlásky, což je původně v arabském písmu nezrealizovatelné, např. ve slově *koī* کوئی. *Hamza* je nejčastěji nesena konsonantem *y*.

V některých případech arabských přejímek *hamza* není graficky označena, dochází k elizi *hamzy* a k následnému proudloužení předcházející samohlásky, např. ar. *ta'tīr* تأثير (vliv) se mění na urdské *tā'tīr* تاثیر (účinek).²⁴ Emfatické hlásky jsou obvykle zachovány pouze formálně, stejně jako v perštině.

Zajímavý je projev a realizace původní arabské *tā marbūty*. Ta může být nahrazena koncovkou *-at*, nebo velmi často původně perským němým *h*, což může poukázat na přejímky, které prošly skrze perštinu. Vyslovuje se jako *-a*. V urdštině se tento grafém nazývá *choṭā h*, vyskytuje se například ve slovech *khānah*, *baccāh* بچہ خانہ (dům, dítě) a jiné. Výslovnost tohoto grafému opět odpovídá afghánské perštině. Íránská perština *choṭā h* vyslovuje jako *-e*.

Výslovnost arabské neznělá velární závěrové hlásky *qāf* je v urdštině daleko více důrazná než v hindštině. Je striktně rozlišováno mezi konsonanty *k* ک a *q* ق. Arabský *ġajn* ġ se běžně vyslovuje stejně, jako v arabštině. Mezi *kh* a *kh* je také jasný rozdíl. Výslovnost *kh* odpovídá arabštině. Co se týče výslovnosti arabských interdentalních úžinových hlásek *t* a *d*, vyslovují se stejně jako v hindštině (viz výše). Důraz na původní výslovnost je velmi patrná při zpěvu tzv. *ġazālū*. Tento literárně-umělecký styl pak obsahuje velké množství arabsko-perských výrazů i gramatických přejímek.

3.2 Modifikace arabského písma v urdštině

Arabské písmo se vyvinulo ze západosemitských grafických systémů, které se používaly přibližně kolem roku 1500 př. Kr. Jedná o systém (používala ho foiničtina, hebrejština a aramejština), který z počátku svého vývoje nespojuje svá písmena dohromady a nereflektuje samohlásky. Některé souhlásky měly stejný tvar a nebyly nikterak odlišeny.²⁵

Tento systém se v dlouhém časovém intervalu, asi od třetího století před Kr. až do čtvrtého století po Kr., začal přetvářet a modifikovat do nové podoby písma.²⁶ Později byly zavedeny vokalizační značky a tečky, které sloužily k rozlišení až doposud stejných grafémů.

Během osmého století také začala arabské písmo používat perština, později turečtina a turkické národy ve střední Asii. Perština arabské písmo částečně doplnila o konsonanty, které arabštině přirozeně chybí.

²⁴ PLATTS, John T. *A grammar of the Hindustani or Urdu language*. London: H Allen and Co, 1874, s. 15

²⁵ ZEMÁNEK, Petr. *Vývoj arabštiny*. Praha: Karolinum, 2007. s. 14

²⁶ KHAN, Abdul Jamil, c.d., s. 353

Společně s islámskou expanzí přicházely i jazykové vlivy. Arabština a perština představovaly dlouhou dobu intelektuálně a kulturně jazyky s velmi vysokou prestiží. Arabské písmo v dnešní době používají zcela odlišné a arabštině nepřibuzné jazyky (ujgurština, pašto, urdština, perština aj.). Nutno říci, že pro některé jazyky není arabské písmo zcela vhodné (např. turečtina po Atatürkově revoluci vyměnila arabské písmo za latinku).

Je psáno zprava doleva, a jak již bylo řečeno, až na výjimky nepíše samohlásky. Dlouhé samohlásky jsou utvářeny pomocí (slabých) konsonantů, které mají v systému písma funkci prodloužení předcházejícího vokálu. Pro záznam krátkých samohlásek se používá vokalizačních značek, a to pouze v případech, kdy by mohlo dojít k chybné interpretaci sdělení.²⁷ Arabské písmo nerozlišuje malá a velká písmena, stejně tak nemá rozdíly mezi tištěnou a rukopisnou podobou.

Stejně jako ostatní jazyky, které užívají arabské písmo, i urdština písmo upravila pro potřeby své jazykové struktury. Arabské tradiční umění zahrnuje hlavně ornamentiku a umění písma (kaligrafii), což je dáno především islámským zákazem zobrazování osob. Existují různé rukopisné podoby, v nichž dnes nejpoužívanější je písmo *naskh*. V urdštině tato podoba písma není příliš populární a rozšířená. Běžně se užívá písmo, které se nazývá *nasta'liq*.

Urdská abeceda obsahuje 37 písmen a jednu povinnou ligaturu. Z tohoto počtu grafémů je sedm nově vytvořených. Slouží k zápisu indických hlásek, které arabština nemá; jsou to cerebrály *d* ذ, *t* ت, *r* ر, palatála *c* چ, velára *g* گ, neznělá bilabiála *p* پ, a *ye* ے. Aspirace se utváří pomocí tzv. *do cashmī he* (ہ), např. *gh* گھ.

Vokalizační značky jsou shodné s arabskými ekvivalenty. Krátké samohlásky jsou *fatha*, *damma*, *kasra*. Urdština je bohatší na samohlásky, *ai* a *au* jsou tvořeny kombinacemi *fatha* + *y*, nebo *fatha* + *w*. Vokály *e* a *o* jsou tvořeny pomocí *y* a *w*, kdy *e* má speciální podobu na konci slova ے. Z vokalizačních značek se užívá *tašdīd*, *maddat*, *waslat*, stejně jako v arabštině. V urdštině nalézáme i tzv. arabský *tanwīn*, v arabské morfologii sehrává gramatickou roli pádové koncovky. V urdštině je tato koncovka sémanticky vyprázdněná.

Arabská *hamza* je v urdštině používána několika způsoby (viz 4.1). Arabské dvouhlásky *aj*, *aw* jsou analogicky přejaty jako v hindi – *ai*, *au*. Arabský znak *alif maqṣūra* ى, je v některých urdských slovech také přítomen, například اعلى (vysoký).²⁸

3.3 Hyperkorekce

Jak podotýká Everaertová ve své práci,²⁹ není překvapivé, že se můžeme setkat s jevem hyperkorekce u výslovnosti, nebo zápisu některých slov, kdy se ve psaném, nebo mluveném

²⁷ Korán například musí mít důslednou vokalizaci, aby se zabránilo chybnému čtení.

²⁸ V arabštině se jedná o komparativ, nebo superlativ

²⁹ EVERAERT, Christine. *Tracing the boundaries between Hindi and Urdu: lost and added in translation between 20th century short stories*. Leiden; Boston: Brill, 2010, s. 205.

projevu modifikuje písmeno bez jakéhokoliv etymologického důvodu. Everaertová uvádí chybně napsané slovo *mizāz* मिज़ाज़ (správně *mizāj* मिज़ाज) z arabského slova *mizāğ* مزاج (nálada), nebo *fal* फल (správně *phal* फल).

Z různých důvodů, které pramení ze socio-kulturního prostředí daného jedince, se můžeme setkat s často až přeháněným napodobováním arabské výslovnosti, která se může jevit poněkud směšně.

3.4 Oživení arabských slabých hlásek

Oživení arabských slabých konsonantů je zajímavý jev, který se vyskytuje v arabských přejímkách v hindštině. Arabské slabé konsonanty (*w*, *j*, *hamza*) nám vytvářejí kořeny slov s tzv. slabou souhláskou. Skupiny hlásek *awa*, *aja*, *awi*, *aji* aj. se transformují na dlouhý vokál *ā*, např. teoretický tvar *fajada* se mění na *fāda* (mít zisk). Slabá souhláska mizí.

Částečně se může navrátit v případech slovesného imperfekta *jafīdu*, kdy se slabé *j* zpětně projeví jako prodloužení imperfektní samohlásky *i*. V *maṣdarech* (podstatných jménech slovesných) se můžeme setkat s jevem podobným, kdy se slabá hláska projeví buď ve své původní kvalitě, např. kořen *ZJD*, perfektum *zāda* زاد, imperfektum *jazīdu* يزيد, maṣdar *zijādat* زيادة (zvýšit se), do hindštiny přišlo jako *zyādā* ज्यादा (více), nebo původní slabou vystřídá jiná slabá, viz na příkladu slova: perfektum *fāda* فاد, imperfektum *jafīdu* يفيد, maṣdar *fā'idat* فائدة (zisk), což do hindštiny přešlo jako *fāydā* फायदा (zisk).

Tento jev může být způsoben jazykovou modifikací, která se stala prakticky omylem, snad možná chybnou interpretací konsonantu *y*, který je nositelem arabské *hamzy* v uvedeném příkladu.³⁰

3.5 Asimilace arabského určitého členu

Asimilace arabského určitého členu je důležitý aspekt arabské gramatiky. Tento jev přešel do urdštiny/hindštiny, kde se ho užívá především u muslimských vlastních jmen. Tato jména velmi často vytváří tzv. genitivní spojení.

Arabský určitý člen '*al-*, píšící se dohromady se slovem, ke kterému se vztahuje, se asimiluje tehdy, když slovo začíná jakoukoliv, sluneční hláskou". S tímto pojmem se setkáváme v arabských gramatikách, kdy jsou hlásky rozdělené na tzv., hlásky měsíční" a., sluneční".

³⁰ Arabská hamza musí vždy mít svého nositele. Pokud je hamza uprostřed slova, její nositel závisí na distribuci samohlásek v jejím vlastním okolí. Onen nositel se určuje podle zákona přednosti samohlásek, kdy nejsilnější je *i* se svým nositelem *y*, pak *u* se svým nositelem *w* a naposled *a* s *alifem*.

Zjednodušeně řečeno, sluneční hláskou rozumíme každou souhlásku, která při její artikulaci větší, nebo menší měrou, zapojuje špičku jazyka (s, š, t, d, t, d, r, l, n, z, š, đ, ṭ). Asimilace poté vypadá prakticky tak, že se člen určitý 'al formálně napíše, ale vysloví se v závislosti na následující souhlásce, například 'as-salāmu °alajkum السلام عليكم (muslimský pozdrav) nebo jména typu °abd ar-rahmān عبد الرحمن , šamsu ad-dīn شمس الدين , i°timādu ad-dawlat اعتماد الدولة a jiná.

4 Gramatické vlivy arabštiny a perštiny

Arabsko-perský vliv na hindskou gramatiku je velmi omezený. Daleko větší vliv pozorujeme na urdštině. Tato kapitola bude primárně rozebírat perské *izāfatové konstrukce*, perské stupňování, perský plurál, arabský plurál, arabský duál, arabský genitiv a arabské stupňování. Zde je jejich stručná charakteristika.

Perské izāfatové konstrukce

Termín *izāfat* pochází z arabštiny a označuje gramatický jev, který vyjadřuje vztah mezi dvěma (i více) slovy. V perštině vyjadřuje vlastnický vztah a přívlastkový vztah mezi dvěma substantivy, nebo mezi substantivem a adjektivem, nebo zájmenem, například: *zabān-e īrān* زبان ایران (jazyk Íránu), *mādar-e man* مادر من (moje matka), *kitāb-e jadīd* کتاب جدید (nová kniha).

Perské stupňování

Perské stupňování je tvořeno koncovkou *tar* تر pro komparativ a *tarīn* ترین pro superlativ. Pro komparativ platí, že adjektivum leží ve větě až za substantivem. Přitom je spojen *izāfatem*. Pro superlativ platí, že adjektivum leží před substantivem, například: *jadīd tar* جدید تر (novější) > *kitāb-e jadīd tar* کتاب جدید تر (novější kniha), ale *jadīd tarīn* جدید ترین (nejnovější) > *jadīd tarīn kitāb* جدید ترین کتاب (nejnovější kniha). V perštině se někdy užívá arabského elativu, který ale přesto bývá stupňován, například: *aḥsan tar* احسن تر (lepší).

Perský plurál

Perský plurál se tvoří dvěma způsoby. První způsob je koncovka – *hā* ها, druhý způsob je koncovka – *ān* ان. Druhého způsobu se zpravidla užívá při tvoření plurálu u osob, například *tālibān* طالبان (studenti), ale *bacceh hā* بچه ها (děti), *kitābhā* کتاب ها (knihy). Perština si zachovává i tzv. arabské lomené plurály. Částečně přejala i arabské plurálové koncovky.

Arabský plurál/duál

Arabský plurál se běžně rozděluje na vnější a vnitřní. Vnější plurál má koncovku – *ūna* ون u maskulina a – *āt* ات pro femininum, například: *fallāḥūna* فلاحون (rolníci), *mudarrisūna* مدرسون (učitelé), *mudarrisāt* مدرسات (učitelky). Plurál lomený je tvořen jak od feminin (neosob), tak od maskulin. Tvoří se podle několika vzorů a je charakterizován vokalickými změnami uvnitř kořene (vnitřní), například: *BaJT* > *BuJūT*, *WaLaD* > *'aWLāD*, *maDRaSat* > *maDāRiS* a jiné. Duál je v arabštině tvořen koncovkou – *āni* ان, například: *waladāni* ولدان (dva chlapci).

Arabský genitiv

Arabské genitivní spojení vyjadřuje přívlastek neshodný, tvoří se dvěma jmény, které jsou ve vzájemném vztahu. První člen genitivního spojení je sklonný, druhý člen je v ustrnulém genitivu. První člen nemůže být určen členem, například: *°abd ar-rahmān* عبد الرحمان (jméno, dosl. služebník milosrdného), *mālik jawmi ad-dīn* مالك يوم الدين (vládce soudného dne).

Arabské stupňování

Arabština vytváří komparativ podle vzoru *'af°al* pro maskulina a *fu°lā* pro feminina. Elativu se užívá i pro superlativ. Význam je měněn syntakticky. Tvary elativu jsou například *kabīr* كبير (velký) > *'akbaru/kubrā* اكبر / اكبرى (krásný) > *'aġmalu/ġumlā* اجمل جملى.

4.1 Gramatické vlivy na hindštinu/urdštinu

Izāfatové konstrukce v hindštině

Co se týče perských *izāfatových* konstrukcí, tradičně jsou považovány za dědictví, které perština zanechala hlavně v urdštině. Při srovnání s hindskou genitivní záložkou *kā/ke/kī* vyjde najevo, že slovosled v daném výrazu je právě opačný, například *vukalā-e mulk* वुकालाए मुल्क/*mulk ke vukalā* मुल्क के वुकाला (právnícký stát),³¹ nebo *šurafā-e lakhnau* शुरफाए लखनऊ (lakhnauští vážení pánové)/*lakhnau ke šurafā* लखनऊ के शुरफा.³²

Jak podotýká ve své publikaci Everaertová, výskyt *izāfatových konstrukcí* v hindštině je velmi omezený, vyskytuje se velmi vzácně. V Prémčandových povídkách (*Ātma-sangīt* a *Adbhut pratiśodh*), které byly obě publikovány v hindštině, se objevují *izāfatové konstrukce*. Autorka vyjadřuje domněnku, že ve skutečnosti tyto povídky byly publikovány nejprve v urdštině.³³ Jediný autor, který používal *izāfatové konstrukce* v hindštině byl Abdul Bismilláh. Z jejího výzkumu vyplývá, že se *izāfat* vyskytuje ve dvou ze tří zkoumaných povídek celkem v pěti případech. Je ovšem zdůrazněno, že toto použití musí být chápáno v kontextu s obsahem povídky. Uvádí:

„Tyto povídky byly napsány v hindštině muslimským autorem a obě dvě jsou v islámském kontextu. Dva *izāfaty* v povídce *Siddiqī sāhab* jsou použity v pasáži, která se týká života proroka Muhammada.“

Výskyt *izāfatových konstrukcí* je v hindštině velmi ojedinělý, a zpravidla bývají použity pouze jako stylistický prostředek při speciálních příležitostech. Další příklady, které Everaertová uvádí, jsou Prémčand (*Kariśmā*) – hindská verze obsahuje *izāfat* – *naša-e tāqat*

³¹ EVERAERT, Christine, c.d., s. 122

³² SHACKLE, Christopher, c.d., s. 7

³³ EVERAERT, Christine, c.d., s. 136

नशाए ताकत, Abdul Bismilláh v povídce *Siddiqī* použil v hindské verzi povídky tyto *izāfaty* – *gār-e hirā* गारे हिरा, *rukhsāre mubāarak* रुखसारे मुबारक. V povídce *Ādhā – pušt-e pidar* पुश्ते पिदर, *zer-e zamīn* ज़ेरे ज़मीन.³⁴

Pokud jde o Mantoovu povídku *Toba Tek Sing*, *izāfatové konstrukce*, které se vyskytují v originálním textu, jsou v hindských překladech nahrazeny nahrazeny takto: *mahall-e wuqūf* محل وقوع (místo, kde se něco nachází) je nahrazeno v hindských překladech jako *bhogolik sthiti* भौगोलिक स्थिति (zeměpisná poloha). Z toho vyplývá, že velká část *izāfatů* není do hindštiny překládána pomocí záložky *kā/ke/kī* ale jako složené jméno, což koresponduje i s příklady, které uvádí Everaertová.³⁵ Jediný *izāfat*, který se v hindském překladu textu zachoval, je označení *qāyde āzam* कायदे आजम (případ, kdy *izāfat* spojuje adjektivum v arabském elativu), což ovšem již dále nelze chápat jako gramatický tvar, ale jako lexikální přejímku (viz kapitola 8 této práce).

Izāfatové konstrukce v urdštině

Izāfatové konstrukce v urdštině představují největší gramatický odkaz perštiny. Jak uvádí Shackle, četnost výskytu *izāfatů* v textu značí míru persifikace jazyka.³⁶ V literární tradici mají tyto konstrukce místo, ovšem jak uvádí Everaertová, jazyk má tendenci se měnit a moderní urdské literární texty nemusí obsahovat ani jednu *izāfatovou* konstrukci. Zdá se, že tyto *izāfaty* zůstávají kulturním perským dědictvím, které svým prostřednictvím vystihuje dějovou atmosféru a kontext (viz výše). Dobrý kontrast je patrný při srovnání stylu Mantoovy povídky se stylem již zmíněného Yildirima (viz kapitola 7 této práce). Mantoova povídka *Toba Tek Singh* obsahuje všehovšudy dva *izāfaty*. Yildirimovy povídky patří k nejstarším povídkám urdské literatury a jazykem i stylem se velmi blíží klasické urdštině. Do stejného časového kontextu spadá i raná tvorba Prémčanda. Svým stylem se Prémčand velmi blíží Yildirimovi, ale počet *izāfatů* a slova, která je tvoří, jsou nesrovnatelné, například: povídka *Dost - khabar-e wafāt* خبر وفات (zpráva o úmrtí), *hasb-e dilkhvāh* حسب دلخواه, *hūr-e ʿajn* حور عين, *husn-e maḡrūr* حسن مغرور (marnivá krása), *gurūb-e aftāb* غروب افتاب (západy slunce) aj.³⁷

Urdština má tendenci vytvářet terminologii na základě perštiny/arabštiny (podobně jako hindština ze sanskrutu). Takové přejímky, které obsahují často gramatické prvky z perštiny, například *ahl-e zabān* (rodilý mluvčí), *barr-e šaḡīr* بر صغیر (subkontinent – arabské substantivum *barr* بر (pevnina) spojené *izāfatem* s arabským adjektivem *šaḡīr* صغیر - malý), se stávají přejímkami lexikálními. Tak *izāfatové konstrukce* chápe i Everaertová.³⁸

³⁴ EVERAERT, Christine, c.d. s. 136

³⁵ EVERAERT, Christine, c.d., s. 136

³⁶ SHACKLE, Christopher, c.d. s. 70

³⁷ EVERAERT, Christine, c.d., s. 129-134

³⁸ EVERAERT, Christine, c.d., s. 129-134

4.1.1 Perské a arabské stupňování v hindštině a urdštině

Perské stupňování v hindštině se objevuje pouze výjimečně, kdy se jedná o lexikální přejímky, které ovšem často změnilý význam, například arabsko-perský hybrid *zyādātar* ज्यादातर (ve významu většinou). Pozoruhodně stejný význam nese arabský elativ *aksar* اكثر z ar. slova *akṭar* اكثر (* *katīr* كثير četný, mnohý). Další příklad může být hindské slovo *aham* अहम (důležitý). Přestože se jedná v obou případech o vystupňovaná adjektiva, nemají takový význam.

V urdštině je situace trošku odlišná. V závislosti na kontextu může mít perský a arabský elativ stále svůj sémantický význam zachován. Dobrý příklad je urdský překlad biblické knihy 1. Korint'anům, verš 13:13:

ğarađ imān ummīd muḥabbat yah tīnō dā'imī haī magar afdal in mē muḥabbat hai
غرض ایمان امید محبت یہ تینوں دائمی ہیں مگر افضل ان میں محبت ہے۔

Překlad: Víra, naděje, láska, tato trojice je věčná, ale největší (nejlepší) z nich je láska.

Zde je použit arabský elativ (superlativ) *afdal* افضل, který si ponechává svůj význam. Vidíme, že text je velmi silně persifikovaný, kdy původní zůstává prakticky jen ukazovací zájmeno, číslovka *tīnō* تینوں, záložka *mē* میں a sloveso být.

4.1.2 Arabský a perský plurál v hindštině a urdštině, arabský duál

Arabsko-perský plurál vnější se až na výjimky v hindštině nevyskytuje, i když poměrně zajímavý příklad uvádí Everaertová, kdy v Gulzárově povídce *khauf* (v urdštině) je přeloženo do hindštiny slovo *fasād* फसाद - *fasādāt* फसादात použitím arabského vnějšího plurálu feminina. Arabský plurál lomený (vnitřní) se v hindštině vyskytuje, ale většinou ztrácí svou gramatickou funkci (již není dále chápán jako plurálový tvar). Nad to hindština tvarům lomeného plurálu často přiřazuje nový význam, například: hindské slovo *khabar* खबर (zpráva) z ar. *khabar* خبر (zpráva) vytváří v arabštině LP '*akhbār* اخبار (zprávy). V hindštině slovo *akhbār* अखबार přejalo nový význam (noviny). Podobné příklady jsou k nalezení relativně často, například hindské *asbāb* असباب (zavazadla) z ar. *sabab* سبب > '*asbāb* اسباب (příčiny). Nutno říci, že podobné změny se odehrávají i v urdštině.

Urdština přejala arabský plurál v mnohem větším měřítku než hindština. Setkáváme se se nejen s plurály vnitřními, ale také s plurály vnějšími. Vnější plurál maskulina (-*ūna* ون) byl přejat v hindštině jako koncovka – *īna* ين (odpovídá stejné arabské koncovce v genitivu). Tento plurál je ovšem použit v ustálených výrazech a koncovka nebyla přejata jako samostatný morfém, například: *muntazimīn* منتظمين (organizátoři), nebo *mandūbīn* مندوبين (delegáti).

Daleko zajímavější je vnější plurál feminina, který urdština přijala a výskyt této koncovky se neomezuje pouze na ustálená slovní spojení. Vyskytuje se ve větší míře než vnější

plurál původního arabského maskulina, například urdské slovo *lisān* لسان (jazyk) může tvořit plurál *lisāniyāt* لسانيات (jazykověda) z ar. *lisān* لسان – pl. *'alsinat* السنة, nebo ur. slovo *ḥāl* حال – pl. *ḥālāt* حالات (stav) z ar. *ḥāl* حال – pl. *'ahwāl* احوال. Zajímavé je, že tento plurál přijímají dokonce i slova perského a indického původu, například urdské *kāgāz* کاغذ – pl. *kāgāzāt* کاغذات (papír) z perského *kāgāz* کاغذ nebo původně arabská slova, která prošla jazykovými změnami, například ur. slovo *nazriyā* نظريا – pl. *nazriyāt* نظريات (teorie) z ar. *naẓar* نظر (pohled). Tento typ plurálu se v urdštině může tvořit od maskulin i feminin. Nepřímý pád nepřijímá v tomto typu plurálu koncovku - *ō-*, tedy *kāgāzāt mē* کاغذات میں (v papírech, v dokumentech).³⁹

V Mantoově povídce *Ṭoba Ṭek Sing* se takový typ plurálu vyskytuje celkem na dvou místech – *sahī vāqī'āt se, mulāqāt*. Everaertová ve své knize uvádí různé případy a způsoby nahrazení tohoto plurálu v hindsko-urdských překladech. Například autorka Qurrat al-[°]ayn použila tento typ plurálu v povídce *Bektāšī – malfūzāt* ملفوظات (výrazy, rozprava), což se v hindském překladu změnilo na *pravacan* प्रवचन (rozprava).⁴⁰ Fāruqí ve své práci uvádí, že chápání plurálové koncovky -*āt* ات není ve společnosti zcela sjednocené. Uvádí příklad na arabsko-perském hybridu *dehāt* دهات (vesnice), které má v urdštině význam singuláru.⁴¹

Arabské lomené plurály v urdštině jsou rozšířené více než v hindštině. Jejich interpretace, podobně jako v hindštině, nemusí být ve významu plurálu. V Mantoově povídce *Ṭoba Ṭek Sing* se tyto plurály vyskytují několikrát, přičemž z kontextu je patrné, že jsou chápány jako množné číslo, například: *us kī zabān se yah 'ajīb va ġarīb alfāz sun'ne mē āte the* اس کی زبان سے یہ عجیب و غریب الفاظ سننے میں آتے تھے (v jeho projevu byly slyšet pouze divné výrazy). Výraz *alfāz* الفاظ pochází z arabského slova *lafẓ* لفظ (výraz, slovo). Jako další příklad v této povídce je například slovo *aqārib* اقارب (příbuzní, blízcí) z ar. slova *qarīb* قريب (blízký, příbuzný). Everaertová uvádí, že arabský LP byl změněn v hindských překladech Qurrat al-[°]ayn – *Bektāšī* v těchto případech *fuqarā* فقرا (chudí) z ar. slova *faqīr* فقير (chudý), pl. *fuqarā'* شعراء > *faqīrō* فقیریوں (chudí), *šū'arā* شعرا (básníci) z ar. slova *šā'ir* شاعر (básník), pl. *šū'arā'* شعراء > *šāyarō* شायروں (básníci).⁴²

V obou případech zůstává v překladu kořen slov zachován, odstraněn je pouze arabský LP. Zajímavé statistické údaje podává ve své práci Anwar A. H. Al-Athwary, který uvádí četnost výskytu jednotlivých typů plurálu. Ve své práci analyzoval 175 arabských přejímek, které pak statisticky roztřídil. Zde je k nahlédnutí jeho statistika prostřednictvím tabulky, kterou ve své práci uvádí.⁴³

³⁹ SHACKLE, Christopher, c.d., s. 53

⁴⁰ EVERAERT, Christine, c.d., s.140

⁴¹ FARUQI, Shamsur Rahman, c.d. , s. 6

⁴² EVERAERT, Christine, c.d., s. 140

⁴³ AL-ATHWARY, Anwar, *On Gramatical Borrowing: The Case of Arabic Plurals in the Urdu Language, Theory and Practice in Language Studies*, Vol. 5, No. 8, s. 1645

Typ plurálu	Výskyt	Procento
vnější pl. mas.	8	4,60%
vnější pl. fem	17	9,70%
lomený plurál	150	85,70%
celkem	175	100,00%

Z tohoto závěru lze vyčíst, že LP mají obrovskou převahu, primárně proto, že vytvářejí zdánlivě nová slova, která jsou přejímána snáze a přirozeněji než samotný sufix.

Arabský duál se vyskytuje velmi řídko, většinou bývá v hindských překladech opisem. V Mantoově povídce *Toba Tek Sing* se duálový tvar vyskytuje – *ṭarafayn* طرفین (obě dvě strany).. V hindských překladech bylo slovo nahrazeno opisem *donō taraf* दोनो तरफ, *donō or* दोनो ओर (viz kapitola 8 této práce). Everaertová ve své knize uvádí stejný případ výskytu v Prémčandově povídce.⁴⁴ Perský plurál se vyskytuje v urdštině velmi ojediněle, přibližně jako ar. vnější pl. masc.

Arabský genitiv

Arabské genitivní spojení se v urdštině používá v ojedinělých případech, ve jménech místních a v ustálených slovních spojení. Velmi často arabské genitivní spojení tvoří názvy urdských knih, jmen, ustálených názvů.

Arabsko-perské předložky v urdštině

Z historického pohledu je velmi zajímavé srovnání projevů, které se nachází ve starší urdštině a jak se tyto jevy chovají v urdštině moderní. Z hlediska rozsahu této práce toto téma nebude dále zpracováváno, protože si zaslouhuje daleko podrobnější rozbor a mohlo by tvořit práci samo o sobě. Arabsko-perské předložky se v urdštině (minoritně v hindštině také, ale spíše jako frazém) vyskytují i v moderním jazyce. Běžné jsou tendence (viz kapitola této práce o vlivech lexikálních), kdy namísto záložek *mē* میں nebo *se* سے *se* užívá perských předložek *dar* در a *az* از. Zajímavé ale je ten fakt, že urdština absorbovala perské tvoření předložek nepůvodních:⁴⁵

<i>mānind-e šā^cirān-e dīgar</i>	مانند شاعران دیگر	(perština)
<i>mānind aur šā^cirō ke</i>	مانند اور شاعروں کے	(stará urdština)
<i>aur šā^cirō kī mānind</i>	اور شاعروں کی مانند	(moderní urdština)

Překlad: stejně jako ostatních básníků

Perské předložky nepůvodní jsou v perštině tvořeny *izāfatovou* konstrukcí. Tato věta je tedy jakýsi řetězec genitivního spojení, který je ve staré urdštině sice rozbit genitivní záložkou

⁴⁴ EVERAERT, Christine, c.d., s.140

⁴⁵ SHACKLE, Christopher, c.d., s. 71

ke کے, ovšem *mānind* مانند si drží své místo ve větě, ve snaze co nejvíce korespondovat s perským originálem.

5 Vliv arabštiny a perštiny na hindskou slovní zásobu

Hindská a urdská slovní zásoba je složena z několika složek. Primárně jí tvoří elementy z indických (domácích) jazyků (*déší*) a elementy cizí (*vidéší*).⁴⁶ Pro naši práci je nejdůležitější složka arabsko-perská, která odhadem tvoří přibližně 20-25% slovní zásoby urdštiny.⁴⁷ Christopher Shackle ve své knize uvádí, že perština (obsahující arabské přejímky již v sobě) měla obrovský vliv při formování urdštiny. Je ovšem velmi těžké určit, do jaké míry pronikala arabská slova z perštiny a kolik jich přišlo přímo z arabštiny (viz dále v této práci). Slovní výpůjčky se vyskytují ve všech slovních druzích a různých odvětví lidské činnosti a nabývají různých stylistických významů.

V čisté hindštině bývá tendence vytlačovat vypůjčené arabsko-perské pojmy slovy ze sanskrutu – *mujhe barī prasanntā huī* मुझे बड़ी प्रसन्नता हुई (těší mne) - může být chápáno v indické společnosti stylisticky výše než *mujhe khusī huī* मुझे खुशी हुई, i přes to, že se jedná o stejný význam.⁴⁸ Přesto jsou arabsko-perská slova v hindštině velmi používaná. Při srovnání zjistíme, že arabsko-perské komponenty v hindštině jsou mnohem běžnější než sanskrtské komponenty v urdštině.⁴⁹

5.1 Kategorie lexikálních výpůjček

Lexikální výpůjčky mohou být děleny na tři kategorie, které jsou – A) přenesení vypůjčeného slova, B) částečná substituce, C) substituce. Tyto tři pojmy se dále rozdělují na subtypy modelů lexikálních výpůjček. A) zahrnuje slova cizí, která mohou být buď zcela asimilovaná (zdomácnělá), nebo neasimilovaná. Míra takové asimilace se ovšem velmi těžko určuje vzhledem k množství kritérií k posouzení (sociolingvistický pohled na věc, historický, nebo intertextuální). Neasimilovaná slova, která se také vyskytují a objevují například v próze, musí být velmi často vysvětlena v poznámce pod čarou, protože nejsou součástí aktivní slovní zásoby.

Pokud jde o částečnou substituci (B), tento pojem v sobě zahrnuje taková slova, která většinou tvoří kompositum prvku domácího a vypůjčeného (v hindštině a urdštině dost běžné). Vznikají tak slova hybridní, kdy si mluvčí jazyka už není schopen uvědomovat cizí původ části komposita, např. hindské *badalnā* बदलना (vyměnit), z ar. slova *badala* بدل (měnit), které vzniklo přidáním hindské infinitivní koncovky *nā*. Tento výraz v hindštině zcela zdomácněl.

⁴⁶ Do této kategorie spadá mnoho jazyků (evropské jazyky, turečtina.).

⁴⁷ KHAN, Abdul Jamil, c.d. (pozn. 23), s. 137

⁴⁸ GRZEGA, Joachim. *Borrowings as a word-finding process in cognitive historical onomasiology*. *Onomasiology Online* 4 (2003). 2003, (4), str. 23.

⁴⁹ SHACKLE, Christopher, c.d. (pozn. 20), s. 59

Další příklady jsou četné, jde o kombinace arabsko-perských afixů a indických slov, nebo naopak hindských afixů a arabsko-perských slov, například *bacpan* बचपन (děctví), *tandūrvālā* तंदूरवाला (pekař) a jiné (viz kapitola 7).

Pojem (C) v sobě zahrnuje takové výpůjčky, které byly úplně, nebo částečně přeloženy do domácího jazyka, nebo jsou to taková slova, která byla nově vytvořena (často uměle), aby nahradila slovo vypůjčené. Jako příklad můžeme uvést urdské *allāh kā šukr* अल्लाह का शुक्र (díky bohu), což je částečný překlad ar. rčení *al-ḥamdu liallāh* الحمد لله.

5.1.1 Lexikální pseudovypůjčky

Velmi zajímavou skupinu tvoří tzv. pseudovypůjčky. Tento termín a způsob dělení používá ve své publikaci Grzega.⁵⁰ Tradičně se dělí do tří kategorií:

1) Sématické pseudovypůjčky – jsou takové výpůjčky, které nesou význam, který je v originálním jazyce jiný, např. hindské *garīb* गरीब, *garībī* गरीबी (chudý, chudoba) z pův. arabského slova *garīb* غريب (cizí, divný, západní). Hindské *asbāb* असباب (zavazadlo), z pův. ar. slova *sabab* سبب (příčina), které má lomený plurál '*asbāb* اسباب. Velmi zajímavé slovo je hindské/urdské *aurat* औरत (žena), které má svůj arabský původ ve slově *ʿawrat* عورة. Toto slovo se nachází na některých místech v Koránu, ovšem ve zcela jiném významu. Arabské diptotum '*aʿwaru* اعور znamená, nahý', *ʿawrat* عورة má význam „nahota”. Právě v koranickém textu se toto slovo vyskytuje v souvislosti s nahotou ženy, viz. *Súra 24* Světlo – *an-núr*, verš 31.

V tomto verši se na vyskytuje spojení *ʿawrātu an-nisāʾi* عَوْرَاتِ النِّسَاءِ (nahota žen). Je to velmi pozoruhodný posun významu, který je patrně zapříčiněn vlivem íránských jazyků. Zařazování výpůjček do této kategorie může mít ovšem svá úskalí a bývá kritizováno za ahistorický pohled na věc. Význam se mohl změnit až postupem času historickým vývojem.

2) Lexikální pseudovypůjčka – kategorie, která pod sebe sdružuje slova, která vypadají jako slova převzatá z cizího jazyka, mají stejnou strukturu, ale v superstrátu se nevyskytují. Jsou to slova, která jsou uměle vytvořena na bázi jazykového superstrátu. V urdštině například slovo *tamāzat* (z perského *tamūz* تموز), nebo *dihānat* (z ar. *dihn* ذهن), *šamūliyat* (z ar. *šamūl* شمول) a další. Fāruqí v tomto kontextu podotýká, že taková slova často ignorují arabský dlouhý vokál *ī*.⁵¹ Tato slova jsou po vzoru arabštiny nově vytvořena, v arabštině se nevyskytují. Strukturálně však splňují podmínky pro arabskou slovo tvorbu. Někteří mluvčí ale taková slova nepřijímají a zavrhnou.

3) Morfologické pseudovypůjčky – kombinace morfémů, které neodpovídají původnímu jazyku. Například urdské *dehāt* دهات (vesnice), z perského slova *deh* ده v kombinaci

⁵⁰ GRZEGA, Joachim. c.d. (pozn. 51), s. 23

⁵¹ FARUQI, Shamsur Rahman, c.d. (pozn. 43), s. 6

s arabskou koncovkou *-āt* ات, která vytváří plurál feminina, v urdštině je ovšem toto slovo chápáno jako singulár.⁵²

Míra ovlivnění cizími prvky nás může dovést až k pidginizaci, nebo hybridizaci jazyka (viz kapitola Hybridizace) Jazyková různorodost a koexistence může velmi snadno vést k vytvoření tzv. smíšených jazyků (*mixed languages*). Taková skupina jazyků se zcela vymezuje od pidginů a kreolů. Jazykové výpůjčky, ať už lexikální, nebo gramatické, do velké míry ovlivňuje právě sociální faktor a míra bilingvinity ve společnosti, která jde ruku v ruce s přirozeným střídáním jazykového kódu.⁵³

5.1.2 Míra ovlivnění jazyka

Podle Thomasonovy a Kaufmanovy škály, která rozděluje pět stupňů vzájemných vlivů jazyků, si vytvoříme podobné rozdělení u hindštiny, u které jsou různé jazykové stupně vlivu velice patrné.⁵⁴

Stupeň kontaktu	Typ výpůjčky	Vypůjčené prvky
1. stupeň	lexikální	nezákladní slovní zásoba, slova označující význam, který byl pro Indii nepůvodní
2. stupeň	lexikální	takový kontakt odpovídá jazyku <i>hindustání</i> , obsahuje velké množství arabsko-perských slov, různých slovních druhů, gramaticky je ale neovlivněn.
3. stupeň	lexikální	předložky/postpozice, afixy, připojené afixy, zájmena, nízké číslovky
	gramatický	arabský plurál, perský plurál, přijetí arabského duálu, perský genitiv, arabský genitiv, aj.
	syntaktický	změny v pořádku slov ve větě, vypůjčení předložek v systému, kde fungují záložky

K jednotlivým stupňům tabulky budou nyní uvedeny příklady. První stupeň se v hindštině týká primárně lexikálních přejímek z arabštiny a perštiny, které mají co dočinění s islámem a jsou to patrně nejstarší přejatá arabsko-perská slova. Takový typ slov se nachází už v nejstarších textech hindské literatury, u básníků, jako Kabír, Čand Bardáí a jiných. Velmi často jde o autory, kteří měli určitou spojitost s islámem. První stupeň vlivu se vyskytuje ve více sanskrtizovaných textech, například překlad bible do hindštiny. Poskytnu nyní srovnání

⁵² GRZEGA, Joachim, c.d., s. 23-32

⁵³ BAKKER, Peter, *Contact languages: a comprehensive guide*. Berlin: Hubert & Co. GmbH & Co. KG, Göttingen, 2013, s. 188

⁵⁴ MILTNER, Vladimír., c.d., s. 116

mezi urdskou a hindskou verzí téhož biblického verše. Urdský verš byl již zmíněn v této práci (kapitola gramatické vlivy). V hindském verši je vidět, že neobsahuje ani jedno slovo, natož gramatický prvek, z arabsko-perského zdroje.

1. Korint'anům, verš 13:13:

par ab viśvās, āśā, prem the tīnō sthāi hai, par in mē sab se baṛā prem hai

पर अब विश्वास, आशा, प्रेम थे तीनों स्थाई हैं, पर इन में सब से बड़ा प्रेम है।

Překlad: Ale víra, naděje a láska jsou věčná trojice, ale nejlepší z nich je láska.

S druhým stupněm se setkáváme v každodenní komunikaci mezi lidmi. Takový kontakt nejvíce odpovídá *hindustání*, což je forma jazyka, která je střední cestou mezi hindštinou a urdštinou. Co se týče lexikálních výpůjček, druhý stupeň vlivu je například v případě prózy Prémčanda (povídka Statkářova studna),⁵⁵ kdy je v povídce celkem 89 slov arabsko-perského původu. V těchto případech se jedná nejčastěji o substantiva a adjektiva a až na výjimky jsou tato slova velmi dobře zakořeněná v hindštině, například: *bīmār* बीमार (nemocný) z perského slova *bīmār* بیمار, *kharāb* खराब (špatný) z arabského slova *kharāb* خراب, *muškil* मुश्किल (komplikovaný) z arabského slova *muškilat* مشكلة (problém), *badbū* बदबू (zápach) z perského *badbū*, *javāb* जवाब (odpověď) z arabského *ġawāb* جواب, *der* देर (pozdě) z perského *der* دير, *naqal* नकल (kopie) z arabského *naqal* نقل (převoz), *maidānī* मैदानी z arabského *majdān* ميدان (prostor, náměstí), *nāzir* नाज़िर (dozorce) z arabského *nāzir* ناظر (hledící), *rivāzī* रिवाज़ी (zvyk) z perského *rivāz* رواز atd. Ze slov, která nejsou v hindštině tak běžná uvedu například slovo *moh'tamim* मोहतामिम (zajímavý) z arabského *muhtamim* مهتم. V této povídce se vyskytuje i arabské složené adverbium *bil'kul* बिल्कुल (úplně), které se v hindštině velmi běžně užívá. Gramaticky a syntakticky je jazyk v této povídce bez arabsko-perského vlivu.

Třetí stupeň je dobře ilustrovatelný na urdštině, která obsahuje arabsko-perský vliv více než hindština. Když se podíváme na povídku Hasana Sa'adata Mantoa – *Toba Tek Sing*⁵⁶, která v této práci byla rozebírána, uvidíme přítomnost cizích prvků gramatických i lexikálních, jako například *izāfatové konstrukce*, arabský duál a plurál a velmi silný vliv na slovní zásobu. Přejatá slova nezahrnují pouze slova exkluzivní, ale i zcela základní. Jde například o arabsko-perské předložky místo záložek, některá zájmena, adverbia a jiné. Z gramatického vlivu například: arabský duálový tvar *ṭarafajn* طرفين (obě strany) z ar. *ṭarafāni* طرفان, *izāfatové konstrukce mahalle wuqū'* محل وقوع (poloha), která je složena ze slov arabského původu, arabské plurály – *aqārib* اقارب (blízcí, příbuzní) z arabského 'aqārib اقارب (blízcí), *alfāz* الفاظ (výraz) z arabského

⁵⁵ KOSTIĆ, Svetislav: *Premchand's Short Story Reader. The Best Short Stories by Premchand*, Karolinum Press, Prague, 2011

⁵⁶ Rekhta, Toba Tek Sing [cit. 8.7.2017], dostupné z: < <https://rekhta.org/manto/toba-tek-sing-saadat-hasan-manto-manto?lang=ur> >

'alfāz الفاظ (výraz), arabský superlativ v izáfatové konstrukci *qaide a^czam* قائد اعظم (v arabštině 'a^czamu اعظم). Pozoruhodné je použití arabské zápornky *gayr* غير (bez), která se v urdském textu vyskytuje (viz kapitola 9 této práce).⁵⁷

Arabsko-perské předložky, které se v této povídce vyskytují jsou dvě, předložka *bi* ب a *hasb* حسب (podle). Další případy použití arabsko-perských předložek v tomto textu nejsou. Velmi zajímavé je použití arabského zájmena *ba^cd* بعض (někteří), které v hindských překladech bývá nahrazeno slovem *kuch* कुछ, nebo *koī* कोई. Toto zájmeno se v arabštině pojí s genitivem plurálu, což v hindštině pochopitelně neplatí. Hindské postpozice jsou velmi často skládány z adjektiv, které jsou arabského původu. V povídce se vyskytuje i celá řada spojek. Některé spojky jsou v hindštině i urdštině velmi frekventované, například *lekin* لیکن, *magar* مگر (ale), jiné ovšem v hindštině příliš rozšířené nejsou – *va* و (a). Z adverbii uvedeme například *tamām* تمام (vše) z arabského *tamām* تمام (úplně), *qa^can* قطعاً z arabského *qa^can* قطعاً, *bilkul* بالکل z arabského *bi'l-kul* بالکل (úplně).

Když se zaměříme na urdské autory, je zde diametrální rozdíl v jejich jazyce. Jak uvádí Everaertová ve své práci⁵⁸, literární styl a jazyk spisovatele Sajjāda Haidara Yildirima je zcela odlišný ve srovnání například s již zmíněným Mantoem. Pozoruhodné je reflektovat jeho sociální kontext, kdy Yildirim plynule ovládal arabštinu, perštinu, turečtinu a dostalo se mu velmi kvalitní vzdělání. Byl obrovským milovníkem arabsko-perské kultury, literatury a sdílel myšlenky Aligharského hnutí. Jeho dílo obsahuje mnohem větší množství přejatých slov z arabštiny a perštiny a také mnohem více arabsko-perských gramatických komponentů, jako jsou například *izáfatové* konstrukce. Svým stylem se odlišuje od ostatních spisovatelů píšících urdsky a zároveň si zachovává perský literární styl, který působí v této době zastarale. Stará urdština je zcela jedinečný mix několika jazyků. Přesto není tématem vědeckých prací, které se zabývají tématem jazykového míšení.

5.2 Odvětví slovní zásoby pod vlivem arabštiny a perštiny

Arabsko-perská slovní zásoba zasáhla do velmi různorodých sfér lidské činnosti. Především se jedná o tato odvětví slovní zásoby:⁵⁹

a) Odvětví slovní zásoby, které je spojeno s islámem a islámským rituálem. To obsahuje především slova z arabštiny, která je liturgickým jazykem islámu. Byla to nejspíše také první slova, která se do hindštiny dostala. Velkou silou na šíření islámu v Indii měly *súfiské* řády.

Zajímavý je fakt, že při šíření islámu perština uchovala některá svá slova, která nahradila arabské pojmy (například modlitba se říká *namāz* نماز místo ar. *ṣallāt* صلاة), ba dokonce se některá perská slova dostala i do Koránu (například *barzakh* برزخ – část pekla),

⁵⁷ Více kapitola 9 této práce

⁵⁸ EVERAERT, Christine, c.d., s. 107

⁵⁹ BAHRI, Hardev., c.d., s. 23-43

přesto tomuto odvětví dominují slova arabského původu, např.; *dīn* दीन z ar. *dīn* دين (víra, náboženství), *duā* दुआ z ar. *duʿā* دعاء (v perštině *namāz* نماز - modlitba), *fatvā* फतवा z arabského *fatwā* فتوى (dobrozdání, fatva), *hājī* हाजी z ar. *haǧǧ* حج (poutí), *īd* ईद z ar. *ʿīd* عيد (svátek), *kalamā* कलमा z ar. *kalām* كلام (právní věda), *khalīfā* खलीफा z ar. *khalīfat* خليفة (hlava islámské obce), *masjid* मस्जिद z arabského *masǧid* مسجد (mešita), *naqāb* नकाब z ar. *niqāb* نقاب (závoj), *rasūl* – *nabī* रसूल नबी z ar. *rasūl/nabī* رسول/نبي (prorok), *īmān* ईमान z ar. *īmān* ايمان (víra), *khudā* खुदा z per. *khudā* خدا (bůh), *qurān* कुरआन z ar. *qurʿān* قرآن (Korán), *mazhab* मज़हब z ar. *madhab*⁶⁰ مذهب (náboženský směr islámu), *farištā* फरिश्ता z pers. *farištah* فرشته (anděl), *faqīr* फकीर z ar. *faqīr* فقير (chudý), atd.

b) Odvětví administrativní sféry, které je plné arabsko-perských výrazů (zvláště perských), protože po staletí peršina představovala hlavní administrativní jazyk muslimské Indie. V moderní době je trend nahrazovat arabsko-perské výrazy sanskrtskými. Podobný trend je v Pákistánu, kdy jsou vytlačována uměle slova sanskrtská z urdštiny. Některé arabsko-perské výrazy nemají svůj domácí ekvivalent.⁶¹ Slova z tohoto odvětví jsou například *kāgaz* कागज़ z perského *kāgād* کاغذ (dokument, papír), *bahī* बही z perského *baḥī* بحی, slova administrativního dělení, například: *muhallā* मुहल्ला z ar. *maḥall* محل (oblast, místo), *dehāt* देहात z perského *dehāt* دهات (vesnice), *šahar* शहर z perského *šahar* شهر (město), *tahsīl* तहसील z arabského *taḥṣīl* تحصیل (správní jednotka) a jiné. Pod toto odvětví může být zařazeno rovněž odvětví vojenství, například: *ham'lā* हमला (útok) z per. *hamlah* حمله, *havāl'dār* हवालदार (velitel) z perského *havāldār*, *sipāhī* सिपाही z perského *sepāh* سپاه (voják), *kilā* किला z arabského *qalʿat* قلعة (pevnost). Velké množství slov tohoto charakteru jsou vypůjčené rovněž z turečtiny.

K oblasti administrativní sféry patří i pojmy týkající se vlády a jejího fungování. V tomto kontextu je užívána široká škála arabsko-perských slov a hybridů, například: *bād'šāh* बादशाह (král), *dīvan* दीवान (označení správní jednotky), *nawāb* नवाब (titul), *zamīn'dār* ज़मींदार (statkář, držitel půdy), *sar'dār* सरदार (pán, titul), *hākīm* हाकिम (úředník) z ar. *ḥākīm* حاكم (vládce), *vazīr* वज़ीर z ar. *wazīr* وزير (ministr), *daftar* दफ़तर (kancelář) z perského *daftar* دفتر (sešit, kancelář) v ar. *daftar* دفتر (sešit).

Pojmy týkající se soudního systému jsou rovněž z perštiny/arabštiny, například: *adālat* अदालत (soud) z ar. *ʿadālat* عدالة (spravedlnost), *amānat* अमानत z ar. *'amānat* امانة (důvěra), *adāvat* अदावत (nepřátelství) z ar. *ʿadāwat* عداوة (nepřátelství), *bayān* बयान (prohlášení) z ar. *bajān* بیان (prohlášení), *mul'zim* मुल्ज़िम (obviněný) z ar. *mulzim* ملزم, *ij'lās* इजलास (zasedání) z ar. *'iǧlās*

⁶⁰ Jsou čtyři velké právní školy, *hanbalí*, *hanafí*, *málíkí* a *šáfíʿí*

⁶¹BAHRI, Hardev, c.d., s. 25

اجلاس (zasedání), *śahādat* (důkaz) शहादत z ar. *śahādat* شهادة (vyznání, důkaz), *fais'lā* फैसला (rozsudek rozhodnutí).

Jak je patrné, odvětví administrativy je velmi široké odvětví, uvedené příklady jsou pouhý zlomek všech vyskytujících se slov. Zatímco předchozí odvětví bylo tvořeno primárně slovy arabského původu, toto odvětví obsahuje více ze slov z perštiny.

c) Vzdělávání je také široký obor, kam perština a arabština zasáhla. Za Mughalů měla perština zvláštní a velmi prestižní statut. Mughalové představovali velké patrony perské literatury a kultury, zakládali knihovny, školy, univerzity a další instituce. Arabsko-perská slova tohoto odvětví jsou například: *kalam* कलम (pero) z ar. *qalam* قلم (pero)⁶², *kalam'dān* कलमदान (krabička na pero) ar.-per. hybrid, *daftar* दफतर (kancelář), *kitāb* किताब z ar. *kitāb* كتاب, *lafz* लफ़ज़ (slovo) z ar. *lafz* لفظ, *muhāvīrā* मुहाविरा (idiom) z ar. *muḥāvarat* محاوره (dialog), *jild* जिल्द (knižní vazba) z ar. *ǧild* جلد (kůže), *imtihān* इम्तिहान (zkouška) z ar. *imtiḥān* امتحان (zkouška), *khat* खत (dopis) z ar. *khat* خط (písmo, linka, linie).

d) Slova persko-arabského původu označující běžné skutečnosti jsou v hindštině hojně zastoupena. V tomto odvětví se nacházejí slova týkající se oděvu, jídla, nábytku a věcí. Co se oblečení týče, indická společnost se po příchodu islámu velmi rychle přizpůsobila perskému stylu odívání, který představoval panovník a jeho dvůr. Do hindštiny tak přešla například tato slova: *safā* सफ़ा (turban), *kur'tā* कुरता (košile), *sal'vār* सलवार (kalhoty), *qamīz* गमीज़ (košile) z ar. *qamīš* قميص, *dastānā* दस्ताना (rukavice), *jaib* जेब (kapsa) z ar. *ǧajb* جيب (kapsa). Názvy nástrojů: *rakābī* रकबी (talíř), *pyālā* प्याला (šálek), *cammac* चम्मच (lžice), *tandūr* तंदूर (pec). Názvy pokrmů a jídla: *masālā* मसाला (koření), *sabzī* सबज़ी (zelenina), *seb* सेब (plod, jablko), *śarāb* शराब (víno, alkohol, pův. ar. význam nápoj, polévka), *namak* नमक (sůl). Názvy nábytku: *kursī* कुर्सी (židle), *ārām kursī* आराम कुर्सी (arabsko-perská složenina – křeslo), *farś* फर्श (podlaha), *mez* मेज़ (stůl). Názvy týkající se stavebnictví a architektury: *manzil* मंज़िल (podlaží z ar. *manzil* منزل-byt), *makān* مکان (byt, z ar. *makān* مكان - místo), *mīnār* मीनार (věž), *mahal* महल (palác, z ar. *maḥall* محل - místo), *dīvār* दीवार (stěna), *kilā* किला (pevnost, z ar. *qal'at* قلعة).

e) Slova týkající se chorob a lidského těla: *dil* दिल (srdce), *dimāḡ* दिमाग (mozek), *gar'dan* गरदन (krk), *kalejā* कलेजा (játra), *bīmārī* बीमारी (nemoc), *zukām* जुकाम (rýma), *mohar'kā* मोहरका (tyfus), *davā* दवा (lék), *śahad* शहद (med).

f) Slova týkající se přírodních jevů: *āb* आब (voda), *āsmān* आसमान (nebe), *dariyā* दरिया (řeka), *havā* हवा (vzduch), *mausam* मौसम (počasí, z ar. *mawsim* podnebí), *sardī* सर्दी (zima), *garam* गरम (horko), *māh* माह (měsíc), *sitārā* सितारा (hvězda). Názvy zvířat: *khar* खर (osel), *kabūtar* कबूतर (holub), *bul'bul* बुलबुल (slavík), *batakh* बतख (kachna), *śer* शेर (lev) aj.

⁶² Slovo je řeckého původu.

5.3 Členění arabsko-perských přejímek podle slovních druhů

5.3.1 Substantiva

Největší skupinu přejatých slov v hindštině reprezentují substantiva. Arabština derivuje substantiva od kořene slova, který má většinou tři konsonanty. Z tohoto kořene se vytváří různé slovesné tvary (participia, podstatná jména slovesná), které mohly umožnit snazší proniknutí do hindštiny a urdštiny. Na příkladu pozorujme: hindské slovo *intizār/intazār* इंतज़ार (čekání) z arabského podstatného jména slovesného *intizār* انتظار (čekání) má kořen *nẓr*⁶³, z tohoto samého kořene je původní arabské participium *muntaẓir* منتظر, které se v hindštině vyskytuje jako *muntaẓir* मुन्तज़िर (čekající). Jak uvádí Shackle ve své publikaci, velká část arabských kořenů byla přejata do urdštiny (hindštiny) jako celek, například: *qābil* قابيل (způsobilý), *maqbul* मकबूल (uznaný), *qābilīyat* قابिलीयत (schopnost), *maqbulīyat* मकबूलियत (uznání), *ke qābil* के قابिल (hodný něčeho), *maqbul karnā* मकबूल करना (uznat), *maqbul honā* मकबूल होना (být uznaný).⁶⁴ To naznačuje, že již známý kořen mohl usnadnit další pronikání arabských slov stejného kořene do jazyka. Další arabský kořen je například arabský kořen *BDL* má v hindštině také zastoupení, z hlediska arabštiny *badala* بدل (změnit se) > hindsko-arabský hybrid *badal'nā* बदलना (změnit), *badl* بدل /*badlat* بدلة (oděv) > *bad'lā* बदला (změna), *tab'dīl* تبديل (II. kmen, *maṣdar* změna) > *tabdīl* तब्दील (vyměněný) a *tabdīlī* तब्दीली (změna), *tabādul* تبادل (*masdar* VI. kmene, vzájemná změna) > *tabād'lā* तबादला (výměna) – je zřejmé, že se uchoval význam vzájemnosti, *ke bad'le mē* के बदले में (na oplátku, výměnou), *badlī* बदली (přeložení) aj.

Arabská substantiva v hindštině jsou z velké části právě arabská podstatná jména slovesná (v arabských gramatikách *maṣdar*). Arabské podstatné jméno slovesné je derivováno z každého slovesného. V hindštině je nejvíce zastoupen kmen I. Nejřídčeji zastoupen je kmen VII., VIII. a X.

Z materiálu, který nám poskytuje práce Everaertové⁶⁵ (bohužel chybí větný kontext) vyplývá, že velmi často se v překladech z urdštiny do hindštiny mění arabské participium na podstatné jméno slovesné, například hindské: *zālim* ज़ालिम (tyranizující) > *zulm* जुल्म (tyranie), *muntaẓir* मुन्तज़िर (čekající) > *intizār* इंतज़ार (čekání), *mutaharrik* मुतहरिक (hýbající se) > *harkat* हरकत (pohyb), *tayaqqun* तयक्कुन > *yaqīn* यकीन (jasný). Z toho vyplývá, že překladatel si uvědomuje stejný kořen slova.

I. slovesný kmen: *maṣdary* se od základního kmene 3- konsonantního kořene vytváří podle několika vzorů, z nichž nejčastějším případem bývá typ *fa^cl*, vokál v tomto typu může alternovat na *i*, nebo *u*. Tento typ *maṣdaru* má relativně hojně zastoupení v hindštině, například

⁶³ - *ta*- je infix, který je specifický pro osmý slovesný kmen

⁶⁴ SHACKLE, Christopher, c.d., s. 131

⁶⁵ EVERAERT, Christine, c.d., s. 194

slova *gus'l* गुस्त z ar *gusl* غسل (umytí se), *hukm* हुक्म (rozkaz), z ar. *ḥukm* حكم (vláda), *farq* फर्क (rozdíl) z ar. *farq* فرق, *fikr* फ़िक्र (obava, starost) z ar. *fikrat* فكرة (myšlenka), *ilm* علم (věda) v urdštině jako *il'm* علم (věda) a další. Variantou tohoto *mašdaru* je typ *fa'al*, který je charakteristický dvěma krátkými vokály, např. slovo *qadam* कदम (krok) z ar. slova *qadam* قدم, *asar* असर (vliv, účinek), z arabského slova *'aṭar* اثر (vliv).

Další typ *mašdaru*, který se vyskytuje v hindštině a urdštině, je vzor *fa'āl*, které mohou být i v ženském rodě, například slovo *adālat* अदालत (soud) z ar. slova *adālat* عدالة (spravedlnost). Slovesa související se snahou, nebo cílevědomou činností mívají *mašdar* vzoru *fi'ālat*, např. v urdštině ve slovech *qirā'at* قراءت (čtení) z ar. *qirā'at* قراءة, nebo hindské *siyāsat* सियासत (politika) z arabského *siyāsat* سياسة. Typ *fu'ūl* většinou vytváří *mašdar* ve slovesech pohybu, například *wuṣūl* وصول (příchod) v urdštině jako *wuṣūl* وجود, ar. *wuḡūd* وجود (existence) v urdštině jako *wujūd* وجود, v hindštině jako *wajūd* वजूद.

II. slovesný kmen. Zajímavostí tohoto *mašdaru* je to, že v hindštině je bez výjimky femininum (v arabštině maskulina). Charakteristická je redukce gemináty. V hindštině se vyskytuje například:

- *tas'bīh* तसबीह – význ. muslimský růženec, femininum, z ar. *tasbīh* تسبيح, v perštině jako *tasbīh* تسبيح (růženec)
- *tak'līf* तकलीफ – význ. problém, femininum, z ar. *kallaḥa* كلف > *taklīf* تكليف (pověření), v perštině jako *taklīf* تكليف (pověření, rozkaz, povinnost).
- *taq'sīm* तक्सीम - význ. dělení, femininum, z ar. *qassama* قسم > *taqsīm* تقسيم (dělení), v perštině jako *taqsīm* تقسيم (dělení, rozdělení).
- *taf'šīl* तफ़सील – význ. deatil, femininum, z ar. *faṣṣala* فصل > *taf'šīl* تفصيل (detail), v perštině jako *taf'šīl* تفصيل (detail).
- *tālīm* तालीम – význ. vzdělávání, femininum, z ar. *allama* علم > *ta'līm* تعليم (vzdělávání), v perštině *ta'līm* تعليم, (výuka, vzdělávání).
- *tārīf* तारीफ - význ. pochvala, chvála, femininum, z ar. *arrafa* عرف > *ta'rīf* تعريف (seznámení), v perštině *ta'rīf* تعريف (chvála).
- *taq'dīr* तक्दीर – význ. osud, štěstí, v hindštině femininum z ar. *qaddara* قدر > *taqdīr* تقدير (odhad, ocenění), v perštině se vyskytuje jako *taqdīr* تقدير (osud, úděl, ocenění, odhad).
- *taq'rīr* तक्रीर - význ. řeč, proslov, femininum, ar. *qarrara* قرر > *taqrīr* تقرير (rozhodnutí, prohlášení), v perštině se vyskytuje jako *taqrīr* تقرير (projev, proslov).
- *taj'vīz* तजवीज – význ. rada, návrh, plán, femininum, z ar. *ḡawwaza* جوز > *taḡwīz* تجویز (návrh), v perštině se vyskytuje jako *taḡwīz* تجویز (návrh).
- *tad'bīr* तदबीर - význ. zařízení, plán, femininum, z ar. *dabbara* دبّر > *tadbīr* تدبير (správa, řízení), v perštině se vyskytuje jako *tadbīr* تدبير (zařazení, plán, metoda).

- *taf'tiś* तफतीश - význ. vyšetřování, femininum, z ar. *taftiś* تفتيش (kontrola)
- *tafrīh* तफरीह – význ. radost, femininum, z ar. *farraḥa* فرح > *tafrīh* تفریح (rozveselení), v perštině jako *tafrīh*, تفریح (zábava, radost).
- *tab'dīl* तबदील- význ. zaměněný, adjektivum, z ar. *baddala* بدل > *tabdīl* تبديل (změna). V perštině se vyskytuje jako *tabdīl* تبديل (záměna). Pozoruhodná výjimka, „změna” v hindštině *tabdīlī* तबदीली.
- *tar'kīb* तरकीब – význ. způsob, prostředek, femininum, z ar. *rakkaba* ركب > *tarkīb* تركيب, v perštině se vyskytuje jako *tarkīb* تركيب (složení, stavba).
- *tar'jīh* तरजीह – význ. preference, femininum, z ar. *rağğaha* رجح > *tarğīh* ترجیح, v perštině se vyskytuje jako *tarğīh* ترجیح (přednost, preference).
- *tar'tīb* तरतीब - význ. pořádek, femininum, z ar. *rattaba* رتب > *tartīb* ترتيب (pořádek), v perštině se vyskytuje jako *tartīb* ترتيب (uspořádání, pořádek).
- *tas'dīq* तसदीक – význ. ověření, potvrzení, femininum, z ar. *šaddaqa* صدق > *tašdīq* تصدیق (prohlásit za pravdivé, ověřit), v perštině jako *tašdīq* تصدیق (ověření).

Takový posun rodu bude mít nejpravděpodobněji historické příčiny. Vliv perštiny nemůže být zahrnut vzhledem k tomu, že perština nerozlišuje gramatickou kategorii rodu. Vliv paštunštiny také nemůže být zvažován vzhledem k tomu, že tato slova jsou chápána v paštunštině všechna jako maskulinum.⁶⁶ Co se přejímek týče, paštunština pracuje při zařazování přejatých slov do určité kategorie rodu pouze s jejich tvarem, který v těchto případech odpovídá vzorům maskulin (maskulina neživotná končící na konsonant). Zbývá tedy v úvahu změna, která musela proběhnout v rámci Indie, když se podobná slova dostala do povědomí společnosti. Otázka, proč tato slova začala být chápána jako feminina jde velmi těžko odpovědět.

Další arabské kmeny slovesné jsou ve srovnání s prvními dvěma kmeny velmi řídké zastoupeny, přesto stojí za zmínku. Třetí slovesný kmen tvoří podstatné jméno slovesné dvěma způsoby, v hindštině se vyskytují například tato slova: *muqābalā* मुकाबला (soutěž), maskulinum, z ar. slova *qābala* قابل > *muqābalat* مقابلة (setkání), v urdštině *muqāranah* مقارنه (srovnání) z ar. slova *muqāranat* مقارنة, v hindštině *munādī* मुनादी (vyhlášení), z arabského *nādā* نادى, sloveso je nepravidelné s třetí slabou v kořeni, *mulāhizā* मुलाहिजा (prohlídka) z arabského *lāhaza* لاحظ > *mulāhizat* ملاحظة (poznámka), nebo *mulāqāt* मुलाकात (setkání) z ar. *lāqā* لاقى a další. Druhý typ podstatného jména slovesného v hindštině je například: *misāl* मिसाल (příklad) z ar. *miṭāl* مثال téhož významu, *mizāj* मिजाज (tělesný stav) z ar. *mizāğ* مزاج (nálada).

⁶⁶TEGEY, Habibullahi, *A Reference Grammar of Pashto*, Centre for Applied Linguistics Washington DC., 1996, s. 73

IV. slovesný kmen: *insāf* इंसाफ (spravedlnost) z arabského slova 'insāf انصاف (spravedlnost), *iqrār* इकरार (smlouva, závazek, svolení) z ar. slova 'iqrār (schválení) اقرار, *iqbāl* इकबाल (zdar) z arabského slova 'iqbāl اقبال (zájem), *ijlās* इजलास (soud) z arabského 'iġlās اجلاس (usazení), *inkār* इनकार (odmítnutí) z ar. 'inkār انكار (zamítnutí), *imdād* इमदाद (pomoc) z arabského 'imdād امداد (pomoc, podpora), *islāh* इस्लाह (reforma) z arabského 'iṣlāh اصلاح (reforma), *islām* इस्लाम (islám) z arabského 'islām اسلام (odevzdání se do vůle boží, islám). Také se v hindštině nacházejí *maṣḍary* IV. kmene se slabou v kořeni, například; hindské *ijāzat* इजाज़त (dovolení, povolení) z arabského 'iġāzat اجازة (dovolená), *irādā* इरादा (přání) z arabského 'irādat ارادة (tužba, přání), *izāfā* इजाफा (připojení) z arabského 'iḍāfat اضافة (přidání). Slovesa se slabou v kořeni vytváří tento *maṣḍar* v ženském rodě. Jak již bylo řečeno, *tā marbūta* může být nahrazena prodloužením vokálu *a*, v hindštině se pak tradičně změní rod slova.

V. a VI. slovesný kmen: V hindštině a urdštině se vyskytuje, například; *takalluf* तकल्लुफ (přehnaná zdvořilost) z ar. *takalluf* تكلف (strojenost, přetvářka), *takhallus* तखल्लुस (básnický pseudonym) z ar. *takhallus* تخلص (zbavení se něčeho), *taraddud* तरदुद (starost) z ar. *taraddud* تردد (váhání), *tavajjuh* तवज्जुह (pozornost) z ar. *tawaġġuh* توجه (obrácení se), *tājjub* ताज्जुब (údiv) z arabského *ta^caġġub* تعجب (údiv), *tālluq* ताल्लुफ (vztah) z ar. *ta^calluq* تعلق (vztah) a jiné.

VII. VIII. a X. kmen: Ze slov, která se v hindštině vyskytují je uvedeno například; *indarāj* इंदराज (zápis) z ar. 'indirāġ اندراج (klasifikace, zařazení), *inqilāb* इन्किलाब (revoluce) z ar. 'inqilāb انقلاب (zvrát, převrat), *intaqām* इन्ताकाम (pomsta) z ar. 'intiġām انتقام (msta), *intaqāl* इन्ताकाल (smrt) z ar. 'intiġāl انتقال (přestěhování)⁶⁷, *intakhāb* इन्तखाब (volby) z ar. 'intikhāb انتخاب (volby), *intazār* इंतज़ार (čekání) z arabského 'intizār انتظار (čekání), *intazām* इंतज़ाम (zařízení, obstarání) z ar. 'intizām انتظام (řád, organizace, zařízení), *intahā* इंतहा (krajní bod) z ar. 'intihā انتهاء (ukončení, završení), *ikhṭiyār* इख्तियार (volba) z ar. 'ikhṭijār اختيار (volba), *ikhṭilāf* इख्तिलाफ (spor) z ar. 'ikhṭilāf اختلاف (rozdíl, rozkol), *ittafāq* (náhoda) z ar. ittifāq اتفاق (dohoda, souhlas), *ittahād* इतहाद (jednota) z ar. 'ittiḥād اتحاد (sjednocení, jednota), *istemāl* इस्तेमाल (užití) z ar. 'isti^cmāl استعمال (použití).

Další typ substantiv, který se v hindštině vyskytuje, jsou slova, která mají abstraktní význam, například: *afsos* अफ़सोस (lítost) z perského *afsūs* افسوس, *zor* ज़ोर (síla) z perského *zūr* زور (síla), *parvāh* परवाह (péče) z perského *parvāh*, *ummīd* उम्मीद (naděje) z perského *ummīd* امید, *khyāl* ख्याल (myšlenka) z ar. *khyāl* خیال, *khūšī* खुशी (radost) z perského *khūšī* خوشی (radost). Další abstraktní slova se vyznačují koncovkou *-īyat* > utvoří tak substantivum rodu ženského z

⁶⁷ Jedná se o pozoruhodný posun významů. Hindské 'intiġāl s významem "smrt" je od arabského slova 'intiġāl (přesun, přestěhování).

adjektiva (koncovka *ī*), například: *aksarīyat* अक्सरीयत (většina) z arabského *akṭarīyat* اكثرية, *insānīyat* (lidskost) इंसानियत z ar. *insānīyat* انسانية (lidskost). Některá substantiva mohou být zpodstatnělá původní adjektiva (participia aktivní).

5.3.2 Adjektiva

Arabská participia tvoří nezanedbatelnou část hindského lexikonu. Participia aktivní a pasivní (činná a trpná) jsou tvořena v arabštině podle velmi pravidelného schématu, přičemž každý z uvedených slovesných kmenů tvoří participia trochu odlišně. Co se týče urdštiny, výskyt participií je mnohem četnější než v hindštině. V urdském lexikonu se obecně nachází mnohem více přejímek. Vzhledem k rozsahu této práce se omezíme na přejímky, které se nalézají pouze v hindštině. V následujících odstavcích budou uvedeny příklady těchto participií v hindském lexikonu.

Participia aktivní a pasivní jsou tvořena od prvního kmene podle vzoru *fāʿil* (aktivní) a *mafʿūl* (pasivní). V hindštině jsou relativně hojně zastoupena. Jedná se o nejbohatší slovesný kmen arabštiny. V hindštině se vyskytují například tato slova; *kātib* कतिब (píšící, písař) z ar. *kātib* كاتب (spisovatel, píšící), *qātil* कतिल (smrtící) z ar. *qātil* قاتل (zabíječ), *kāfir* काफिर (nevěřící) z ar. *kāfir* كافر, *qābil* काबिल (vhodný) z ar. *qābil* قابل (přijímající), *khāliq* खालिक (stvořitel) z ar. *khāliq* خالق (tvořící, stvořitel), *gāyab* गायब (zmizelý) z ar. *gāʿib* غائب (zmizelý), *gālib* गालिब (mocný) z ar. *gālib* غالب (vítěz), *jāyaz* जायज़ (vhodný) z ar. *ǧāʾiz*⁶⁸ جائز (možný), *zāhir* ज़ाहिर (zjevný) z ar. *zāhir* ظاهر, *jāhil* जाहिल (hrubý, nevzdělaný) z ar. *ǧāhil* جاهل (nevzdělaný, hloupý), *tālib* तालिब (dostávající, žádající) z ar. *ṭālib* طالب (žadatel, student), *dāyar* डायर (hýbající se) z ar. *dāʿir* دائر (točící se, hýbající se), *nāzim* नाज़िम (organizátor) z ar. *nāzim* ناظم (organizující, organizátor), *nāzir* नाज़िर (dozorce) z ar. *nāzir* ناظر (hledící, dozorce), *mālik* मालिक (vlastník) z ar. *mālik* مالك (vlastníci, král), *lāyaq* लायक (schopný) z ar. *lāʾiq* لائق (schopný), *šāyar* शायर (báseň) z ar. *šāʿir* شاعر (báseň).

Z participií pasivních se v hindštině vyskytují například tato slova; *maqʿbūl* मक़बूल (přijátý, uznaný) z ar. *maqʿbūl* مقبول (akceptovaný, přijátý), *mazʿbūt* मज़बूत (silný) z ar. *mazbūt* مضبوط, *manʿzūr* मनज़ूर (přijátý, akceptovaný) z ar. *manzūr* منظور (viděný), *manʿhūs* मनहूस (nešťastný) z ar. *manhūs* منحوس (nešťastný), *mahʿbūb* महबूब (milý, oblíbený) z ar. *maḥbūb* محبوب (milovaný), *mahsūs* महसूस (pocitovaný) z ar. *maḥsūs* محسوس (cítěný), *mālūm* मालूम (známý, známo) z ar. *maʿlūm* معلوم (známý). Celá řada těchto participií může vytvářet verbo-nominální

⁶⁸ *Hamza* uprostřed slova je psána dle preference sousedících samohlásek, přičemž nejsilnější váhu má samohláčka *i*. V takovém případě je *hamza* nesena konsonantem *j*, což mohlo ovlivnit hindský zápis slova (nositel je chápán jako plnohodnotný konsonant).

výrazy (hybridy). Některá z nich zdomácněla do takové míry, že se užívají prakticky denně např. *mujhe mālūm hai* मुझे मालूम है (já vím).

Participia aktivní II. kmene v hindštině nejsou častá tak, jako participia I. kmene. V hindštině se vyskytují primárně participia pasivní. Mají tvar *mufa^{cc}il* (aktivní), *mufa^{cc}al* (pasivní), například; *muattal* मुअत्तल (dočasně zbaven zaměstnání) z ar. *mu^caṭṭal* معطل (poškozený), *muqaddamā* मुक़दम (soudní proces) z ar. *muqaddam* مقدم (předložený), *mukarrar* मुक़रर (opět) z ar. *mukarrar* مكرر (opakovaný), *muqaddar* मुक़दर (osud) z ar. *muqaddar* مقدر (stanovený, oceněný), *mukammal* मुक़म्मल (dokončený) z ar. *mukammal* مكمل (dokončený), *muqarrar* मुक़रर (určený) z ar. *muqarrar* مقرر (rozhodnutý), *murattab* मुरत्तब (uspořádaný) z ar. *murattab* مرتب (výplata).

Participia aktivní a pasivní III. kmene jsou utvářena zcela pravidelně podle vzoru *mufā^cil/mufā^cal*. V hindštině se vyskytují například tyto přejímky; *muāf* मुआफ़ (prominutý) z ar. *mu^cāf* معاف (prominutý), *muāfiq* मुआफ़िक (vhodný) z ar. *muwāfiq* موافق (souhlasející), *muqābil* मुक़ाबिल (tváří v tvář) z ar. *muqābil* مقابل (potkávající se), *mukhālif* मुख़ालيف (odporující) z ar. *mukhālif* مخالف (odporující), *mutābiq* मुताबिक (záložka ke *mutābiq* के मुताबिक ve významu „v souladu, podle“) z ar. *muṭābiq* مطابق (shodný), *munāsib* मुनासिब (rozumný, vhodný) z ar. *munāsib* مناسب (vhodný, vyhovující), *mulāzim* मुलाजिम (sluha, zaměstnanec) z ar. *mulāzim* ملازم (vytrvalý, trvající, poručík), *musāfir* मुसाफिर (cestující) z ar. *musāfir* مسافر (cestující).

Participia IV. kmene jsou tvořena podle vzoru *muf^cil akt./muf^cal pas.* V hindštině se vyskytují například; *muj'rim* मुजरिम (vinný zločinem) z ar. *muğrim* مجرم (zločinec, páchající zločin), *mum'kin* मुमकिन (možný) z ar. *mumkin* ممكن (možný), *murād* मुराद (přání, touha) z ar. *murād* مراد (přáný, chtěný)⁶⁹, *muf'lis* मुफ़लिस (chudý) z ar. *muflis* مفلس (zbankrotovaný, bez peněz), *muškil* मुश्किल (složitý) z ar. *muškil* مشکل (složitý), *muhim* मुहिम (vojenské tažení, obtížný úkol) z ar. *muhim* مهم (důležitý).

V. a VI. slovesné kmene nejsou v hindštině hojně zastoupeny, mají vzor *mutafa^{cc}il/mutafa^{cc}al* a *mutafā^cil/mutafā^cal*, například; *mutaalliq* मुताल्लिक (týkající se) z ar. *muta^calliq* متعلق (týkající se).

VII., VIII. a X. slovesné kmene jsou v hindštině menší měrou zastoupeny, participia VII. slovesného kmene má vzor *munfa^cil/munfa^cal*, VIII. slovesného kmene mají vzor *mufta^cil/mufta^cal* a X. slovesného kmene *mustaf^cil/mustaf^cal*. V hindštině se nacházejí tato slova, například; *muntazir* मुन्तज़िर (čekající) z ar. *muntazir* منتظر (čekající), *mustaid* मुस्तै (připravený) z ar. *musta^cid* مستعد (připravený), *mustaqil* मुस्ताक़िल (pevný) z ar. *mustaqil* مستقل (stabilní, pevný).

⁶⁹ IV. slovesný kmen, s druhým konsonantem slabým v kořeni.

Další adjektiva, která byla přejata z perštiny mohou být rozčleněna do několika skupin. Jak uvádí Bahri⁷⁰, jsou typy adjektiv, které buď ze sebe derivují podstatné jméno (většinou koncovkou – ī), nebo jsou derivována ze substantiv. Další typ adjektiv nevytváří substantivum vůbec. Některá arabsko-perská adjektiva mají sice svůj sanskrtský protějšek, ale v běžném projevu se užívají více. Z perských adjektiv uvedeme například tato; *ābād* آباد (osídlený) > *ābādī* آبادی (populace) z perského *ābād* آباد, hindské *amīr* अमीर (bohatý) > *amīrī* अमीरी (bohatství) z ar. 'amīr امیر (kníže)⁷¹, v perštině se vyskytuje jako *amīr* امیر (panovník). Hindské *āsān* आसान (jednoduchý, snadný) > *āsānī* आसानी (snadnost) z perského *āsān* اسان (snadný), hindské *bahādur* बहादुर (odvážný) > *bahādurī* बहादुरी (odvaha, hrdinství) z perského *bahādur* بهادر, *garam* गरम (horký) > *gar'mī* गरमी (horko) z perského *garam* گرم (horko), *galat* गलत (chybný) > *gal'tī* गलती (chyba) z arabského *galaṭ* غلط (chyba), v perštině se vyskytuje jako *galat* غلط (chybný), *kharāb* खराब (špatný) > *kharābī* खराबी (špatnost) z ar. *kharāb* خراب (špatný), *garīb* गरीब (chudý) > *garībī* गरीबी (chudoba) z arabského *garīb* غریب (cizí, divný, západní), *javān* جوان (mladý) > *javānī* جوانی (mládí) z perského *javān* جوان (mladý), *khuš* खुश (šťastný) > *khušī* खुशी (radost) z perského *khuš* خوش (šťastný), *sard* سرد (chladný, studený) > *sardī* सर्दी (zima, chlad) z perského *sard* سرد (zima).

Z adjektiv, která jsou odvozena od substantiv uvedeme například; *asal* असल (skutečnost) > *aslī* असली (skutečný) z ar. 'ašl أصل (původ) > adjektivum أصلي ('*aslīj*) – velká část arabských adjektiv může být derivována z arabských substantiv pomocí koncovky -īj ve spisovné arabštině. Reálně vyslovováno je pouze dlouhé -ī, například *arab* عرب (Arabové) derivuje adjektivum *arabīj* عربي (arabský), běžně vysloveno jako *arabī*. Hindské *kīmat* कीमत (hodnota) vytváří adjektivum *kīmtī* कीमती (cenný) z arabského *qīmat* قيمة (hodnota) > *qajjim* قيم (hodnotný), zde je vidět rozdíl při utvoření adjektiva v arabštině.

Dále Bahri v této skupině adjektiv uvádí některé případy arabských *mašdarū* a participií, které řadí do této skupiny adjektiv (adjektiva, která jsou derivována ze substantiv), např. *zālim* ज़ालिम (tyran) > *zulm* जुल्म (despocie) z ar. *zālim* ظالم (part. aktivní od prvního kmene, tyran) > *zulm* ظلم (*masdar* I. kmene). V tomto případě se nedá říci, že by adjektivum bylo odvozeno od substantiva, protože reálně je obojí odvozováno od kořene *vzlm*.

Z adjektiv, která Bahri uvádí jako ta, která ze sebe nederivují substantiva, jsou některá perská slova, například hindské slovo *aksar* अक्सर (častý, mnohý, četný) z arabského adjektiva *kaṭīr* كثير (mnohý, četný) - arabský komparativ, superlativ '*akṭar* اكثر. Hindské slovo *ām* आम (prostý, jednoduchý, obecný) přešlo z arabského slova *amm* عام (všeobecný). Dále uvádí některé případy arabských participií, která již byla zmíněna v této kapitole.

⁷⁰ BAHRI, Hardev., c.d, s. 44

⁷¹ Zde pozorujeme zajímavý posun významu.

5.3.3 Arabsko-perské spojky a předložky v hindštině

Hindština a urdština přijaly velké množství spojek a předložek, které se obecně vzato užívají daleko více než jejich sanskrtské ekvivalenty. V různých stylech se setkáváme s úmyslným nahrazováním arabsko-perských výrazů výrazy sanskrtskými. Zároveň se setkáváme s hindskými záložkami, které mají jednu svou část vytvořenou z arabských/perských slov (nejčastěji adverbii, substantiv, adjektiv).

Z přejatých spojek a předložek si nyní některé uvedeme; v hindštině např. *bilā* बिला (bez, např. bez pochyb – *bilā śak* बिला शक) z arabského *bilā* بلا – což je vlastně kombinace ar. předložky *bi* + zápornky *lā* لا, *fī* फी (v) např. *fī sad* फीसद (vyjádření procent podle perského vzoru, paralela v arabském *fī 'l-mi'at* في المئة), v urdštině například *dar* در (v), *az* از (s, se), *'ilā* الى (ku). Předložky jsou používány jen ve výjimečných případech, v idiomech a ustálených spojení. V urdštině se v textech, které jsou vysoce persifikované, mohou vyskytovat předložky perské (především *dar* در, *az* از).

5.3.4 Arabsko-perská adverbia v hindštině

Zajímavá jsou arabská adverbia, která se nacházejí v hindštině. Arabská adverbia se tvoří akusativem (*tanwīn*), který má podobu koncovky *-a*. Za touto koncovkou následuje arabský člen neurčitý, který má podobu *-n*. Vzniká tedy koncovka *-an*, která se v arabštině zapisuje, jako vokalizační znaménko ً. Takových slov je v hindštině celá řada, například; *taqrīban* तक्रयीबन (přibližně) z ar. *taqrīban* تقريباً (přibližně), slovo *ittifāqan* इतिफ़ाक़न (náhodou) je z arabského slova *'ittifāq* (dohoda) اتفاق.

Další možnost tvoření adverbii je pak předložkovou vazbou *bi*, například v hindštině slovo *bil'kul* बिलकुल (úplně) je vlastně složeno ze tří arabských prvků, což je zajímavé. Jde o složeninu arabské spojky *bi* + určitého členu *'al* + slova *kul-* بالكل doslovně to znamená, „se vším“. Slovo *aksar* अक्सर (většinou, velmi, obyčejně, často) z ar. *akṭar* اكثر (ar. elativ, více, největší), slovo *šāyad* शायद (snad, možná) z perského *šāyad* شاید (vyjadřuje pravděpodobnost, možnost, tvar nesklonný a ustrnulý). Perské *hamešah* همیشه (stále) přešlo do hindštiny jako *hamešā* हमेशा (vždy, stále).

5.3.5 Arabsko-perská slovesa v hindštině

Slovesa tvoří kategorii, která je v hindštině velmi řídká. Kromě verbonominálních výrazů, o kterých bude pojednáno později, hindský slovesný systém přijal pouze minimum sloves z arabsko-perského zdroje. Jsou to například: *badal'nā* बदलना (měnit, měnit se), *amej'nā* अमेजना (míchat), *kharīd'nā* खरीदना (koupit) a jiné.

6 Hybridizace jazyka

Jazykový kontakt, který vzniká při koexistenci dvou různojazyčných skupin, může vyvolat několik různých důsledků. *Pidgin* je důsledek takové situace, kdy jsou spolu v kontaktu lidé, kteří nemají společný žádný jazyk a potřebují spolu komunikovat. Roli hraje většinou postavení a síla jazyka, kdy ovlivňován a měněn bývá jazyk méně vyspělé skupiny. *Kreol* (*Creole*) je důsledek jazykového kontaktu, kdy druhé generace přijímají tento smýšlený jazyk jako svůj rodný jazyk. Většinou se jedná o lidi, nebo skupiny, které jsou vykořeněné ze svého původního místa života, například kvůli otroctví. Rozdíly mezi pidginem a creolem jsou pochopitelné. Pidgin není rodný jazyk nikoho, obsahuje pouze omezenou slovní zásobu, která sloužila k dorozumění se mezi dvěma skupinami, ať už kvůli obchodu nebo nadvládě. Proces při kterém je z *pidginu* utvářen rodný jazyk se nazývá *kreolizace*.⁷²

Jazykový kontakt může vyvolat i jiné důsledky, kromě různých úrovní *kreolizace* a *pidginizace* existuje pojem *mixed languages* (smíšené jazyky). Velmi zjednodušeně řečeno, každý jazyk může být chápán jako smíšený jazyk, protože se v něm objevují prvky jiných jazyků. Tyto jazyky se dále mohou třídit do různých kategorií, v návaznosti na způsobu a míře ovlivnění, to ovšem není předmětem této práce. S jazykovou koexistencí se objevuje pojem *jazyková hybridizace*. Jedná se o jev, který je charakterizován spojením, kdy se kombinují prvky domácí a prvky cizí. Často se vytvoří nové slovo, které má nový význam.⁷³

Hindština a urdština vytváří několik druhů hybridních slov: a) hybridizace arabsko-perského slova na základě hindského afixu, b) hybridizace hindského slova na základě persko-arabského afixu, c) verbo-nominální výrazy, d) hybridy arabsko-perské.

6.1 Hybridizace arabsko-perského základu hindskými afixy

Arabsko-perské slovo může tvořit hybridní výraz hindskými afixy, především prefixy *prati*, *ni*, *ku*, a sufixy *nā*, *pan*, *vālā*, *āī*, *ānī*, *ī*. Tyto afixy mění významy původních slov, například.

sāl साल (rok, slovo perského původu *sāl* سال) > *pratisāl* प्रतिस्ाल (každý rok)

khālis खालिस (čistý, ryzí, slovo arabského původu *khāliṣ* خالص) > *nikhālis*

(nečistý)

rāh राह (cesta, perské *rāh* راه) > *kurāh* कुराह (špatný směr)

badala بدل (arabské sloveso perfekta, význam - změnit, vyměnit) > *badal'nā*

बदलना (vyměnit, měnit se)

⁷² HOLM, John. *An Introduction to Pidgines*, Cambridge, 2004, s. 5-10

⁷³ HOLM, John. *c.d.* (pozn. 74), s. 5-10

tandūr तंदूर (pec, slovo perského původu *tandūr* تندور) > *tandūr'vālā* तन्दुरवाला (pekař)

baccā बच्चा (dítě, v perštině *bacceh* بچه) > *bacpan* बचपन (děctví)

bāg बाग (zahrada, perského původu باغ) > *bāgiyā* बागिया (zahrádka)

6.2 Hybridizace arabsko-perského základu arabsko-perskými afixy

Hindská slova mohou podléhat stejným změnám, jako arabsko-perská slova, přidáním arabsko-perských sufixů a prefixů. Nejčastější arabsko-perské prefixy jsou *bad*, *be*, *nā*, sufix *dār*. Dále mohou některá slova hybridizovat vlivem arabských záporok *ġair*, *lā/bilā*, a předložky *bi*, perských adjektiv *khūb*, *khūš*. V hindštině se vyskytují například:

nasīb नसीब (osud, z arabského *naṣīb* نصيب – podíl) > *badnasīb* बदनसीब (smolař)

sūrat सूरत (obličej, z arabského *ṣūrat* صورة – obrázek) > *badsūrat* बदसूरत (ošklivý) > *khūbsūrat* खूबसूरत (hezky)

bū बू (pach) > *badbū* बदबू (zápach) > *khūšbū* खूशबू (vůně)

khābar खबर (zpráva, z arabského *khābar* خبر – zpráva) > *bekhābar* बेखबर (neinformovaný)

dukān दुकान (obchod, z arabského *dukān* دكان – obchod) > *dukāndār* दुकानदार (obchodník)

šakk शक (pochyba, z arabského *šakk* شك – pochyba) > *bilā šakk* बिना शक (bez pochyb)

6.3 Hybridizace hindského základu arabsko-perskými afixy

Stejnými výše uvedenými afixy, popř. prepozicemi a adjektivy mohou hybridizovat slova hindského původu, například:

ghar घर (dům) > *beghar* बेघर (bezdomovec)

samajh समझ (mysl, intelekt) > *nāsamajh* नासमझ (hloupý)

6.4 Verbo-nominální výrazy s arabsko-perským prvkem

Verbo-nominální výrazy jsou běžné jak ve struktuře hindštiny a urdštiny, tak ve strukturách perštiny, paštunštiny a jiných íránských jazyků. Arabské komponenty se podílí na velkém procentu verbo-nominálních výrazů v perštině. Množství syntagmat jsou si v perštině a hindštině velmi podobná – srovnání například perského *kār kardān* کار کردن, paštunského *kār kaw* کار کو s hindským/urdským *kām karnā* काम करना (pracovat).

Hindské a urdské verbo-nominální výrazy jsou takové výrazy, které se skládají ze dvou částí. První část výrazu je většinou tvořená z původního substantiva, nebo adjektiva (participia) původem z arabštiny a perštiny. Nyní budou uvedeny takové příklady verbo-nominálních výrazů v hindštině.

Tyto verbo-nominální výrazy budou rozděleny na základě etymologického původu a na základě vazeb, které mají v hindštině.

6.5 Verbo-nominální výrazy tvořené z komponentů arabského původu

Verbo-nominální výrazy bez vazby

Verbo-nominální výraz	Arabský komponent
<i>tasavvur karnā</i> तसव्वुर करना (představit si)	<i>taṣawwūr</i> تصور (představa)
<i>elān karnā</i> एलान करना (prohlásit)	<i>‘i‘lān</i> اعلان (informace)
<i>qaid karnā</i> कैद करना (uvěznit)	<i>qajd</i> قيد (vězení)

Verbo-nominální výrazy pojící se s hindským genitivem

Hindský verbo-nominální výraz	Arabský komponent
<i>kā istemāl karnā</i> का इस्तेमाल करना (používat)	<i>isti‘māl</i> استعمال (použití)
<i>kā istemāl honā</i> का इस्तेमाल होना (být použit)	
<i>kā intazām karnā</i> का इंतज़ाम करना (dohodnout, naplánovat)	<i>intizām</i> انتظام (řád)
<i>kā intazār karnā</i> का इंतज़ार करना (čekat)	<i>intizār</i> انتظار (čekání)
<i>kā irādā karnā</i> का इरादा करना (zamýšlet, chtít)	<i>irādat</i> ارادة (chtění, přání)

Verbo-nominální výrazy pojící se s dativem/akusativem

Verbo-nominální výraz	Arabský komponent
<i>ko maidān denā</i> को मैदान देना (poskytnout volný prostor)	<i>majdān</i> ميدان (prostor, náměstí)
<i>ko maut marnā</i> को मौत मरना (zemřít přirozeně)	<i>mawt</i> موت (smrt)
<i>ko izzat denā</i> को इज़्ज़त देना (uctít)	<i>‘izzat</i> عزة (úcta)

Verbo-nominální výrazy pojící se s ostatními pády

Verbo-nominální výraz	Arabský komponent
<i>par dakhāl karnā</i> पर दखल करना (mít nad někým autoritu)	<i>dakhāl</i> دخل (příjem)
<i>mē dakhāl denā</i> पर दखल देना (dovolit vstoupit)	
<i>par zulm karnā</i> पर जुल्म करना (utlačovat, tyranizovat)	<i>zulm</i> ظلم (tyranie)
<i>se muhabbat karnā</i> से मुहब्बत करना (milovat)	<i>muhabbat</i> محبة (láska)
<i>se inkār karnā</i> से इंकार करना (zamítnout)	<i>inkār</i> انكار (zamítnutí)

6.6 Verbo-nominální výrazy tvořené z komponentů perského původu

Verbo-nominální výrazy bez vazby

Verbo-nominální výraz	Perský komponent
<i>dahānā karnā</i> दहाना करना (močit)	<i>dahānah</i> دهانه (otevření, ústa)
<i>darbār karnā</i> दरबार करना (mít audienci)	<i>darbār</i> دربار (královský dvůr, soud)
<i>dard karnā</i> दर्द करना (bolet)	<i>dard</i> درد (bolest)

Verbo-nominální výrazy pojící se s hindským genitivem

Verbo-nominální výraz	Perský komponent
<i>kī tah denā</i> की तह देना (zabarvit, potáhnout vrstvou)	<i>tah</i> تاح (chyba, vrstva)
<i>kā cehrā bhānpnā</i> का चेहरा भांपना (číst něčí výraz)	<i>čehrah</i> چهره (obličej)
<i>kā dam band karnā</i> का दम बंद करना (umlčet)	<i>dam</i> دم (dýchání)/ <i>band</i> بند (zavřít, přítomný tvar slovesný od slovesa <i>bastan</i> بستن)

Verbo-nominální výrazy pojící se s dativem/akuzativem

Verbo-nominální výraz	Perský komponent
<i>ko yār karnā</i> को यार करना (zpřátelit se s někým)	<i>yār</i> یار (přítel)
<i>ko zakham denā</i> को जखम देना (zranit)	<i>zakham</i> زخم (zranit)
<i>ko tamāšā dekhnā</i> को तमाशा देखना (vidět hru, zábavu)	<i>tamāšā</i> تماشا (hra, zábava)

Verbo-nominální výrazy pojící se s ostatními pády

Verbo-nominální výraz	Perský komponent
<i>par zahr khānā</i> पर ज़हर खाना (vzít jed místo někoho)	<i>zahr</i> زهر (jed)
<i>se cālākī karnā</i> से चालाकी करना (klamat)	<i>čālākī</i> چالاکى (aktivita)
<i>par carbī carḥnā</i> पर चर्बी चढ़ना (tloustnout)	<i>čarbī</i> چربی (tuk)
<i>mē gašt karnā</i> में गश्त करना (chodit dokola)	<i>gašt</i> گشت (hlídka)

7 Prostředník pro přejímky arabských slov v hindštině

Arabská slova v hindštině velmi často mění svůj význam, etymologicky arabského původu se taková slova velmi často objevují jednak v perštině, a zároveň také v afghánských jazycích, jako je dáří, nebo paštunština. Takové změny významů nás snadno mohou dovést k myšlence, že přinejmenším část slov musela přijít do hindštiny prostřednictvím perštiny, nebo afghánských jazyků.

Paštunština a perština byly v kontaktu od prvních počátků. Perská slova se do paštunštiny dostávala velmi přirozenou cestou a zároveň perština sloužila jako distributor arabských slov, avšak některá se z arabštiny dostala přímo. O tom svědčí fonologická podoba některých společných slov v tomto jazyce.

Zajímavé jsou rysy a projevy paštunštiny, které vykazuje obdobně, jako hindština. Nejen, že si jako jediný íránský jazyk zachovala jmenný rod, ale také skloňuje na stejných principech, jako hindština. Také je v dnešní době silná tendence očišťovat jazyk od arabsko-perských vlivů, a oživovat paštunskou slovní zásobu.

Geografické rozložení paštunských kmenů není záležitostí pouze dnešního Afghánistánu, ale tvoří zároveň jednu z největších jazykových menšin území dnešního Pákistánu. Pásmo paštunů se táhne od Quetty až po Pešavar při hranicích s Afghánistánem. Přítomnost paštunských kmenů v dnešním Pákistánu je také ovlivněna zvýšenou migrací během současné historie, způsobenou politickou situací v Afghánistánu.

První ozbrojené konfrontace arabsko-perské kultury s Indií započaly už velmi brzy po vzniku islámu. Arabové se ovšem vojenským tažením nikdy nedostali tak daleko, jako jiná etnika, kterým se podařilo vytvořit v Indii stabilní muslimské panství.⁷⁴ Afghánistán byl v těsném kontaktu s Indií více než Peršané, nebo Arabové. Byl ovládnut Araby po soupeření s indickými králi, se střídavými úspěchy a neúspěchy. Afghánci se na Dillíský trůn dostávají poprvé v roce 1206, kdy se vlády nad sultanátem ujala dynastie Chaldží. Tato dynastie byla sice etnicky turkického původu, ale plně se během historie asimilovala do afghánské kultury, přejala jazyk i zvyky Afghánců. Dynastie Chaldží byla nahrazena roku 1320 indicko-turkickou dynastií Tughlakovců, kterou vytvořil bývalý otrok Muhammad bin Tughlak, který se stal během vlády dynastie Chaldží vysokým důstojníkem.

Dynastie Sajjidovců, kteří odvozovali svůj původ od proroka Muhammada, byla svržena paštunskou dynastií Lodíovců, která vládla na trůně Dillíského sultanátu od roku 1451. Dynastie se udržela až do roku 1526, kdy byl poražen poslední panovník Ibrahím Lodí v bitvě u Pánípatu invazí Bábura.

⁷⁴ Více kapitola 2 této práce

Po Báburově invazi se však roku 1540 paštunská dynastie dostala k moci znovu. Paštunský klan Súr tehdy odstranil od moci mughalského panovníka Humájúna, který byl nucen opustit Indii. Po sedmnácti letech se Humájún do Indie vrátil a získal svá ztracená území zpět.

V moderní historii jsou kontakty s afghánskou civilizací stále aktuální vzhledem k migraci, která probíhá primárně na území Pákistánu. Afghánci tvoří přirozené skupiny, které se v Indii nazývají *pathanové*. V některých svazových státech v Indii jsou četné etnické afghánské skupiny, které se plně přizpůsobily indickému prostředí.

7.1 Posuny ve významech slov

Slova získávají především nový význam, který je velmi často stejný, jako význam v hindštině a zároveň se odprošťují od významu původního, který může v íránské perštině být stále zachován. Uvedeme například tato slova;

Hindské *hukm* हुक्म (rozkaz) z původně arabského slova *hukm* حكم (rozsudek), které přešlo do perštiny jako *hukm* حکم (význam odpovídá hindskému významu – rozkaz), v paštunštině se vyskytuje jako *hukm* حکم (ve stejném významu, rozkaz, příkaz). V urdštině si toto slovo zachovává i svůj arabský význam – soudní rozhodnutí, rozsudek.⁷⁵ Další zajímavé slovo je hindské slovo *garīb* गरीब (změnilo význam na „chudý“), etymologické kořeny má v arabském slově *garīb* غريب (cizí, divný, západní). V perštině si toto slovo *garīb* غريب drží původní arabský význam (cizí, divný, západní). Co je zajímavé je fakt, že se v pašto a afghánské perštině vyskytuje *garīb* غريب ve významu, který odpovídá hindštině (chudý). Chudoba se v těchto dvou jazycích řekne *faqīrī/faqr* فقیری / فقير, což ovšem už odpovídá arabskému kořenu. V urdštině si slovo také ponechává svůj původní význam.

Hindská slova pro osud jsou také velmi zajímavá, slova *taq'dīr* तक्दीर, *qismat* किस्मत, *naṣīb* नसीब mají v hindštině všechna význam „osud“. Původně arabské slovo *taqdīr* تقدير je *maṣdar* II. slovesného kmene (ocenění, cena). V perštině se vyskytuje *taqdīr* تقدير s dvojitým významem (1. osud, úděl 2. ocenění, odhad). V paštunštině slovo *taqdīr* تقدير ztrácí původní arabský význam a znamená „osud“. Původně arabské slovo *naṣīb* نصيب (podíl) se vyskytuje v perštině jako *naṣīb* نصيب – zachovává i původní arabský význam (podíl, osud, úděl), v paštunštině se vyskytuje *naṣīb* نصيب (s významem osud, úděl). Arabské slovo *qismat* قسمة (dělení, podíl), v perštině se vyskytuje jako *qismat* قسمت (osud, úděl, dělení), vidíme, že i zde si v perštině zachovává slovo původní význam. V paštunštině toto slovo *qismat* قسمت ztrácí původní význam a znamená (osud, úděl).

Další slovo, které změnilo význam pravděpodobně v důsledku perštiny je slovo, které patrně etymologicky pochází z řečtiny. Dostalo se na Blízký východ a v moderní spisovné

⁷⁵ PLATTS, John T., c.d., s. 134

arabštině se vyskytuje jako *daftar* دفتر (sešit). V hindštině slovo *daftar* दफ़्तर posunulo svůj význam na „kancelář“. V perštině toto slovo *daftar* دفتر má dva významy 1., sešit“ 2., kancelář“. Stejně slovo se vyskytuje i v paštunštině/dáří jako *daftar kār/dakār daftar* دفتر کار \ دکار دفتر ve významu „kancelář“.

Hindské slovo *ittafāq* इत्ताफ़ाक़ (náhoda) z ar. slov *ittifāq* اتفاق (dohoda), se vyskytuje v perštině jako *ittifāq* اتفاق (náhoda, souhlas), v dáří se vyskytuje slovo *ittifāqi* اتفاقي ve významu (náhoda). Zajímavé je hindské slovo *takhalus* तखल्लुस (básnický pseudonym), z arabského *takhaluṣ* تخلص (zbavení se něčeho), v perštině se vyskytuje jako *takhaluṣ* تخلص a má stejný význam, jako v hindštině – básnické jméno. Hindské slovo *mulāzim* मुलाज़िम (sluha, zaměstnanec) z ar. *mulāzim* ملازم (vytrvalý, trvající, poručík) se v perštině vyskytuje jako *mulāzim* ملازم (průvodce, sluha). Opět si můžeme všimnout nápadné změny významů v hindštině i perštině.

8 Sa'ādat Ḥasan Maṅṭo - Ṭoba Ṭek Sing

Stěžejní podklad k teoretickým kapitolám, které shrnují arabsko-perské komponenty v hindštině a urdštině, představuje analýza praktických textů povídky Sa'ādata Ḥasana Maṅṭoa, *Ṭobah Ṭek Sing*. Jednotlivé překlady povídky budou analyzovány po vzoru knihy Everaertové. Text vznikl roku 1955 a líčí výborným satirickým způsobem vztahy mezi Indií a Pákistánem po rozdělení. Líčí osud bláznů v blázinci, kteří mají být vyměněni na základě dohody vlád obou rozdělených států. Blázen Bišan Singh, který je v láhaurském blázinci, má být převezen do Indie, ale jeho rodiště se nachází ve vesnici *Ṭoba Ṭek Sing*, která je nyní v Pákistánu. Povídka končí tak, že se zmatený blázen při převozu postaví mezi hranice obou nově vzniklých států a nechce dál pokračovat se slovy, že, tohle je Hindustán”.

Sa'ādat Ḥasan Maṅṭo se narodil v Pandžábu roku 1912 do muslimské rodiny. Jeho život nám ukazuje, že neměl nikdy přílišné sklony k náboženským projevům, i přesto se po rozdělení Indie rozhodl pro život v Pákistánu. Během studií nebyl příliš úspěšný student a během dospělosti měl silné sklony k bohémскому životu a alkoholu. Život mu změnilo setkání s Bari Aligem, který ho přiměl k překladu Viktora Huga do urdštiny. Po tomto setkání začal aktivně psát. Během svého relativně krátkého života napsal kolem 250 povídek a několik divadelních her. Zemřel kvůli cirhóze jater, které podlehl v Pákistánu roku 1955.

Jeho literární styl, jak uvidíme z ukázky, vyplývá do jisté míry z jeho přesvědčení. Maṅṭo se nejspíš nikdy nesmířil s rozdělením Indie (což vyplývá také z této povídky). Jeho tvorba je velmi populární jak v Indii, tak v Pákistánu. Jeho jazyk není ve srovnání s jinými autory extrémně persifikován, píše jazykem, který je srozumitelný a který bychom mohli označit jako *hindustání*. Změny, které pozorujeme v jeho přeložených povídkách, nejsou tak četné jako u jiných urdských spisovatelů.

8.1 Analýza paralelních textů

Urdský originál⁷⁶ povídky obsahuje přibližně 2800 slov. Jazykově je psána v urdštině, která svým stylem představuje spíše *hindustánštinu*. Jazyk povídky je ve srovnání s jinými urdskými autory velmi málo ovlivněný arabsko-perským vlivem.

Co se týče paralelního hindského překladu I., byl stažen z internetového zdroje. Jméno překladatele se nepodařilo dohledat.⁷⁷ Nalézáme v něm 57 rozdílů od urdského originálu. Rozdíly jsou různého charakteru, a ne všechny mají souvislost s arabsko-perskými prvky. Tyto rozdíly můžeme roztřídit na několik větších skupin, které se dále dělí. Především to jsou rozdíly gramatické, syntaktické, lexikální a fonologické. Rozdíly gramatické můžeme dále rozdělit –

⁷⁶ Rekhta, Toba Tek Sing [cit. 8.7.2017], dostupné z: < <https://rekhta.org/manto/toba-tek-singh-saadat-hasan-manto-manto?lang=ur> >

⁷⁷ Abhivyakti-hindi, Toba Tek Sing [cit. 26.6.2017], dostupné z: <http://www.abhivyakti-hindi.org/gauravgatha/2003/tobateksingh/tobateksingh1.htm>

a) nahrazení arabsko-perských komponentů (*izāfatové konstrukce*, plurály) b) změny v rámci původního systému, který nebyl ovlivněn arabsko-perským vlivem. Rozdíly syntaktické mohou být také členěny na – a) pořádek slov ve větě, b) distribuce číslovek neurčitých, c) změny spojek. Rozdíly lexikální můžeme rozdělit na: a) nahrazení arabsko-perských slov slovem indickým (*deśī*), b) nahrazení arabsko-perského slova jiným arabsko-perským slovem, c) změny v rámci domácí slovní zásoby.

8.1.1 Změny gramatických vazeb

V překladu této povídky se setkáváme pouze se dvěma případy gramatických změn, které pramení z arabsko-perského vlivu. V jednom případě se vyskytuje perská *izāfatová* konstrukce, v případě druhém jde o arabský duál.

Urdský text:

Us ne musalmānō ke lie ek^c alaihadah mulk banāyā hai jis kā nām pākistān hai.....yah kahāN hai, is kā maḥale wuqū^c kyā hai is ke muta^calliq vah kuch nahīN jānte the....

اس نے مسلمانوں کے لیے ایک علیحدہ ملک بنایا ہے جس کا نام پاکستان ہے۔۔۔۔۔ یہ کہاں ہے، اس کا محل وقوع کیا ہے، اس کے متعلق وہ کچھ نہیں جانتے تھے

Hindský text:

Us ne musalmānō ke lie ek alahadā mulk banāyā hai jis kā nām pākistān hai, yah kahāN haī, is kī bhaugolik sthiti kyā hai, iske mutālliq vah kuch nahīN jānte the.

उसने मुसलमानी के लिए एक अलहदा मुल्क बनाया है जिसका नाम पाकिस्तान है, यह कहाँ है, इसकी भौगोलिक स्थिति क्या है, इसके मुताल्लिक वह कुछ नहीं जानते थे

Doslovný překlad:

On pro muslimy vytvořil samostatnou zemi, která se nazývá Pákistán. Kde to je, jaké je místo polohy (tj. umístění), o tom nic nevěděli.

V urdském textu vidíme spojení *maḥale wuqū^c* محل وقوع (místní poloha). To je původní perský genitiv – *izāfatová konstrukce*. Jak uvidíme na hindském překladu, tato konstrukce byla přeložena složeninou *bhaugolik sthiti* भौगोलिक स्थिति (geografická situace, tj. poloha). Jak uvádí i Everaertová, nahrazování *izāfatových* konstrukcí bývá častější složeninou než záložkami genitivu *kā, ke, kī* का के की.

Další případ použití *izāfatu*, který by byl nahrazen, jsem neobjevil, ale je pozoruhodné, že se v textu vyskytuje ještě jedna *izāfatová* vazba, která zůstala nezměněná – spojení *qā'ide 'a^czam* قائد اعظم / *qāyde-āzam* कायदे आजम. Druhý případ gramatického vlivu v urdském textu se týká arabského duálu. V hindském překladu je uveden zkomolený duálový tvar, který je následován vysvětlivkou v závorce.

Urdský text:

Vāhigah ke bāraḍar par tarafajn ke suparinatnaḍant ek dūsre se mile aur ibtidā'ikār ravāī kḥatm hone ke ba^cd tabādlah śurū^c ho gayā jo rāt bhar jāri rahā.

واہگہ کے بارڈر پر طرفین کے سپرنٹنڈنٹ ایک دوسرے سے ملے اور ابتدائی کارروائی ختم ہونے کے بعد تبادلہ شروع ہو گیا جو رات بھر جاری رہا۔

Hindský text:

Vāgah (ek gānv) ke bārḍar par tarafīn (donō taraf) ke suparintāḍaṅṅ ek-dūsre se mile aur prārambhik kārravāi khatm hone ke bād tabādīlā śurū ho gayā jo rāt-bhar jāri rahā.

वागह(एक गाँव) के बॉर्डर पर तरफ़ीन (दोनों तरफ़) के सुपरिंटेंडेंट एक-दूसरे से मिले और प्रारंभिक कार्रवाई ख़त्म होने के बाद तबादला शुरू हो गया, जो रात-भर जारी रहा।

Překlad:

Na hranici ve Vagahu se setkali superintendanti obou stran a po zahajovacích přípravách začala výměna, která trvala celou noc.

V urdském originále je použit arabský duál (viz. kapitola gramatické vlivy), který je ale nesprávně přepsán do hindštiny – koncovka – *īn* není koncovka označující duál, ale plurál maskulina, který by v tomto případě nemohl být použit. Přesto překladatel textu nepovažoval za nutné výraz úplně nahradit, pouze text opatřil vysvětlivkou. Co se týče textu po gramatické stránce, nachází se v něm ještě několik případů arabsko-perských gramatických vlivů (*izāfat*, arabský plurál), které ale zůstaly zachovány v obou textech beze změn.

Urdský text:

Un ko śirf itnā ma'ālūm thā ki ek ādmī Muhammad 'alī Jinnāh hai jis ko qā'ide 'a'zam kahte hai.

ان کو صرف اتنا معلوم تھا کہ ایک آدمی محمد علی جناح ہے جس کو قائداعظم کہتے ہیں

Hindský text:

Un ko sirf itnā mālūm thā ki ek ādmī Muhammad Alī Jinnāh hai jisko qāyde-āzam kahte hai.

उनको सिर्फ़ इतना मालूम था कि एक आदमी मुहम्मद अली जिन्नाह है जिसको कायदे-आज़म कहते हैं

Překlad:

Věděli jen to, že existuje člověk Muhammad Alí Jinnáh, kterému se říká nejskvělejší vůdce.

Slovní spojení v urdském textu – *qā'ide 'a'zam* قائداعظم – je pozoruhodné ze dvou důvodů. Za prvé se jedná o *izāfatovou* vazbu, která zůstává zachována i v hindštině. Za druhé můžeme vidět arabský superlativ ze slova *'a'zam* اعظم > *'a'zam* اعظم > *'a'zam* اعظم. Důvod, proč spojení nebylo přeloženo je, že se jedná o titul.

Další gramatickou zajímavostí je spojení *śahīh vāqi'āt se* صحیح واقعات سے > v hindském překladu – *sahī vāqiāt se* सही वाक़िआत से (ze správných událostí). Pozoruhodný je tady právě arabský plurál s koncovkou *āt*, který nebyl změněn.

Zachován zůstal také arabský lomený plurál ve větě *us kī zabān se yah 'ajīb va garīb alfāz sun'ne mē āte the* اس کی زبان سے یہ عجیب و غریب الفاظ سننے میں آتے تھے. Ze slovesného tvaru je jasné, že je podmět (*alfāz*) chápán jako plurál. V hindštině je to takto - *har vaqt uskī zabān*

se yah ajībo-garīb alfāz sun'ne mẽ āte the हर वक्त उसकी जुबान से यह अजीबो-गरीब अल्फ़ाज़ सुनने में आते थे (překlad: Stále říkal jen podivné výrazy). Všimněme si také způsobu psaní původně arabské spojky *wa* (a), která se přepisuje po vzoru perského pravopisu. Slovní spojení *ajībo-garīb* अजीबो-गरीब je ve významu „divný“. Je zvláštní, že v tomto kontextu je slovo, které jindy znamená (chudý), chápáno v původním arabském významu. Další arabský plurál feminina (vnější) byl zachován v obou textech – v urdštině *ek bār mulāqāt* ایک بار ملاقات > v hindštině *ek bār mulāqāt* एक बार मुलाकात.

8.1.2 Změny lexikální

Více změn pozorujeme na poli lexikálním. Arabsko-perský výraz zde byl nahrazen výrazem sanskrtským/hindským celkem v 17 různých případech. Arabsko-perský výraz byl nahrazen jiným výrazem arabsko-perským v 5 různých případech (často od stejného kořene). Celkem máme 22 různých změn, například:

Urdský text:

Baṭavāre ke do tīn sāl ba^cd pākistān aur hindūstān kī ḥukūmatō ko khyāl āyā ki ikhlāqī qaidiyō kī tarah pāgalō kā tabādalah bhī honā cāhie ya^cnī.....

بٹوارے کے دو تین سال بعد پاکستان اور ہندوستان کی حکومتوں کو خیال آیا کہ اخلاقی قیدیوں کی طرح پاگلوں کا تبادلہ بھی ہونا چاہیے یعنی

Hindský text:

Baṭavāre ke do – tīn sāl bād pākistān aur hindūstān kī ḥukūmatō ko khayāl āyā ki sāmāny qaidiyō kī tarah pāgalō kā bhī tabādālā honā cāhie yānī...

बटवारे के दो-तीन साल बाद पाकिस्तान और हिंदुस्तान की हुकूमतों को खयाल आया कि सामान्य कैदियों की तरह पागलों का भी तबादला होना चाहिए, यानी

Překlad:

Dva tři roky po rozdělení vlády Pákistánu a Indie došly k názoru, že tak jako je nutná výměna společných vězňů, tak i bláznů, to znamená ..

V tomto případě vidíme nahrazení slova *ikhlāqī* اخلاقی > *sāmāny* सामान्य (společný). Další slova arabského původu nebyla zaměněna. V této větě se vyskytuje jedna zvláštnost, sice arabský slovesný tvar indikativu imperfekta slovesa *‘anā* عنى > *ja^cnī* یعنی (znamenat). V hindštině, urdštině i perštině se toto sloveso používá ve stejném významu jako v arabštině.

Další slovo, které bylo nahrazeno slovem sanskrtským, je v tomto případě *vah musalmān pāgal jin ke lavāḥaqīn hindūstān hī mẽ the* وہ مسلمان پاگل جن کے لواحقین ہندوستان ہی میں تھے (Příbuzní muslimských bláznů, kteří jsou v Indii.). Slovo *lavāḥaqīn* لواحقین znamená v urdštině „příbuzný, pozůstalý“, v hindštině *ve musalmān pāgal jinke sambhandhī hindustān hī mẽ the* वे मुसलमान पागल जिनके संबंधी हिंदुस्तान ही में थे (Příbuzní muslimských bláznů, kteří zůstali v Indii.) bylo nahrazeno hindským *sambhandhī* संबंधी. Toto slovo dále nahrazuje arabský výraz i

na jiném místě. Je použito namísto slova *aqārib* اقارب, které pochází z arabského *qarīb* قریب > lomený plurál 'aqārib' أقارب (příbuzný).

Slovo 'aktarīyat' اکثريت, které se vyskytuje v urdském textu dvakrát, je z arabského slova 'aktarīyat' اکثريت (většina). Poměrně zajímavé je, že jednou bylo toto slovo nahrazeno indickým ekvivalentem *bahutāyat* बहुतायत, při druhém výskytu tohoto slova nebylo v hindském překladu měněno. V tomto úryvku také vidíme arabské zájmeno *baʿd* بعض (někteří), v hindštině *bāz* बाज़ (někteří), které se v překladu povídky vyskytuje na několika místech a zůstává nezměněno.

Urdský text:

Baʿd pāgal aise bhī the jo pāgal nahīn the. In mē aktarīyat aise qātilō kī thī jin ke rišteh dārō ne afsarō ko de dilākar.....

بعض پاگل ایسے بھی تھے جو پاگل نہیں تھے۔ ان میں اکثریت ایسے قاتلوں کی تھی جن کے رشتہ داروں نے افسروں کو دے دلا کر

Hindský text:

Bāz pāgal aise bhī the jo pāgal nahīN the unmē bahutāyat aise qātilō kī thī jinke rištedārō ne afsarō ko kuch de dilākar...

बाज़ पागल ऐसे भी थे जो पागल नहीं थे, उनमें बहुतायत ऐसे क्रातिलों की थी जिनके रिश्तेदारों ने अफसरों को कुछ दे दिलाकर...

Překlad:

Někteří blázni nebyli blázni. Mezi nimi bylo mnoho vrahů, jejichž příbuzní něco dali (peníze, úplatek) úředníkům.

Poměrně zajímavé lexikální změny jsou v těchto úryvcích.

Urdský text:

Sakht sardiyāN thīN, jab pāgal khāne se hindū sikh pāgalō se bharī huī lāriyāN pūlis ke muḥāfiẓ daste ke sāth ravānah huīn. Mutaʿallaqah afasar bhī hamārah the. Vāhagah ke bāraḍar par ṭarafayn ke suparinatnaḍnaṭ ek dūsre se mile aur ibtidāʿī kār ravāī khatm hone ke baʿd tabādlah šurūʿ ho gayā jo rāt bhar jāri rahā.

سخت سردیاں تھیں، جب لاہور کے پاگل خانے سے ہندو، سکھ پاگلوں سے بھری ہوئی لاریاں پولیس کے محافظ دستے کے ساتھ روانہ ہوئیں۔ متعلقہ افسر بھی ہمراہ تھے۔ واہگہ کے بارڈر پر طرفین کے سپرنٹنڈنٹ ایک دوسرے سے ملے اور ابتدائی کارروائی ختم ہونے کے بعد تبادلہ شروع ہو گیا جو رات بھر جاری رہا۔

Hindský text:

Sakht sardiyān thīn jab Lāhaur ke pāgal khāne se hindū-sikh pāgalō se bharī huī lāriyāN ke rakṣak daste ke sāth ravānā huī, sambandhit afasar bhī hamarāh the- vāgah (ek gānv) ke bārḍar par tarafīn (donō taraf) ke suparinatnaḍnaṭ ek-dūsre se mile aur prāranbhik kārravāī khatm hone ke bād tabādlā šurū ho gayā jo rāt-bhar jāri rahā.

सख्त सर्दियाँ थीं जब लाहौर के पागलखाने से हिंदू-सिख पागलों से भरी हुई लारियाँ पुलिस के रक्षक दस्ते के साथ खाना हुई, संबंधित अफसर भी हमराह थे - वागह(एक गाँव) के बॉर्डर पर तरफिन (दोनों तरफ) के सुपरिटेंडेंट एक-दूसरे से मिले और प्रारंभिक कार्रवाई खत्म होने के बाद तबादला शुरू हो गया, जो रात-भर जारी रहा

Překlad:

V tomto odstavci vidíme několik změn. Původně arabské slovo *muhāfiz* محافظ (ochrana) je nahrazeno slovem *rakṣak* रक्षक. Urské slovo *muta'allaqah* (týkající se, spojený) z arabského *muta'allaq* je nahrazeno slovem *sambandhit* संबंधित. Dále je zde gramatický vliv, který byl již zmíněn. Poslední nahrazené slovo je původem arabské slovo *ibtidā'ī* ابتدائی (počátek) z arabského *'ibtidā'* ابتداء, které je nahrazeno slovem *prārambhik* प्रारंभिक.

Urské slovo *muṭma'in* مطمئن (spokojený) z arabského slova *'aṭma'anna* اطمأن (být spokojen) > part. aktivní *muṭma'inn* مطمئن se v hindském překladu mění na sanskrtské slovo *santuṣṭ* संतुष्ट (spokojený). Urské slovo *mā'uf* مأوف bylo v hindském překladu změněno na *big'rā huā* बिगड़ा हुआ. Původem perské slovo *rūš* روش (cesta) bylo změněno na *pagadaṇḍī* पगडंडी. Zajímavé je nahrazení urského (původem arabského) slova *qarīb thā*

qarīb thā قریب تھا na hindské *is se pahle* इससे पहले. Původem arabské slovo *muddat* मुद्दत (doba) bylo nahrazeno slovem *muṣṭ* मुश्त – v hindštině *ek muṣṭ tak yah sil'silā* एक मुश्त तक यह सिलसिला जारी रहा z urského originálu *ek muddat tak yah silsilah* ایک مدت تک یہ سلسلہ. Další nahrazení je vidět v tomto kontextu – *ādmī be ḍarar thā* آدمی بے ضرر نہا تھا > *ādmī hinsak nahīn thā* آدمی हिंसक नहीं था.

Slova arabsko-perská, která byla nahrazena výrazy arabsko-perskými jsou v tomto překladu tato: perské slovo *namūdār* نمودار použité v urském originálu je změněno na arabské slovo *zāhir* ظاهر /ज़ाहिर – *yah tabdīlī namūdār huī* یہ تبدیلی نمودار ہوئی, v hindštině *yah tabdīlī zāhir huī* यह तब्दीली ज़ाहिर हुई. Další arabsko-perské slovo, které bylo nahrazeno slovem stejného původu, je v případě adverbia původně arabského slova *qaṭ'an* قطعاً, kde pozorujeme arabský akuzativ. Bylo nahrazeno arabskou složeninou *bilkul* बिल्कुल. Další změna tohoto typu je změna z urského *mazīd* مزید na pohindštěné *zyādā* ज्यादा. Zajímavost spočívá v tom, že toto slovo je od stejného arabského kořene.

Některé výrazy, které zůstaly nezměněny, se zdají být relativně problematické a mohly by působit indickému čtenáři potíže, především jde o netradiční zachování původně arabské předložky *bi*, která se v arabsko-perském písmu píše vždy dohromady s následujícím slovem. V tomto textu se vyskytuje na jednom místě - *aur bil'ākhir ek din pāgalō ke tabādle ke lie muqarrar ho gayā* اور بالآخر ایک دن پاگلوں کے تبادلے کے لیے مقرر ہو گیا – v hindském překladu *aur bil'ākhir pāgalō ke tabādle ke lie ek din muqarrar ho gayā* और बिल आखिर पागलों के तबादले के लिए एक दिन मुक़र्रर हो गया. Kromě přehozeného slovosledu vidíme netradiční spojení *bil'ākhir* بالآخر, což musí být segmentováno jako *bi* + *'al* (po asimilaci *l*) + substantivum *ākhir* آخر. Srovnání

nám může poskytnout hojně používané hindské slovo *bilkul* बिलकुल, kde se jedná o úplně stejný případ použití předložky *bi* + *'al* + *kull*.

Z hlediska arabsko-perského vlivu v hindštině je použití původní arabské zápornky *ğajr* غير. Toto slovo může mít v rámci arabské gramatiky (syntaxe) i jiné významy, v tomto kontextu ho známe v hindštině pod výrazem *vagairah* वगैरह, což je opět slovo složené z několika arabských komponentů – spojka *wa* (a) + *ğajr* + sufigované zájmeno osobní *hu/hā*. V naší povídce je použito v tomto kontextu:

Urdský text:

yah bāt ma^cqūl thī yā ġayr ma^cqūl

یہ بات معقول تھی یا غیر معقول

Hindský text

yah bāt māqūl thī yā ġair māqūl

यह बात माकूल थी या गैर माकूल

Překlad:

Ta věc je správná nebo nesprávná.

8.1.3 Ostatní změny v hindském překladu

Všechny překlady reflektují některé změny nad rámec tématu této práce, přesto však stojí za to alespoň v jednom odstavci tyto změny shrnout. Především jde o distribuci částice *bhī* भी, která v několika případech mění své postavení ve větě. Další zajímavou změnou je podoba zájmen osobních v nepřímém pádě. Zatímco v hindštině jsou možné dva tvary *mujhe/mujhko* मुझे/मुझको, v urdštině se vyskytuje spíše tvar se záložkou *ko*. V překladu se mění na několika místech slovesný tvar, například v originálním textu *detā thā* देता था > *dene lagā* देने लगा. Na několika místech dochází k vynechání slova, nebo naopak přidání slova, například v hindském překladu je na několika místech přidána spojka *jab* जब. V několika případech dochází také k mírné odchylce ve slovosledu. Tyto změny jsou zajímavé z hlediska stylistického, téma a rozsah práce nedovoluje takové změny plnohodnotně rozebrat.

8.2 Srovnání s jinými překlady

Urdské povídky jsou hojně překládány do hindštiny, tématem této podkapitoly budou jiné překlady, které jsou diametrálně odlišné od překladu, který byl představen v předchozí podkapitole. Na tomto příkladě se dá ilustrovat rozličné chápání jazyka a různá míra potřeby nahrazovat slova, která se rozhodl jiný překladatel ponechat. Jak vyjde v této kapitole najevo, četnost nahrazených slov do jisté míry ovlivní styl daného textu.

Druhý překlad Mantoovy povídky byl stažen z internetového zdroje,⁷⁸ stejně tak jako první překlad. Autory překladů povídek se nepodařilo zjistit. Třetí překlad povídky je ze sborníku hindské literatury.⁷⁹ Všechny tři překlady se vzájemně liší svými změnami a způsobem, kterým byla jednotlivá slova nahrazována. Překlad II. je nejvíce sanskrtizovaný překlad ze všech. Velká část arabsko-perských pojmů je nahrazována právě slovy sanskrtskými. Překlad III. má část původní slovní zásoby beze změn vzhledem k originálu.

Co se týče gramatického vlivu, v hindské verzi povídky se vytrácí dosti podobně jako u prvního překladu. *Izāfatová* vazba *is kā mahale wuqū^ʿ kyā hai* اس کا محل وقوع کیا ہے je nahrazena podobně jako v prvním překladu. *is kī sthiti kyā hai* इसकी स्थिति क्या है- v tomto překladu je vynecháno slovo *bhaugolik* भौगोलिक. Arabský duálový tvar mizí úplně, *ṭarafayn ke suparinatnaḍnaṭ* سپرنتھنت طرفین کے se mění na *donō or ke suparinatnaḍnaṭ* दोनों ओर के सुपरिटेडें. Arabský plurál u slova *alfāz* الفاظ (ar. 'alfāz الفاظ) nezůstává zachován a mění se na výraz *śabd* शब्द. Přívlástek shodný zůstává zachován jako v originále - *‘ajīb -va -garīb* अजीब- व -गरीब. Původní arabská spojka *wa* zůstává zachována. Zmíněný *izāfat qāyde-āzam* कायदे आजम, který zůstal zachován v prvním překladu, zůstává zachován i v tomto.

Lexikální změny jsou mnohem masivnější než v předešlém případě. Tato tabulka shrnuje všechny lexikální změny ve všech čtyřech textech.

Tabulka – lexikální posuny a změny:

Urdský originál	I. Překlad do hindštiny	II. Překlad do hindštiny	III. Překlad do hindštiny	Číslo změny
<i>hukūmatō</i> حکومتوں	<i>hukūmatō</i> हुकूमती	<i>sarkārō</i> सरकारों	<i>sarkārō</i> सरकारों	1
<i>qediyo</i> قیدیوں	<i>kaidiyō</i> कैदियों	<i>kaidiyō</i> कैदियों	<i>aparādhiyō</i> अपराधियों	2
<i>pāgal khānō mē haī</i> پاگل خانوں میں ہیں	<i>pāgal khānō mē haī</i> पागलखानों में हैं	<i>pāgal khānō mē haī</i> पागलखानों में हैं	<i>pāgal khānō mē maujūd haī</i> पागलखानों में मौजूद हैं	3
<i>ma^ʿqūl</i> معقول	<i>mākūl</i> माकूल	<i>thīk</i> ठीक	<i>sahī</i> सही	4
<i>ghayr ma^ʿqūl</i> غیر معقول	<i>gair mākūl</i> गैर माकूल	<i>yā nahīn</i> या नहीं	<i>yā ghalat</i> या ग़लत	5
<i>dānīs mandō</i> دانش مندوں	<i>dānīšmandō</i> दानिशमंदों	<i>budhimānō</i> बुद्धिमानों	<i>vidhyānō</i> विद्यानों	6
<i>ke mutābiq</i> کے مطابق	<i>ke mutābiq</i> के मुताबिक	<i>ke anusār</i> के अनुसार	<i>ke mutābiq</i> के मुताबिक	7
<i>sah</i> سطح	<i>satah</i> सतह	<i>star</i> स्तर	<i>star</i> स्तर	8
<i>bil'ākhir</i> بالآخر	<i>bil ākhir</i>	<i>ākhir mē</i>	<i>ākhir mē</i>	9

⁷⁸ Archive.org, Toba Tek Sing [cit. 10.7.2017], dostupné z: < <https://archive.org/details/TobaTekSingh-Hindi-Manto> >

⁷⁹ JAIN, Ursha R., *Intermediate Hindi Reader*, Berkley University of California, 1999, s. 189-210

	बिल आखिर	आखिर में	आखिर में	
<i>muqarrar</i> مقرر	<i>muqarrar</i> मुक़रर	<i>niyat</i> नियत	<i>tay</i> तय	10
<i>lavāḥiqīn</i> لواحقین	<i>sambandhī</i> सम्बन्धी	<i>abhibhāvāk</i> अभिभावक	<i>riṣtedār</i> रिश्तेदार	11
<i>sarḥad</i> سرحد	<i>sarḥad</i> सरहद	<i>sīmā</i> सीमा	<i>sīmā</i> सीमा	12
<i>dilcasp cah me goiyān</i> دلچسپ چه مے گوئیاں	<i>gapsap</i> गपशप	<i>dilcasp aur kautukapūrṇ bātē</i> दिलचस्प और कौतुकपूर्ण बातें	<i>dilcasp bātē</i> दिलचस्प बातें	13
<i>tamām</i> تمام	<i>tamām</i> तमाम	<i>sab</i> सब	<i>sabhī</i> सभी	14
<i>dost</i> دوست	<i>dost</i> दोस्त	<i>dost</i> दोस्त	<i>mitr</i> मित्र	15
<i>ḥifāzat</i> حفاظت	<i>ḥifāzat</i> हिफाज़त	<i>sanrakṣan</i> संरक्षण	<i>ḥifāzat</i> हिफाज़त	16
<i>bārḍar</i> بارڈر	<i>bārḍar</i> बॉर्डर	<i>sīmā</i> सीमा	<i>sarḥad</i> सरहद	17
<i>ḡaur va fikr</i> غور و فکر	<i>gauro-fikr</i> गौरो-फ़िक्र	<i>soc-vicār</i> सोच-विचार	<i>soc-vicār</i> सोच-विचार	18
<i>muṭma'in</i> مطمئن	<i>santuṣṭ</i> संतुष्ट	<i>santuṣṭ</i> संतुष्ट	<i>santuṣṭ</i> संतुष्ट	19
<i>dost</i> دوست	<i>dost</i> दोस्त	<i>mitr</i> मित्र	<i>dost</i> दोस्त	20
<i>hindustoro</i> ہندوستورون	<i>hindustoro</i> हिंदुस्तोड़ी	<i>hindustān kī bolī</i> हिन्दुस्तान की बोली	<i>hindustān kī bolī</i> हिन्दुस्तान की बोली	21
<i>be hoś</i> بے ہوش	<i>behoś</i> बेहोश	<i>acet</i> अचेत	<i>behoś</i> बेहोश	22
<i>ba'ḍ</i> بعض	<i>bāz</i> बाज़	<i>kuch</i> कुछ	<i>koī</i> कोई	23
<i>akṭarīyat</i> اکثریت	<i>bahutāyat</i> बहुतायत	<i>adhikatar</i> अधिकतर	<i>zyādātādād</i> ज्यादा तादाद	24
<i>taqsīm</i> تقسیم	<i>taksīm</i> तकसीम	<i>vibhājan</i> विभाजन	<i>banṭvārā</i> बंटवारा	25
<i>ṣaḥīḥ vāqī'āt</i> واقعات صحیح	<i>sahī vākiāt</i> सही वाकिआ	<i>sabhī ghaṭnāō</i> सभी घटनाओं	<i>sahī ghaṭnāō</i> सही घटनाओं	26
<i>guftagū</i> گفتگو	<i>guftagū</i> गुफतगू	<i>bātcīt</i> बातचीत	<i>bātcīt</i> बातचीत	27
<i>be khabar</i> بے خبر	<i>bekhabar</i> बेखबर	<i>bekhabar</i> बेखबर	<i>anjān</i> अनजान	28
<i>jāhil</i> جاہل	<i>jāhil</i> जाहिल	<i>jāhil</i> जाहिल	<i>mūrkh</i> मूर्ख	29
<i>aleḥdah</i> علیحدہ	<i>alahdā</i> अलहदा	<i>alag</i> अलग	<i>alag</i> अलग	30
<i>mulk</i> ملک	<i>mulk</i> मुल्क	<i>mulk</i> मुल्क	<i>deś</i> देश	31
<i>maḥalle vuqū'</i> محل وقوع	<i>bhaugolik sthiti</i> भौगोलिक स्थिति	<i>sthiti</i> स्थिति	<i>kahān se kahān tak phelāhuā</i> कहाँ से कहाँ तक फैला हुआ	32
<i>ke muta'alliq</i> کے متعلق	<i>ke mutāllik</i> के मुताल्लिक	<i>ke viṣay</i> के विषय	<i>ke bāre mē</i> के बारे में	33
<i>yahī vajah</i> یہی وجہ	<i>yahī vajah</i>	<i>yahī kāran</i>	<i>yahī vajah</i>	34

	यही वजह	यही कारण	यही वजह	
<i>mukhṣame</i> مخمسے	<i>mukhmase</i> मुखमसे	<i>ūhāpoh</i> ऊहापोह	<i>asamanjas</i> असमंजस	35
<i>giraftār</i> گرفتار	<i>giraftār</i> गिरफ्तार	<i>parā</i> पड़ा	<i>giraftār</i> गिरफ्तार	36
<i>musalsal</i> مسلسل	<i>musalsal</i> मुसलसल	<i>lagātār</i> लगातार	<i>lagātār</i> लगातार	37
<i>taqrīr</i> تقریر	<i>taqrīr</i> तकरीर	<i>bhāṣaṇ</i> भाषण	<i>bhāṣaṇ</i> भाषण	38
<i>darakht</i> درخت	<i>darakht</i> दरख्त	<i>per</i> पेड़	<i>per</i> पेड़	39
<i>mas'ale</i> مسئلے	<i>masle</i> मसले	<i>māmle</i> मामले	<i>gambhīr</i> गंभीर	40
<i>baṛī muškilō</i> بڑی مشکلوں	<i>baṛī der</i> बड़ी देर	<i>baṛī muškil</i> बड़ी मुश्किल	<i>baṛī muškilō</i> बड़ी मुश्किलों	41
<i>sard</i> سرد	<i>sard</i> सर्द	<i>ṭhandā</i> ठंडा	<i>sard</i> सर्द	42
<i>rauś</i> روش	<i>pagādanḍī</i> पगडंडी	<i>rauś</i> रौश	<i>raviś</i> रविश	43
<i>namūdār</i> نمودار	<i>zāhir</i> ज़ाहिर	<i>prakaṭ</i> प्रकट	<i>zāhir</i> ज़ाहिर	44
<i>sargaram</i> سرگرم	<i>sargarm</i> सरगर्म	<i>sakrīy</i> सक्रीय	<i>jośilā</i> जोशीला	45
<i>kārkun</i> کارکن	<i>kārkun</i> कारकुन	<i>kārykart</i> कार्यकर्त	<i>sadasy</i> सदस्य	46
<i>martabah</i> مرتبه	<i>martabā</i> मर्तबा	<i>bār</i> बार	<i>bār</i> बार	47
<i>ek dan</i> ایک دن	<i>ekdam</i> एकदम	<i>ekdam</i> एकदम	<i>sahmā</i> सहमा	48
<i>tark</i> ترک	<i>tark</i> तर्क	<i>choṛ</i> छोड़	<i>choṛ</i> छोड़	49
<i>i'lān</i> اعلان	<i>elān</i> एलान	<i>ghoṣṇā</i> घोषणा	<i>elān</i> एलान	50
<i>qarīb thā</i> قریب تھا	<i>us se pahle</i> उस से पहले	<i>qarīb thā</i> करीब था	<i>qarīb thā</i> करीब था	51
<i>alehdah</i> علیحدہ علیحدہ	<i>alahdā-alahdā</i> अलहदा अलहदा	<i>alag-alag</i> अलग अलग	<i>alag – alag</i> अलग अलग	52
<i>muḥabbat</i> محبت	<i>muḥabbat</i> मुहब्बत	<i>muḥabbat</i> मुहब्बत	<i>prem</i> प्रेम	53
<i>muḥabbat</i> محبت	<i>muḥabbat</i> मुहब्बत	<i>prem</i> प्रेम	<i>prem</i> प्रेम	54
<i>maḥbūbah</i> محبوبہ	<i>maḥbūbā</i> महबूबा	<i>premikā</i> प्रेमिका	<i>premikā</i> प्रेमिका	55
<i>burā</i> برا	<i>burā</i> बुरा	<i>choṭā</i> छोटा	<i>burā</i> बुरा	56
<i>maḥbūbah</i> محبوبہ	<i>maḥbūbā</i> महबूबा	<i>premikā</i> प्रेमिका	<i>premikā</i> प्रेमिका	57
<i>ṣadmah</i> صدمہ	<i>sadmā</i> सदमा	<i>du:kh</i> दुःख	<i>dukh</i> दुःख	58
<i>mas'ale</i> مسئلے	<i>masle</i> मसले	<i>samastyā</i> समस्या	<i>samastyā</i> समस्या	59
<i>aham</i> اہم	<i>aham</i> अहम	---	<i>mahatvapūrṇ</i> महत्वपूर्ण	60
<i>kis qism kī hogī</i> کس قسم کی ہوگی	<i>kis kism kī hogī</i> किस किरम की होगी	<i>kis tarah kī hogī</i> किस तरह की होगी	<i>kyāhogī</i> क्या होगी	61
<i>dākhil hue</i> داخل ہوئے	<i>dākhil hue</i> दाखिल हुए	<i>dākhil hue</i> दाखिल हुए	<i>āye</i> आये	62
<i>baras</i> برس	<i>baras</i> बरस	<i>varṣ</i> वर्ष	<i>baras</i> बरस	63
<i>vaqt</i> وقت	<i>vaqt</i> वक्त	<i>samay</i> समय	<i>vaqt</i> वक्त	64
<i>alfāz</i> الفاظ	<i>alfāz</i> अल्फ़ाज़	<i>śabd</i> शब्द	<i>śabd</i> शब्द	65
<i>baras</i> برس	<i>baras</i> बरस	<i>varṣ</i> वर्ष	<i>baras</i> बरस	66
<i>ṭavīl</i> طویل	<i>tavīl</i> तवील	<i>lambā</i> लंबा	<i>lambā</i> लंबा	67
<i>lahẓe</i> لحظے	<i>lah'ze</i> लहज़े	<i>kṣaṇ</i> क्षण	<i>pal-bhar</i> पल-भर	68
<i>vaqt</i> وقت	<i>vaqt</i> वक्त	<i>samay</i> समय	<i>vaqt</i> वक्त	69

<i>jismānī</i> جسمانی	<i>jismānī</i> जिस्मानी	<i>śārīrik</i> शारीरिक	<i>śārīrik</i> शारीरिक	70
<i>taklīf</i> تکلیف	<i>taklīf</i> तकलीफ	<i>taklīf</i> तकलीफ	<i>kaṣṭ</i> कष्ट	71
<i>guftagū</i> گفتگو	<i>guftagū</i> गुप्तगू	<i>vcārcā</i> वचारचा	<i>bātcīt</i> बातचीत	72
<i>ke muta^oalliq</i> کے متعلق	<i>ke mutālliq</i> के मुतालिक	<i>viśay</i> विषय	<i>ke bāre mē</i> के बारे में	73
<i>giraftār</i> گرفتار	<i>giraftār</i> गिरफ्तार	<i>Fāns</i> फांस	---	74
<i>mukhtasar</i> مختصر	<i>mukhtasar</i> मुख्तसर	<i>thore bhī</i> थोड़े भी	<i>bahut thore</i> बहुत थोड़े	75
<i>bā^oit</i> باعث	<i>bāyas</i> बायस	<i>kāraṇ</i> कारण	<i>vajah</i> वजह	76
<i>be ḍarar</i> بے ضرر	<i>hinsak</i> हिंसक	<i>nuksān</i> नुकसान	<i>nirīh</i> निरीह	77
<i>mulāzim</i> ملازم	<i>mulāzim</i> मुलाज़िम	<i>naukar</i> नौकर	<i>mulāzim</i> मुलाज़िम	78
<i>ke muta^oalliq</i> کے متعلق	<i>ke mutālliq</i> के मुतालिक	<i>ke bāre mē</i> के बारे में	<i>ke bāre mē</i> के बारे में	79
<i>barsō</i> برسوں	<i>barsō</i> बरसों	<i>varṣ</i> वर्ष	<i>Barsō</i> बरसों	80
<i>zamīnē</i> زمینی	<i>zamīnē</i> ज़मीने	<i>zamīnē</i> ज़मीने	<i>khet</i> खेत	81
<i>it̄mīnān bakhś</i> اطمینان بخش	<i>it̄mīnān bakhśī</i> इत्मीनान बख्शी	<i>santoṣjanak</i> संतोषजनक	<i>santoṣjanak</i> संतोषजनक	82
<i>dākhil karā gae</i> داخل کرا گئے	<i>dākhil karā gae</i> दाखिल करा गए	<i>dākhil karā gae</i> दाखिल करा गए	<i>bhartī karā gae</i> भर्ती करा गए	83
<i>muddat</i> مدت	<i>mušt</i> मुश्त	<i>muddat</i> मुद्दत	<i>arse</i> अरसे	84
<i>khvāhīs</i> خواہش	<i>khvāhīs</i> ख़वहिश	<i>icchā</i> इच्छा	<i>icchā</i> इच्छा	85
<i>badan</i> بدن	<i>badan</i> बदन	<i>badan</i> बदन	<i>śarīr</i> शरीर	86
<i>hamdardī</i> ہمدردی	<i>hamdardī</i> हमदर्दी	<i>sahāmubhūtī</i> सहामुभूती	<i>sahāmubhūtī</i> सहामुभूती	87
<i>azhār</i> اظہار	<i>izhār</i> इज़हार	<i>prakaṭ</i> प्रकट	<i>prakaṭ</i> प्रकट	88
<i>yaqīnan</i> یقیناً	<i>yakīnan</i> यकीनन	<i>niśicat</i> निश्चित	<i>yaqīnan</i> यकीनन	89
<i>khyāl</i> خیال	<i>khyāl</i> ख़्याल	<i>vicār</i> विचार	<i>khyāl</i> ख़्याल	90
<i>roz</i> روز	<i>roz</i> रोज़	<i>din</i> दिन	<i>din</i> दिन	91
<i>mā'if</i> ماءِيف	<i>bigrā</i> बिगड़ा	<i>kharāb</i> खराब	<i>.kharāb</i> खराब	92
<i>zahar mār</i> زہر مار	<i>zabardastī</i> ज़बरदस्ती	<i>zaharmār</i> ज़हरमार		93
<i>khair khairiyat</i> خیر خیریت	<i>khair- khairiyat</i> खैर खैरात	<i>rāzī-khūśī</i> राज़ी खुशी	<i>khair-khabar</i> खैर खबर	94
<i>daryāfat</i> دریافت	<i>daryāfat</i> दरयाफ़त	<i>mālūm</i> मालूम	<i>pūchnā</i> पूछना	95
<i>magar</i> مگر	<i>magar</i> मगर	<i>lekin</i> लेकिन	<i>magar</i> मगर	96
<i>magar</i> مگر	<i>magar</i> मगर	<i>magar</i> मगर	<i>lekin</i> लेकिन	97
<i>par</i> پر	<i>par</i> पर	<i>lekin</i> लेकिन	<i>par</i> पर	98
<i>qaṭ^oan</i> قطعاً	<i>bilkul</i> बिल्कुल	<i>bilkul</i> बिल्कुल	<i>kataī</i> कतई	99
<i>hasbe^oadat</i> حسب عادت	<i>hasbe ādat</i> हस्बे आदत	<i>ādat ke mutābiq</i> आदत के मुताबिक	<i>.svābhāvīk thahākā</i> स्वाभाविक थाहाका	100
<i>azīz va aqārib</i> عزیز و اقارب	<i>nikaṭ sambandhī</i> निकट संबंधी	<i>khajan aur sambandhī</i> खजन और संबंधी	<i>sage-sambandhī</i> सगे संबंधी	101

<i>ikhlaqī</i> اخلاقی	<i>sāmāny</i> सामान्य	<i>sādhāraṇ</i> साधारण	<i>naitik</i> नैतिक	102
<i>silsilah</i> سلسلہ	<i>silsilā</i> सिलसिला	<i>krem</i> क्रम	<i>silsilā</i> सिलसिला	103
<i>khairiyat</i> خیریت	<i>khairiyat</i> खैरियत	<i>rāzī-khūśī</i> राज़ी खुशी	<i>khairiyat</i> खैरियत	104
<i>khāmoś</i> خاموش	<i>khāmoś</i> खामोश	<i>cup</i> चुप	<i>cup-cāp</i> चुप चाप	105
<i>khair-khairiyat</i> خیر خیریت	<i>khair-khairiyat</i> खैर खैरियत	<i>rāzī-khūśī</i> राज़ी खुशी	<i>khair-khairiyat</i> खैर खैरियत	106
<i>maronḍe</i> مروندے	<i>maronḍe</i> मरोड़े	<i>bharunḍe</i> भरुण्डे	<i>maronḍe</i> मरोड़े	107
<i>fihrisatē</i> فہرستیں	<i>fehristē</i> फेहरिस्तें	<i>sūciyān</i> सूचियां	<i>sūciyān</i> सूचियां	108
<i>din</i> دن	<i>din</i> दिन	<i>tārīkh</i> तारीख	<i>din</i> दिन	109
<i>muqarrar</i> مقرر	<i>mukarrar</i> मुक़रर	<i>niśicat</i> निश्चित	<i>tay</i> तय	110
<i>muḥāfiz</i> محافظ	<i>rakśak</i> रक्षक	----	<i>rakśak</i> रक्षक	111
<i>muta'liqah</i> متعلقہ	<i>sambandhit</i> संबंधित	<i>sambandhit</i> संबंधित	<i>sambandhit</i> संबंधित	112
<i>hamrāh the</i> ہمراہ	<i>hamrāh the</i> हमराह थे	<i>unke sāth</i> उनके साथ	<i>sāth</i> साथ	113
<i>ṭarafayn</i> طرفین	<i>donō taraf</i> दोनों तरफ	<i>donō or</i> दोनों ओर	<i>donō or</i> दोनों ओर	114
<i>ibtidā'ī</i> ابتدائی	<i>prāranbhik</i> प्रारंभिक	<i>prārambhik</i> प्रारंभिक	<i>ārambhik</i> आरंभिक	115
<i>ba'ḍ</i> بعض	<i>bāz</i> बाज़	<i>kuch</i> कुछ	<i>koī</i> कोई	116
<i>kaṭhin kām</i> کٹھن کام	<i>kaṭhin kām</i> कठिन काम	<i>kaṭhin kām</i> कठिन काम	<i>muśkil kām</i> मुश्किल काम	117
<i>jo nikalne par razā mand hue the</i> جو نکلنے پر رضا مند ہوئے	<i>jo nikalne par razāmand hote the</i> जो निकलने पर रज़ामंद होते थे	<i>jo nikalne par taiyār hote the</i> जो निकलने पर तैयार होते थे	<i>jo nikalnā manzūr kar lete the</i> जो निकलना मंज़ूर कर लेते थे	118
<i>tan</i> تن	<i>tan</i> तन	<i>śarīr</i> शरीर	<i>tan</i> तन	119
<i>bilak</i> بلک	<i>bilakh</i> बिलख	<i>bak</i> बक	<i>bak</i> बक	120
<i>auratō</i> عورتوں	<i>auratō</i> औरतों	<i>striyō</i> स्त्रियों	<i>auratō</i> औरतों	121
<i>śor va gogā</i> شور و غوغا	<i>śor-śarābā</i> शोर शराबा	<i>śorgul</i> शोरगुल	<i>śor-gul</i> शोर-गुल	122
<i>pāgalō kī akṭarīyat</i> پاگلوں کی اکثریت	<i>pāgalō kī aksarīyat</i> पागलों की अक्सरीयत	<i>adhikatar pāgal</i> अधिकतर पागल	<i>pāgalō kā bahumat</i> पागलों की बहुमत	123
<i>is tabādale ke ḥaqq</i> اس تبادلے کے حق	<i>is tabādale ke hak</i> इस तबादले के हक	<i>is tabādale ko nahī cāhte</i> इस तबादले को नहीं चाहते	<i>is tabādale ke hak</i> इस तबादले के हक	124
<i>cand</i> چند	<i>cand</i> चंद	<i>ṭhore se</i> थोड़े से	<i>kuchke</i> कुछ के	125
<i>martabah</i> مرتبہ	<i>martabā</i> मर्तबा	<i>bār</i> बार	<i>bār</i> बार	126
<i>fasād</i> فساد	<i>fasād</i> फसाद	<i>jhagrā</i> झगड़ा	<i>fasād</i> फसाद	127
<i>ba'ḍ</i> بعض	<i>bāz</i> बाज़	<i>kuch</i> कुछ	<i>kuch</i> कुछ	128
<i>jab biśan singh kī bārī āyīaur vāhag ke is pār</i>	<i>jab biśan singh kī bārī āyī aur vāhag ke is pār</i>	<i>jab biśan singh kī bārī āyī aur jab usko dūsre or</i>	<i>jab biśan singh kī bārī āyī aur vāhag ke is pār</i>	129

<i>muta^cliqah afasar is kā nām rejistar mē darj karne lagā</i> جب بشن سنگھ کی باری آئی اور واپگہ کے اس پار متعلقہ افسر اس کا نام رجسٹر میں درج کرنے لگا	<i>mutāliqā afasar is kā nām rejistar mē darj karne lagā</i> जब बिशन सींग की बारी आयी और वगाह के इस पार मुतालिका अफसर इस का नाम रेजिस्टर में दर्ज करने लगा	<i>bhejne ke sambandh mē adhikārī likhat-parhat karne lage</i> जब बिशन सींग की बारी आयी और जब उसको दूसरे और भेजने के सम्बन्ध में अधिकारी लिखत पढ़त करने लग	<i>sambandh afasar is kā nām rejistar mē darj karne lagā</i> जब बिशन सींग की बारी आयी और वगाह के इस पार सम्बन्ध अफसर इस का नाम रेजिस्टर में दर्ज करने लगा	
<i>bāqī mandah</i> باقی ماندہ	<i>bace hue</i> बचे हुए	<i>ṣop</i> षोप	<i>bāqī</i> बाकी	130
<i>ṭaraf</i> طرف	<i>taraf</i> तरफ	<i>taraf</i> तरफ	<i>or</i> ओर	131
<i>magar</i> मगर	<i>magar</i> मगर	<i>kintu</i> किन्तु	<i>magar</i> मगर	132
<i>agar</i> अगर	<i>agar</i> अगर	<i>yadi</i> यदि	<i>agar</i> अगर	133
<i>fauran</i> فوراً	<i>fauran</i> फौरन	<i>turant</i> तुरंत	<i>turant</i> तुरंत	134
<i>taraf</i> طرف	<i>taraf</i> तरफ	<i>or</i> ओर	<i>or</i> ओर	135
<i>is ṭarah</i> اس طرح	<i>is tarah</i> इस तरह	<i>is prakār</i> इस प्रकार	<i>is tarah</i> इस तरह	136
<i>dāriyān mē</i> درمیان میں	<i>dāriyān mē</i> दरियान में	<i>bīc mē</i> बीच में	<i>bīc mē</i> बीच में	137

Ze všech změn, které proběhly, se překlady shodují pouze v jednom případě – nahrazení arabského slova *muṭma'in* مطمئن > *santust* संतुष्ट. Ve všech ostatních případech se minimálně jeden z překladů neshoduje. Více shodných změn můžeme pozorovat mezi překladem II. a III., dohromady se jedná o třicet shod. Mimořádně zajímavé jsou změny, které proběhly ve 25 případech. V těchto změnách bylo nahrazeno buď slovo perské slovem arabským (5 případů), slovo arabské slovem arabským (9 případů), slovo hindské (*deśī*) slovem arabským (5 případů), slovo arabské slovem perským (3 případy), slovo anglické slovem perským (1 případ) nebo slovo perské slovem perským (2 případy). Tyto změny jsou shrnuty v tomto přehledu:

a) slovo perské slovem arabským

Urský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>namūdār</i> نمودار	<i>zāhir</i> ज़ाहिर	<i>prakaṭ</i> प्रकट	<i>zāhir</i> ज़ाहिर
<i>magar</i> मगर	<i>magar</i> मगर	<i>lekin</i> लेकिन	<i>magar</i> मगर
<i>magar</i> मगर	<i>magar</i> मगर	<i>magar</i> मगर	<i>lekin</i> लेकिन
<i>daryāft</i> دریافت	<i>daryāft</i> दर्याप्त	<i>mālūm</i> मालूम	<i>pūchnā</i> पूछना
<i>jo nikalne par razāmand hue the</i> جو نکلنے پر رضا مند ہوئے تھے	<i>jo nikalne par razāmand hote the</i> जो निकलने पर रज़ामंद होते थे	<i>jo nikalne par taiyār hote the</i> जो निकलने पर तैयार होते थे	<i>jo nikalnā manzūr kar lete the</i> जो निकलना मंज़ूर कर लेते थे

Slovo *namūdār* نمودار se v hindštině nevyskytuje. Bylo nahrazeno arabským slovem *zāhir* ज़ाहिर ve dvou případech. Ve druhém překladu bylo slovo nahrazeno slovem *prakaṭ* प्रकट. To je pozoruhodné. Slovo od tohoto arabského kořene √ZHR se v textu vyskytuje ještě jednou: urdské *izhār* اظهار z ar. slova 'izhār اظهار (pods. jm. slovesné od IV. kmene) bylo nahrazeno ve II. a III. překladu na *prakaṭ* प्रकट. Stejným způsobem bylo nahrazeno perské slovo *daryāft* دریافت (zjištěný > *daryāft karnā* zjistit) slovem arabského původu (*ma' lūm* معلوم – ar. part. pasivní), které je v hindštině běžnější. Arabsko-perský hybrid *razāmand* رضا مند (souhlasící) byl nahrazen v překladu II. a III. slovy arabského původu *taiyār* (připravený) a *manzūr* मंजूर (přijatý, akceptovaný). Hindské slovo *manzūr* मंजूर se rozchází ve svém významu s původním arabským slovem *manzūr* منظور (viděný). Poměrně nevysvětlitelné jsou změny ve spojkách, perská spojka *magar* मगर byla změněna v překladu na arabskou spojku *lekin* लेकिन. Obě dvě spojky se často vyskytují v obou jazycích. Příklady z textu:

Urdský originál: *jo nikalne par raḍā mand hue the, in ko sambhālnā muškil ho jātā thā kyōki idhar udhar bhāg uṭhte the.*

جو نکلنے پر رضا مند ہوئے تھے، ان کو سنبھالنا مشکل ہو جاتا تھا کیوں کہ ادھر ادھر بھاگ اٹھتے تھے

Překlad I. *Jo nikalne par razāmand hote the, unko sambhālnā muškil ho jātā thā kyōki vah idhar udhar bhāg uṭhte the.*

जो निकलने पर रज़ामंद होते थे, उनको सँभालना मुश्किल हो जाता था, क्योंकि वह इधर-उधर भाग उठते थे

Překlad II. *Jo nikalne par taiyār hote, us ko sambhālnā muškil hotā, kyōki idhar udhar bāgh uṭhte the*

जो निकलने पर तैयार होते थे उनको सँभालना मुश्किल हो जाता था क्योंकि वह इधर उधर भाग उठते थे

Překlad III. *Jo nikalnā manzūr kar lete the, unko sambhālnā muškil ho jātā thā, kyōnki ve idhar udhar bhāg khare hote the.*

जो निकलना मंजूर कर लेते थे उनको सँभालना मुश्किल हो जाता था क्योंकि वह इधर उधर भाग खड़े होते थे

Překlad do češtiny

Bylo těžké pracovat s těmi, kteří byli připraveni k odjezdu, protože běhali sem a tam.

Na příkladech vidíme případ záměny perského slova slovem arabským. Pozoruhodná je také změna ve struktuře věty, ke které došlo ve druhém a třetím překladu.

b) Arabské slovo nahrazeno arabským slovem

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>ma' qūl</i> معقول	<i>mākūl</i> माकूल	<i>ṭhīk</i> ठीक	<i>sahī</i> सही

<i>ğayr ma^cqūl</i> غير معقول	<i>gair mākūl</i> गैर माकूल	<i>yā nahīn</i> या नहीं	<i>yā ġalat</i> या ग़लत
<i>aktarīyat</i> اکثریت	<i>bahutāyat</i> बहुतायत	<i>adhik'tar</i> अधिकतर	<i>zyādā tādād</i> ज्यादा तादाद
<i>mas'ale</i> مسئلہ	<i>mas'le</i> मसले	<i>mām'le</i> मामले	<i>gambhīr</i> गंभीर
<i>kis qism kī hogī</i> کس قسم کی ہوگی	<i>kis kism kīhogī</i> किस किसम की होगी	<i>kis tarah kī hogī</i> किस तरह की होगी	<i>kyāhogī</i> क्या होगी
<i>mā'if</i> مائف	<i>bigrā</i> बिगड़ा	<i>kharāb</i> खराब	<i>.kharāb</i> खराब
<i>ħasb-e ʿādat</i> حسب عادت	<i>hasbe ādat</i> हस्बे-आदत	<i>ādat ke mutābiq</i> आदत के मुताबिक	<i>svābhāvīk thahākā</i> स्वाभाविक ठहाका
<i>qaṭʿan</i> قطعاً	<i>bilkul</i> बिलकुल	<i>bilkul</i> बिलकुल	<i>kataī</i> कतई
<i>bāʿit</i> باعث	<i>bāyas</i> बायस	<i>kāraṇ</i> कारण	<i>vajah</i> वजह

Poměrně nepochopitelné je zachování čistě arabských slov *ma^cqūl* معقول a *ğayr ma^cqūl* غير معقول (správné a nesprávné) v I. překladu do hindštiny. Ve třetím překladu byly tyto arabské výrazy nahrazeny výrazy, které mají svůj původ taktéž v arabštině. První z nich je *sahī* सही, což je zkomolenina arabského slova *ṣaḥīḥ* صحيح (správný). Ve druhém případě byla arabská zápornka *ğajr* غير nahrazena opisem za použití arabského adjektiva *ġalaṭ* غلط (chyba). Urské slovo *aktarīyat* اکثریت (většina, z ar. *aktarīyat* اکثرية) se v textu vyskytuje dvakrát. Zajímavé je, že pokaždé bylo nahrazeno jinak. V tomto případě je nejpozoruhodnější nahrazení ve třetím překladu pomocí dvou arabských slov – arabské slovo *zijādat* زيادة (zvýšení, podst. jméno slovesné od I. kmene) a *ta^caddud* تعدد (počet, pods. jméno slovesné od V. kmene). Při druhém výskytu tohoto slova v textu bylo nahrazeno tímto způsobem:

Urský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>pāgalō kī</i> <i>aktarīyat</i> پاگلوں کی اکثریت	<i>pāgalō kī</i> <i>aksarīyat</i> पागलों की अक्सरीयत	<i>adhikatar pāgal</i> अधिकतर पागल	<i>pāgalō kā bahumat</i> पागलों की बहुमत

Za zmínku stojí i arabsko-perský hybrid *ħasb-e ʿādat* حسب عادت (podle zvyku). Obě dvě slova jsou etymologicky arabského původu, ale gramaticky jsou spojeny *izāfatovou konstrukcí*. Toto sousloví bylo nahrazeno hindskou záložkou, která má v sobě arabské participium aktivní (*mutābiq* متابع - následující) *ādat ke mutābiq* आदत के मुताबिक. Původně arabské adverbium *qaṭʿan* قطعاً je nahrazeno ve všech třech překladech. Ve třetím překladu je použita hindská zkomolenina téhož slova. Arabské slovo *mas'alat* مسألة (problém), v urdštině *mas'alah* مسئلہ, se v textu vyskytuje ještě jednou, je nahrazeno jiným způsobem (viz tabulka).

Urdský originál *to us ne hasb-e ʿādat qahqaha lagāyā aur kahā*

تو اس نے حسب عادت قہقہہ لگایا اور کہا

Překlad I. *to us ne hasb-e ādat kahkahā lagāyā aur kahā*

तो उसने हस्बे-आदत कहकहा लगाया और कहा

Překlad II. *to us ne apnī ādat ke mutābiq pahle kahkahā lagāyā aur kahā*

तो उस ने अपनी आदत के मुताबिक पहले कहकहा लगाया और कहा

Překlad III.: *to us ne apnā svābhāvik ṭhahākā lagāyā aur kahā*

तो उस ने अपना स्वाभाविक ठहाका लगाया और कहा

Překlad do češtiny:

Podle zvyku se zasmál a řekl

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>mas'ale</i> مسئلہ	<i>masle</i> मसले	<i>samasyā</i> समस्या	<i>samasyā</i> समस्या

c) Indické slovo nahrazené arabským slovem

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>ekdam</i> ایکدم	<i>ekdam</i> एकदम	<i>ekdam</i> एकदम	<i>sahmā</i> सहमा
<i>par</i> پر	<i>par</i> पर	<i>lekin</i> लेकिन	<i>par</i> पर
<i>din</i> دن	<i>din</i> दिन	<i>tārīkh</i> तारीख	<i>din</i> दिन
<i>pāgal khānō mẽ haī</i> پاگل خانوں میں ہیں	<i>pāgal khānō mẽ haī</i> पागलखानों में हैं	<i>pāgal khānō mẽ haī</i> पागलखानों में हैं	<i>pāgal khānō mẽ maujūd haī</i> पागलखानों में मौजूद हैं
<i>kaṭhin kām</i> کٹھن کام	<i>kaṭhin kām</i> कठिन काम	<i>kaṭhin kām</i> कठिन काम	<i>muškil kām</i> मुश्किल काम

Tato skupina změn je nejzajímavější. Motivy takových změn by mohly být vysvětleny tak, že překladatel, který nahrazuje složitější a méně známé arabsko-perské výrazy slovy hindskými, se rozhodne do textu vložit na jiných místech jiné arabsko-perské výrazy, které jsou v hindštině běžnější, aby byl zachován jazykový styl textu.

Pozoruhodné je, že dvě ze čtyř změn se staly ve druhém překladu. Ostatní dvě se staly ve třetím překladu. Nepozoruhodnější je vložení arabského participia pasivního *mawğūd* (nalézající se, existující) do věty a nahrazení sanskrtského slova *kaṭhin* कठिन / کٹھن , které bylo použito i v originálu, slovem *muškil* मुश्किल ve třetím překladu.

Urdský originál ...*aur jo hindū aur sikh pākistān ke pāgal khānō mē haī unhē hindustān ke havāle kar diyā jāe*

اور جو ہندو اور سکھ، پاکستان کے پاگل خانوں میں ہیں انہیں ہندوستان کے حوالے کر دیا جائے۔

Překlad I... *aur jo hindū aur sikh pākistān ke pāgalkhānō mē haī, unhē hindustān ke havāle kar diyā jāe.*

और जो हिंदू और सिख पाकिस्तान के पागलखानों में हैं, उन्हें हिंदुस्तान के हवाले कर दिया जाए

Překlad II. *aur jo hindū aur sikh pākistān ke pāgalkhānō mē haī, unhē hindustān ke havāle kar diyā jāe.*

और जो हिन्दू और सिख पाकिस्तान के पागलखानों में हैं, उन्हें हिंदुस्तान के हवाले कर दिया जाए.

Překlad III. *aur jo hindū aur sikh pākistān ke pāgalkhānō mē maujūd haī, unko hindustān ke havāle kar diyā jāe.*

और जो हिन्दू और सिख पाकिस्तान के पागलखानों में मौजूद हैं, उनको हिन्दुस्तान के हवाले कर दिया जाए.

Překlad do češtiny

Hinduističtí a sikhští blázni, kteří jsou přítomni v pākistánských blázincích, budou převezeni do Indie.

d) Arabská slova nahrazená perskými slovy

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>ḥukūmatō</i> حکومتوں	<i>ḥukūmatō</i> हुकूमतों	<i>sarkārō</i> सरकारों	<i>sarkārō</i> सरकारों
<i>lavāḥaqīn</i> لواحقین	<i>sambandhī</i> सम्बन्धी	<i>abhibhāvak</i> अभिभावक	<i>rištedār</i> रिश्तेदार
<i>khair khairīyat</i> خیر خیریت	<i>khair- khairiyat</i> खैर खैरियत	<i>rāzī-khūsī</i> राज़ी खुशी	<i>khair-khabar</i> खैर खबर

Celkem přirozené je nahrazení arabského LP *lavāḥaqīn* لواحقین (příbuzní) slovem perským, které je v hindštině běžně užíváno. Pokud jde o slovo s významem příbuzní, vyskytuje se v textu ještě jednou. Ve všech třech překladech byl ar. LP nahrazen slovem sanskrtským.

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>°azīz va aqārib</i> عزیز و اقارب	<i>nikaṭ sambandhī</i> निकट संबंधी	<i>khajan aur sambandhī</i> खजन और संबंधी	<i>sage-sambandhī</i> सगे संबंधी

Zajímavé je nahrazení slova *khair-khairiyat* خیر خیریت , které se vyskytuje v povídce vícekrát. Bylo nahrazeno takto:

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>khair khairīyat</i> خیر خیریت	<i>khair- khairiyat</i> खैर खैरियत	<i>rāzī-khūsī</i> राज़ी खुशी	<i>khair-khabar</i> खैर खबर

<i>khairiyat</i> خیریت	<i>khairiyat</i> खैरियत	<i>rāzī-khūśī</i> राज़ी खुशी	<i>khairiyat</i> खैरियत
------------------------	-------------------------	---------------------------------	-------------------------

Ve druhém překladu se nahrazení pokaždé shoduje s perskými výrazy. V předkladu III. Je nahrazena druhá část kompozita arabským slovem *khābar* खबर

e) Anglická slova nahrazená slovy arabskými

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>bārḍar</i> بارڈر	<i>bārḍar</i> बॉर्डर	<i>sīmā</i> सीमा	<i>sarhad</i> सरحد

Zvláštní je překlad anglického slova ve II. a III. překladu. III překlad využívá arabsko-perské slovo *sarhad* सरحد.

f) Perská slova nahrazeny slovy perskými

Urdský originál	Překlad I.	Překlad II.	Překlad III.
<i>zahar mār</i> زہر مار	<i>zabardastī</i> ज़बरदस्ती	<i>zaharmār</i> ज़हरमार	---

Všechny změny, které se v paralelních textech objevují, ukazují, že nahrazování urdských slov (arabsko-perského původu) není shodné. Je patrné, že velmi záleží na úhlu pohledu každého překladatele. Z toho srovnání vychází také najevo, do jaké míry arabsko-perská slovní zásoba v hindštině zdomácněla a je zajímavé pozorovat, který urdský prvek je v hindštině akceptován a který již ne. Není vymezena jasná hranice mezi oběma jazyky, například: spojení *bekhabar* बेखबर bylo nahrazeno pouze ve III. překladu výrazem *anjān* अनजान. Podobně jako nahrazení slova *mulk* ملک (zem) z ar. *mulk* ملك (vláda), kdy ve třetím překladu byl použit termín *deś* देश. V textu se vyskytuje v tomto kontextu:

Urdský originál: *us ne musalmānō ke lie ek ʿalaiḥdah mulk banāyā hai*

اس نے مسلمانوں کے لیے ایک علیحدہ ملک بنایا ہے

vah bhī be khābar the. akhbārō se kuch patā nahīn caltā thā.

وہ بھی بخبر تھے۔ اخباروں سے کچھ پتا نہیں چلتا تھا

Hindský překlad I. *vah bhī bekhabar the, akh'bārō se unhē kuch patā nahīN cal'tā thā..*

वह भी बेखबर थे, अखबारों से उन्हें कुछ पता नहीं चलता था...

usne musalmānō ke lie ek alah'dā mulk banāyā hai..

उसने मुसलमानी के लिए एक अलहदा मुल्क बनाया है ...

Hindský překlad II. *ve bhī bekhabar the. akh'bārō se kuch patā nahīn cal'tā..*

वे भी बेखबर थे. अखबारों से कुछ पता नहीं चलता.

us ne musalmānō ke lie ek alag mulk banāyā hai.

उस ने मुसलमानों के लिए एक अलग मुल्क बनाया है.

Hindský překlad III. *Us ne musal'mānō ke lie ek alaq deś banāyā hai.*

उस ने मुसलमानों के लिए एक अलग देश बनाया है.

Ve bhī an'jān the, akh'bārō se kuch patā nahīN cal'tā thā

वे भी अनजान थे, अखबारों से कुछ पता नहीं चलता था

Překlad do češtiny

On vytvořil pro muslimy samostatnou zemi.

Byli úplně beze zpráv, z novin se k nim žádná informace nedostala.

Výraz *musalsal* مسلسل je nahrazen ve druhém a třetím překladu výrazem *lagātār* लगातार.

Z hlediska přijatého slova *musalsal* مسلسل (pův. ar.) je zajímavé, že od stejného arabského kořene se vyskytuje v textu slovo *silsilah* سلسله (urdu) – *silsilat* سلسله (arabsky). Toto slovo bylo nahrazeno pouze ve druhém překladu - *kram* क्रम .

Urdu originál: *ek muddat tak yah silsilah jāri rahā*

ایک مدت تک یہ سلسلہ جاری رہا

do ghaṇṭe musalsal taqrīr kartā rahā

دو گھنٹے مسلسل تقریر کرتا رہا

Hindský překlad I. *ek mušt tak yah sil'silā jāri rahā*

एक मुश्त तक यह सिलसिला जारी रहा

do ghaṇṭe musal'sal taq'rīr kartā rahā

दो घंटे मुसलसल तक़रीर करता रहा

Hindský překlad II. *ek muddat tak yah kram caltā rahā.*

एक मुद्दत तक यह क्रम चलता रहा.

do ghaṇṭe lagātār bhāṣaṇ detā rahā

दो घंटे लगातार भाषण देता रहा

Hindský překlad III. *ek arase tak yah sil'silā jāri rahā.*

एक अरसे तक यह सिलसिला जारी रहा.

do ghaṇṭe lagātār bhāṣaṇ detā rahā

दो घंटे लगातार भाषण देता रहा

Překlad do češtiny

Dvě hodiny četl neustále projev.

Až do nějaké doby se projevuje pořádek.

Slovo *ḥifāzat* حفاظت (ochrana, uchování, péče) je z ar. *ḥifāzat* حفاظة. V I. a III. překladu bylo slovo zachováno, ve II. se toto slovo změnilo na *sanrakṣan* संरक्षण. Slovo tohoto kořene se

vyskytuje ještě jednou, původní ar. participium aktivní – *muḥāfiẓ* محافظ, které bylo změněno na *rakṣak* रक्षक v I. a III. překladu a vynecháno ve II. překladu.

Urdský originál: *jitne hindū sikh pāgal the sab ke sab pūlis kī ḥifāzat mẽ bārḍar par pahuncā die gaye.*

جتنے ہندو، سکھ پاگل تھے سب کے سب پولیس کی حفاظت میں بارڈر پر پہنچا دیے گئے۔

pūlis ke muḥāfiẓ, daste ke sāth ravānah huīN

پولیس کے محافظ دستے کے ساتھ روانہ ہوئیں

Hindský překlad I.: *jitne hindū-sikh pāgal the, sabke-sab pūlis kī ḥifāzat mẽ bārḍar par pahuncā die gae*

जितने हिंदू-सिख पागल थे, सबके-सब पुलिस की हिफाज़त में बॉर्डर पर पहुँचा दिए गए

pūlis ke rakṣak daste ke sāth ravānā huī

पुलिस के रक्षक दस्ते के साथ खाना हुई

Hindský překlad II.: *jitne hindū sikh pāgal the sabke sab pulis ke sanrakṣan mẽ sīmā par pahuncā diye gae.*

जितने हिन्दू सिख पागल थे सबके सब पुलिस के संरक्षण में सीमा पर पहुंचा दिए गए.

pūlis ke daste ke sāth ravānā huī

पुलिस के दस्ते के साथ खाना हुई

Hindský překlad III.: *jitne hindū-sikh pāgal the, sabke-sab pulis kī ḥifāzat mẽ sarhad par pahuncā die gae*

जितने हिन्दू-सिख पागल थे, सबके-सब पुलिस की हिफाज़त में सरहद पर पहुंचा दिए गए.

pūlis ke rakṣak daste ke sāth ravānā huī

पुलिस के रक्षक दस्ते के साथ खाना हुई

Z toho vyplývá, že obecně vzato původní arabské *maṣḍary* mají mnohem větší toleranci v hindštině nežli participia utvořená od stejných kořenů. To ukazuje i následující případ: ar. *maḥbūbah* محبوبه (milovaná) změněno na *premikā* प्रेमिका ve II. a III. překladu, zatímco *muḥabbat* محبت (láska) změněno pouze ve III. překladu na *prem* प्रेम. Na stejnou záležitost upozorňuje i Everaertové, kdy se velmi často v překladech z urdštiny do hindštiny mění arabské participium na podstatné jméno slovesné, například hindské (viz kapitola o slovní zásobě). Z toho vyplývá, že překladatel si uvědomuje stejný kořen slova.

Urdský originál: *us kī maḥbūbah hindustānī ban gaī aur vah pākistānī*

اس کی محبوبہ ہندوستانی بن گئی اور وہ پاکستانی

jo muḥabbat mẽ nākām ho kar pāgal ho gayā thā

جو محبت میں ناکام ہو کر پاگل ہو گیا تھا

Hindský překlad I.: *aur uskī mah'būbā hindustānī ban gaī hai aur vah pākistānī*

और उसकी महबूबा हिंदुस्तानी बन गई है और वह पाकिस्तानी

vakīl muhabbat mẽ nākām hokar pāgal ho gayā thā

वकील मुहब्बत में नाकाम होकर पागल हो गया था

Hindský překlad II.: *us kī premikā hindustānī ban gayī thī aur vah pāksitānī*

उसकी प्रेमिका हिन्दुस्तानी बन गयी और वह पाकिस्तानी

jo muhabbat mẽ paṛkar pāgal ho gayā thā

जो मुहब्बत में परकार पागल हो गया था

Hindský překlad III.: *Us kī premikā hindustānī ban gayī thī aur vah pākistānī*

उसकी प्रेमिका हिन्दुस्तानी बन गयी और वह पाकिस्तानी

jo prem mẽ asaphal ho kar pāgal ho gayā thā

जो प्रेम में असफल हो कर पागल हो गया था

Český překlad: Jeho láska zůstala v Indii a on v je v Pákistánu.

Který nebyl úspěšný v lásce, stal se bláznem/ Spadnuv do lásky, zbláznil se.

Velmi pozoruhodná je skupina změn, kdy se slovo při svém prvním výskytu v hindských překladech změnilo, například: urdské *tamām* تمام z ar. *tamām* تمام > *sab* सब ve druhém překladu a *sabhī* सभी ve třetím překladu, zatímco při jeho druhém výskytu zůstává zcela nezměněno.

Z těchto příkladů vyplývá, že hranice mezi oběma jazyky je velmi neostrá. Při výběru slov může hrát roli stylistika, ale i prostředí překladatele a jeho kulturní pozadí. Významný fakt je, že si alespoň částečně hindští mluvčí uvědomují vztahy mezi jednotlivými arabskými slovy stejných kořenů, ale některá slova stejného významu již překladem neprojdou, zdárný příklad je arabský kořen ZHR. Perské slovo *namūdār* نمودار v urdském originále bylo změněno na *zāhir* ج़ाहिर v prvním a třetím překladu. Ve druhém na *prakaṭ* प्रकट. Slovo '*azhār* اظهار (ar. podst. jm. slovesné od IV. sl. kmene kořene ZHR) bylo ovšem změněno na *prakaṭ* प्रकट ve II a III překladu.

Urdský originál: *jo us se hamdardī kā azhār karte the.*

جو اس سے ہمدردی کا اظہار کرتے تھے

yah tabdīlī namūdār huī

یہ تبدیلی نمودار ہوئی

Hindský překlad I.: *jo usse ham'dardī kā iz'hār kar'te the*

जो उससे हमदर्दी का इज़हार करते थे

yah tabdīlī zāhir huī

यह तब्दीली ज़ाहिर हुई

Hindský překlad II.: *jo us se sahānubhūti prakaṭ karte the*

जो उस से सहानुभूति प्रकट करते थे

Yah tabdīlī prakaṭ huī

यह तब्दीली प्रकट हुई

Hindský překlad III.: *jo us se sahānubhūti prakaṭ karte the*

जो उस से सहानुभूति प्रकट करते थे

yah tabdīlī zāhir huī

यह तब्दीली जाहिर हुई

9 Závěr

Z předchozích kapitol práce vyplývá, že hindština a urdština jsou díky historickým a nábožensko-kulturním vlivům ve velmi těsném propojení s arabštinou, a hlavně s perštinou. Projevy tzv. čisté hindštiny, která se snaží odstranit cizí jazykové komponenty, nemohou být chápány jako projevy zasahující hindštinu komplexně. Některé arabsko-perské výrazy jsou v hindštině zakořeněny tak silně, že již dále nejsou chápány cize, ba dokonce některé z nich nemají ani svůj domácí ekvivalent.

Určité druhy a literární styly urdských textů mohou vést k dojmu, že by se mohlo uvažovat minimálně o tzv. smíšeném jazyku. V určitém kontextu může urdská věta obsahovat pouze indo-árijský slovesný systém. Starší urdské texty si lze jen těžko představit bez přítomnosti gramatických vlivů z arabštiny a perštiny.

Další zajímavý poznatek vyplývá z druhé části práce, kdy vedle sebe byly paralelně srovnávány hindské překlady téhož urdského textu. Z tohoto srovnání vyplývá, že hranice mezi překlady a mezi oběma jazyky není ostrá. Záleží pouze na citu, snad i na vzdělání a kulturním prostředí překladatele. Je zajímavé pozorovat, že některé arabsko-perské výrazy byly v jednom překladu ponechány, zatímco v druhém byly zcela nahrazeny. Žádný z uvedených překladů se neshodoval. Arabsko-perské vlivy tedy tvoří neodmyslitelnou součást hindštiny a urdštiny.

Téma práce je natolik obsáhlé, že vzhledem k rozsahu práce nebylo možné provést komplexnější analýzu více paralelních textů. To mne omezilo pouze na jeden urdský text. Bylo by zajímavé zkoumat například vývoj samotné urdštiny od nejranějších stádií až po moderní texty. Takový výzkum by ovšem byl samostatným tématem pro daleko rozsáhlejší práci.

10 Seznam literatury:

- ANWAR, A. H. Al-Athwary. *On Grammatical Borrowing: The Case of Arabic Plurals in the Urdu Language*. Sana'a : Sana'a University Yemen, 2015.
- BAHRI, Hardev. *Persian Influence on Hindi*. Allahabad: Bharati Press Publications, 1960.
- EVERAERT, Christine. *Tracing the boundaries between Hindi and Urdu: lost and added in translation between 20th century short stories*. Leiden; Boston: Brill, 2010.
- FARUQI, Shamsur Rahman. *Unprivileged Power: The Strange Case of Persian (and Urdu) in Nineteenth-Century India*. University of Wisconsin, 1998
- GRZEGA, Joachim. *Borrowings as a word-finding process in cognitive historical onomasiology*. Onomasiology Online 4 (2003)
- HOLM, John. *An Introduction to Pidgins and Creoles*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- KHAN, Abdul Jamil. *Urdu/Hindi: an artificial divide: African heritage, Mesopotamian roots, Indian culture & British colonialism*. Algora Pub.: New York, 2006.
- KING, Christopher R. *One language, two scripts: The Hindi movement in nineteenth century North India*. New Delhi: Oxford University Press, 1994.
- KOSTIĆ, Svetislav. *A syntagmaticon of Hindī verbo-nominal syntagmas*. Praha: Karolinum. Acta Universitatis Carolinae. Philologica. Monographia, 2009.
- KOSTIĆ, Svetislav: *Premchand's Short Story Reader. The Best Short Stories by Premchand*, Karolinum Press, Prague, 2011
- MASICA, Colin P. *The Indo-Aryan languages*. Cambridge: Cambridge University Press, 1991.
- MAS'ÚDÍ, Abu l-Hasan 'Alí ibn Husain al, *Rýžoviště zlata a doly drahokamů*, Vyd. Odeon: Praha, 1983, s. 147
- MILTNER, Vladimír. *Indie má jméno Bhárat, aneb, Úvod do historie bytí a vědomí indické společnosti*. Panorama, Praha, 1978., s. 106
- PETRÁČEK, Karel. *Základy gramatického systému spisovné arabštiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977.
- PHILLOT, D.C. *Higher Persian grammar*. Calcutta: Calcutta university, 1919.
- PLATTS, John T. *A grammar of the Hindistani or Urdu language*. London: W. H. Allen & Co., 1874.
- SHACKLE, Christopher a Rupert Snell. *Hindi and Urdu since 1800: A Common Reader*, 1990.

- SCHMIDT, Ruth Laila. *Urdu: An Essential Grammar*. London: Routledge, 1999.
- STRNAD, Jaroslav, a kol. *Dějiny Indie. (Dějiny států)* Lidové Noviny: Praha, 2003
- TEGEY, Habibullahi, *A Reference Grammar of Pashto*, Centre for Applied Linguistics Washington DC., 1996
- VERSTEEGH, Kees. *Pidginization and Creolization: The Case of Arabic*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamin Publishing Company, 1984.
- VOGELSANG, Willem, *Dějiny Afghánistánu*, Grada Publishing, Praha, 2010
- WHINNOM, Keith. *Linguistic hybridization and the special 'special case' of Pidgin and Creols*, in: Hymes D.: *Pidginization and Creolization of languages*. Cambridge: CUP Archive, 1971.
- ZEMÁNEK, Petr. *Vývoj arabštiny*. Praha: Karolinum, 2007

10.1 Analyzovaný text

MANTO, Sá'adat Hasan, *Toba Tek Sing*

- ¹ Archive.org, Toba Tek Sing [cit. 10.7.2017], dostupné z: <
<https://archive.org/details/TobaTekSing-Hindi-Manto> >
- ¹ JAIN, Ursha R., *Intermediate Hindi Reader*, Berkley University of California, 1999, s. 189-210
- ¹ Rekhta, Toba Tek Sing [cit. 8.7.2017], dostupné z: <
<https://rekhta.org/manto/toba-tek-sing-saadat-hasan-manto-manto?lang=ur>
>
- ¹ Abhivyakti-hindi, Toba Tek Sing [cit. 26.6.2017], dostupné z:
<http://www.abhivyakti-hindi.org/gauravgatha/2003/tobateksing/tobateksing1.htm>